SÖZ

HAFTALIK HABER YORUM DERGİSİ

Yasaklar, çiğnemek içindir!

12 Eylül'den sonra 'yasalar' ile 'yasaklar' ne kadar da içiçe girdi. Artık en basit bir hak arama, en sıradan bir özgürlüğün kullanım girişimi bile engellerle, yasaklarla karşı karşıya kalıyor. Bu durumda meşruiyet çizgisinden ayrılmadan onları çiğnemekten başka yol kalıyor mu?

ÖDP kampanyası, KESK eylemleri, 1 Mayıs...

ÖDP bildiri ve afişleri yasaklandı. KESK eylemleri yasaklandı. 1 Mayıs gösterileri de yine yasak tehdidi altında...
Boyun eğecek miyiz?

Adalet 'emniyet'te

Aklını yitirmiş devlet ile memurları

■ YAZISI 12 ve 13. SAYFALARDA

4 konfederasyon birlikte kutluyor

Bu yıl 1 Mayıs yine Kadıköy'de

■ 5. SAYFADA

Pazartesi'den Yelda'ya yanıt

Sevda'nın ölümünün düşündürdükleri

■ YAZISI 8 ve 9. SAYFALARDA

24 Nisan'da öğrenciler yine sokakta

Eylemin adı 'A 4'

■ 14. SAYFADA

● TARİH: 20 NİSAN 1996 ● SAYI: 62 ● FİYATI: 75.000 TL (KDV DAHİLDİR) ● ALMANYA 4 DM ● İSVİÇRE 4 Sfr ● FRANSA 14 FF ● İNGİLTERE 1.7 £ ● HOLLANDA 5 Hfl ● AVUSTURYA 28 AS ● ABD 3 $

Ordu II. Cumhuriyet'i kuruyor

II. Cumhuriyet tartışması eski harını yitirse de sürüyor.

Nedir bu II. Cumhuriyet?

Rivayet muhtelif... Biz bırakalım bütün yönleriyle bu tartışmayı aydınlatmayı, sorunun bir yanına değinelim.

II. Cumhuriyet önerenlerin başlıca tezlerinden birisi, ordunun sivil toplum üstündeki geleneksel patronajına bir son vermektir.

Bu haliyle bu teze katılmamak elde mi?

Gelgelelim, "sivil toplum" diye geçiştirdiğimiz bu toplumun ne menem bir toplum olduğunu açıkça tanımlamak gerekir. Biz, yapılan tartışmalardan, II. Cumhuriyet önerenlerin, sivil toplumdan kapitalist toplumu kastettiklerini ve başka şeyler yanında, bu toplumu ordunun vesayetinden kurtarmak istediklerini öğreniyoruz.

Ordunun geleneksel vesayetinden kurtulmuş bir kapitalist toplum nasıl bir şey olabilir sizce? Bakalım...

İki ilginç gelişme oldu.

Birincisi Genelkurmay Başkanlığı Hükümet'e OHAL ile ilgili bir brifing verdi (Şu sıralar brifingler brifingleri izliyor ya, neyse). Brifingte, Sabah yazarlarından Sedat Sertoğlu'ndan öğrendiğimize göre, "generaller OHAL uygulamasının sürmesinin sakıncalarını dile getirdiler ve 'sivillerden' buna bir çare bulunmasını istediler."

İkinci gelişme ise geçtiğimiz hafta TÜSİAD Yönetim Kurulu'nun Genelkurmay'a davet edilmesi oldu. Bunlara da geniş bir brifing verildi. Bu defa Can Ataklı'nın köşesinden öğreniyoruz ki, brifingte generaller şöyle konuştu: "Türkiye'nin ciddi biçimde silaha ihtiyacı var. Ancak silah için döviz harcamak yerine Türk sanayicilerinin yapmasını tercih ediyoruz..."

Demek oluyor ki, ordu, "siviller"e ve "sanayiciler"e endüstriyel ve politik kimi sorunları "havale" etme eğiliminde. Basında gelişmeler böyle yorumlanıyor. Elbette sivillere ve sanayicilere havale etme eğilimi henüz çok yeni... Egemen olmayan bir eğilim bu. Ama bize II. Cumhuriyet'in ne olabileceğini göstermesi bakımından ilginç...

OHAL'le ilgili "havale" işini bir yana bırakalım.

Biz silah işine bakalım.

Ordunun silah üretimini Türk kapitalistlerine bırakması, açıktır ki geleneksel yaklaşımlardan hayli farklıdır. Kemalist ordu, başlangıçta silahını kendi kaynaklarından sağlamak gibi bir düş görmüş ve o nedenle de bu işi "başıbozuk takımı"ndan değil de, devletten beklemiş, ardından da Kırıkkale silah fabrikaları gümbür gümbür çalışmaya başlamıştı.

Bu deneyi pek önemli olmasa da birkaç devlet girişimi daha izlemiş, fakat ordu silahını eninde sonunda büyük emperyalist devletlerden edinmişti.

Ordu "sivil toplum"a patronluk yapmaya mı niyetli?

Peki şimdi ne oldu da, TSK kendi silah ihtiyacını dövizle almak yerine, yerli kapitalistlerin üretiminden beklemeyi tercih etti?

Bunun bir nedeni silah dışalımının bazı dış politik sorunlar nedeniyle kısıtlanmasından duyulan kaygılar ise, asıl neden kaynayan bölgede silahın büyük para getiriyor olmasıdır. Bu aynı zamanda ordunun "ek" silah ihtiyacının hem Kürt sorunu, hem de bölgedeki gelişmeler nedeniyle olağanüstü artmasıdır.

Belli ki ordu da modernleşiyor ve özelleştirme kampanyası gereği silah üretimini devlet tekeline vermekten kaçıyor.

Ordu adeta silah tekelini kendi elinde tutmaktan vazgeçerek, onu "sivil toplum"a terkederek II. Cumhuriyet yolunda yürüyor.

Pek güzel...

Şimdi bu projeye bir bakalım: Proje gelecek 20-25 yıl boyunca TSK'nın silah ihtiyacını, bunun türlerini kapsıyor. Muazzam bir parasal çerçevesi var: 150 milyar dolar.

Bu çaptaki bir silah sanayii programının yerli kapitalistler tarafından gerçekleştirilemeyeceği apaçık ortada... Ama tıpkı otomotiv sanayii gibi, modern teknolojili silah üretimini dev silah tekellerinin ortaklığında kurmak hiç de akla uzak bir ihtimal olarak görülmüyor.

Rusya'nın tehdidi altında Amerika'dan, Almanya'dan ya da Fransa'dan silah tedarik etmeyi göze alamayan şu Kafkas ve Orta Asya devletlerinin Müslüman Türkiye'nin "helal" silahını ithal etmeleri çok daha mümkün bir öngörüdür.

İsrail'le yapılan askeri anlaşmalar çerçevesinde böyle bir "milli" silah endüstrisi rüyası hiç de gerçekdışı sayılmamalıdır. Bu durum Ortadoğu kazanında Türkiye'nin büyük bir kepçe elde etmesi olurdu.

Bu kadarı yeter.

Böyle bir silah endüstrisi ile Türkiye nasıl bir çevre kazanırdı?

Bu gerçekten de II. Cumhuriyet'e özgü bir çehre olurdu.

Yerli ve yabancı tekellerin ortaklığında, devletin de katıldığı bir "endüstriyel askersel kompleks" oluşurdu.

Devletin ve özellikle ordunun "sivil toplum"a patronluk ettiği durumdan çok farklı bir siyasal yapıya "kavuşurduk."

Düpedüz emperyalist bir memlekete dönüşürdük.

Toplumsal yapı keskin bir şekilde militarizmle belirlenirdi.

Sonuç: Bugünkü devlet de, ordu da, geleneksel yerinde sabit kalamaz. Kıpırdayacaktır. Kıpırdamıştır. Bu örnekler dışa yansıyan belirtilerdir.

I. Cumhuriyet, eğer sosyalizme doğru devrimci bir dönemeç alamazsak, artık girmiş olduğu bu yolda, sonu kanlı pazar kavgalarına açılan emperyalizme doğru kaçınılmazlıkla, işte bu türden bir II. Cumhuriyet'e dönüşme dışında bir başka alternatife yönelemez.

Kemalistler I. Cumhuriyet aşkı ile oyalana oyalana, dışımızdaki emperyalizme kafa tuta tuta kendi emperyalistleşme yolunun yolcusu olmaktan kurtulamazlar. II. Cumhuriyetçiler de "sivil toplum" kuruyoruz derken, kendilerini amansız bir militarist ve emperyalist toplumun içinde bulma yazgısına hükümlüdürler.

Belki abartıyoruz... Ama olsun, yine de alternatif, devrimci tarzda yenilenmiş düşünceler kılavuzluğunda sosyalizmdir.

Kürdün Ecevit'ten istediği ne?

"Kürt sorununu çözen ikinci Atatürk olur..."

Bu sözler bir köşe yazarı tarafından aktarılıyor. Hemen ardından da "sosyal demokrat değiliz, demokratik soluz" diyen DSP Genel Başkanı Bülent Ecevit kolları sıvıyor, bir "plan" yapıyor ve "yad eller"e koşuyor.

Önce Ecevit'in bu planının "büyüklüğü", gösterişi, derin içeriği hakkında bir fikre ulaşabilmek için, SÖZ okurlarına bir hatırlatma yapacağız. Başta da değindiğimiz gibi, Ecevit, SHP ve şimdiki CHP ile arasındaki "büyük" ideolojik farkı "demokratik sol" ile "sosyal demokrasi" arasındaki fark olarak açıklıyor.

Neymiş bu fark? Bunu gelin Ali Nejat Ölçen'in geçen yıl yayınlanan "Ecevit Çemberinde Politika" adlı kitabından öğrenelim:

Ecevit, Ölçen'e diyor ki: "Bir sorun var Sayın Ölçen, sosyal demokrasi ile demokratik sol arasındaki farkı açıklamakta parti olarak sıkıntı çekiyoruz. Sosyal demokratlar ve demokratik solcular diye bir ayrım, partimizin önündeki en ivedi sorun. Çatışma noktasına kadar bu ayrışma katılaşabilir."

Ölçen yanıtlıyor: "Bu iki farklı gibi görünen kavramın Türkçede karşılığı Ali Hoca ya da Hoca Ali gibidir. Mühendislikte killi kum ya da kumlu kil gibi bir deyime de özdeştir sanırım."

Ecevit ilgiyle dinlemiş Ölçen'i. Ardından Ölçen şöyle demiş: "Sizin yerinizde olsam, demokratik sol deyimini tercih ederdim." Nedeni de şu: O sırada Türk-İş'ten ayrılan bir kısım sendikacılar kendilerine sosyal demokrat diyorlarmış, bunlarla özdeşleşmemek için Ölçen bu terimi salık vermiş. "Madem ki arada ideolojik bir önemli fark yok, siz demokratik sol deyimini kullanınız, en uygunu bu olur..." (agk. s. 18)

İşte kamuoyuna Ecevit tarafından takdim edilen sözde ideolojik farkın öyküsü... Burada ne bilim, ne ilke ve ne de ciddiyet var...

Ecevit "planı"nda var mı?

Bunu da başlarına "plan" örülen Kürt köylülerinden öğrenelim. 18 Nisan tarihli Sabah'tan haberi aktarıyoruz:

"Ecevit daha sonra 2 Haziran'da yerel seçimlerin yapılacağı 3 bin nüfuslu Koyunlu beldesine gitti. Ecevit koruculuk sisteminin kalkmasını isterken..." Evet. "İsterken..." Ne olmuş? "Halk gönüllülere (koruculara) kadro verilmesi için Ecevit'ten yardım istedi..."

İkinci Atatürklüğe aday olan ve "ilkeselliği", "dürüstlüğü" ve daha birçok meziyeti ile tanınan Bülent Ecevit bu durumda ne yapmış?

Tıpkı "demokratik sol ile sosyal demokrasi" arasındaki "büyük fark" hakkındaki derin dürüstlüğüne uygun bir konuşma yapmış elbette.

"Ha korucubaşı, ha başkorucu" demiş olacak ki, Allah için kabul edelim, güzel bir Türkçe ile Kürtlere söyle seslenmiş:

"Ben oy istemeye gelmedim" demiş. Gerisini de gazeteden okuyalım:

"Ecevit'in yerel seçimlerde Koyunlu'da, korucubaşı Bahrettin Kalkan'ı aday göstermesi bekleniyor."

Yanlış okumuyorsunuz kardeşler, korucubaşını ya da başkorucuyu ya da "gönüllü başını" aday gösteriyor.

Kürdün "çarıklı erkanı harb"i, Türkünkinden de yaman. Karaoğlan'ı bir alkışlıyorlar, bir alkışlıyorlar sormayın. Ardından da isteklerini Ecevit'e aktarıyorlar.

Ne istiyorlar?

Yakılmış köylerini istemiyorlar. İş, ekmek, barış istemiyorlar.

"En önemli sorunumuz PKK begim" diyorlar. Ardından da bu sorunun çözüm yolu olarak isteklerini dile getiriyorlar. Gazeteden okuyalım:

"Beldelerine ilk kez bir milletvekili ve lider geldiğini söyleyen bölge halkı, Ecevit'ten futbol topu, forma ve saha istediler."

Pek yamansınız bre Koyunlu Kürtleri, pek yaman...

Şu derinliğe bir bakın hele: Havan topuna karşı futbol topu, asker üniformasına karşı sporcu forması, kışlaya karşı futbol sahası...

Koyunlu halkı Ecevit'le dalga mı geçti, yoksa Nasreddin Hoca misali bir nükteyle barış mı talep etti?

Varın buna da siz karar verin...

ÖDP de dışa açılmalı

ÖDP'nin acilen bir "savaş-barış" programına ihtiyacı var. Bunun içeriği üzerinde durmak bu yazının görevi değil.

Amacımız bir iki örnekle sorunun önemini anlatmaktan ibarettir.

Kürt sorunu çoktan beri Türkiye'nin de, Kürtlerin yaşadığı bölge devletlerinin de sınırlarını aştı, uluslararası bir sorun haline geldi.

ÖDP'nin Kürt sorunu ile ilgili kendisine yakın başka ülkelerdeki partiler karşısında ciddi sorumlulukları vardır. Bu sorumluluk, Kürt sorununu bölge devletlerinin ve ilgili emperyalist devletlerin kendi çıkarlarına uygun olarak ele almalarına karşı, ÖDP'ye yakın öteki ülkeler partileriyle ortak bir uluslararası siyasi çizginin oluşumunda başı çekmesidir.

Türk kapitalistlerinin dışa açılmasının alternatiflerinden birisi burada yatıyor. Parti, gecikmeden uluslararası ilişkileri her şeyden önce bu sorun çevresinde kurmak zorundadır.

Elbette böyle bir görev, ÖDP'nin Kürt sorununa somut yanıtlar vermesine bağlıdır.

Kürt sorununun uluslararası önemi, onun artık doğrudan doğruya savaş ve barış sorunuyla iç içe geçmiş olmasından ve Kürtler'in hem bölge devletlerine, hem de göç nedeniyle Batılı devletlere yayılmış olmasından ötürüdür.

18 Nisan tarihli Sabah gazetesinin manşeti ABD ve Almanya'nın Suriye'ye karşı askeri girişimde bulunacağının işaretlerini veriyor.

Böyle bir adım, Türk-Suriye savaşına yol açmakla kalmaz, başta İran olmak üzere, bölge devletlerini ve İsrail'i doğrudan doğruya içine çeken, başta Yunanistan olmak üzere, devletlerin şu ya da bu kampı destekleme anlamında dolaylı olarak katıldığı bir bölgesel savaşa dönüşür.

Böyle bir savaş yalnız savaşan tarafları değil, Rusya'dan, Batı Avrupa'ya kadar geniş bir bölgede çalışan kitlelerin çıkarlarını da yakından ilgilendirir. PKK'nin örgütsel varlığını bahane ederek Türkiye'yi Suriye'ye karşı savaşa itmeye yeltenecek olanlara karşı, savaş ihtimali çok uzak olsa da şimdiden açık bir tutum almak ve bu tutuma uluslararası destek sağlamak savaşı önlemenin olmazsa olmaz koşuludur.

Yasal düzenin kontrol noktalarına hakimler, ama bir de yasadışı düzen var...

'Kayıtdışı dar çevre'

Ali Rıza Kardüz geçtiğimiz hafta Osman Ulagay'ın "Aklınla Uçur Beni" başlıklı kitabındaki bazı tezleri özetlemiş. Tezler önemsiz değil. Ancak burada bizi ilgilendiren bir özel tanım... Özetle şöyle: "Bugüne kadar bir 'dar çevre' her şeye hakim oldu. Her şeyi kontrol etti. Bu 'dar çevre' askerler, bürokratlar, büyük sanayicilerden oluşuyor."

Tanım şöyle devam ediyor: "Ülkede 'son söz'ü söylemeye alışmış olan ve yasal düzenin kontrol noktalarına, finans sistemine, sanayiye ve medyanın ağırlıklı bölümüne hakim konumda bulunan 'dar çevre'ye karşı toplumun diğer kesimlerinden gelen tepkiler artmaya başladı."

Bu tanımı nasıl buldunuz?

Biz bu "dar çevre"nin tipik bir "oligarşi"yi ifade ettiği kanısındayız.

Yalnız bu "dar çevre"nin bileşiminin bir eksik öğesine değinmek yararlı olacak. Ulagay "dar çevre"nin nerelere egemen olduğunu belirtmiş. "Yasal düzenin kontrol noktaları" diyerek geniş bir parantez açmış. Buraya pek çok şeyin girdiği açık.

Peki ama Türkiye'de yalnızca bir "yasal düzen" mi var?

Yasadışı düzene ne demeli?

Bu dergi sayfalarında defalarca yazıldı. Türkiye'de kimi iktisatçıların "kayıtdışı para" kavramının içinde gizledikleri "kara para" denilen ve yeraltı dünyası ile "yasal düzen"in kontrol noktalarındakilerin elinde bulunan sermaye, İstanbul Eski Mali Şube Müdürü'nün verdiği bilgiye göre her yıl TC bütçesine eşit miktardadır.

O halde, Ulagay'ın tanımını genişletmek gerekiyor.

"Dar çevre" aynı zamanda yeraltı dünyasının ya da "yasadışı düzen"in kontrol noktalarına egemen olanları da kapsıyor.

Denecek ki, bu bizim temiz elli "dar çevre"mize iftira etmek olmuyor mu? Olmuyor.

Salı günü yayınlanan Hürriyet'te kimilerinin gözlerini yaşartan, hatta kimilerini hüngür hüngür ağlatan bir "cinayet" haberi yayınlandı.

Ertesi gün de "yürekleri paralayan" muhteşem bir cenaze töreni...

Kim bu mümtaz kişi?

Diyarbakır'a 30 dakikalık mesafede vurulan bir asker mi?

Değil. Skorsky helikopterleriyle PKK'ye karşı savaşan ve sonunda intihara sürüklenen yüzbaşı mı?

O da değil.

Kim peki bu yitirdiğimiz merhum zat?

Yitirdiğimiz bu zat Ankara'nın ünlü Altınnal gazinosunun sahibi Ahmet Diriler... Katil, onun eski korumalarından Sungur Ayvaz.

Haklı olarak bir gazino patronunun da ölümüne samimiyetle gözyaşı döken bir cemaatin olacağını söyleyeceksiniz.

Peki ama cemaat nasıl bir cemaat?

Elbette gazino kapılarından ekmek yiyenler cenaze törenine katıldılar. Şarkıcı Alper Önal ve dansöz Tanyeli gözyaşı dökenler arasındaydı. Bu arada çok sayıda

du.

Başka?

Sizin de kolayca tahmin ettiğiniz gibi "babalar", yani yeraltı dünyasının ünlüleri... Örneğin Kürt Ahmet lakaplı Ahmet Turgut, Nadir Koç ve bir de Ankaralı ünlü babalardan İskender Çolak...

Cemaatin öteki bölümüne geçmeden önce bu İskender Çolak biraderimizin basında yayınlanan demecini de aynen aktarmalıyız. Hazret olaydan öyle bir öfkeye kapılmış ki bakınız neler söylüyor: "Böyle çakallar öldürülmeli, yaşatılmamalı. Hem para vereceksin, hem de o çakal tarafından öldürüleceksin. Biz namlunun ucunda para kazanıyoruz. Bunu da o tür çakallara mı yedireceğiz? Zaten mahkemeye bile çıkamadan hapiste paslı bıçakla gereği yapılır."

"Gereği yapılır" ha? Bu kabadayı düpedüz "adam öldürme" tehdidinde bulunuyor. Büyük olasılıkla da Sungur Ayvaz pek yakın bir gelecekte sizlere ömür... Şimdi bir düşünün, herhangi biriniz özellikle siyasal bakımdan tepenizi attıran ya da bir devrimcinin kanına giren herhangi bir kimseyi "öldürmekle tehdit etseniz" başınıza ne gelir?

Düşünmeye gerek yok. TCK'nın ilgili maddesi gereğince hakkınızda soruşturma açılır ve soluğu -eğer şansınız varsa- mapushanede alırsınız.

Peki ama bu İskender efendi böyle uluorta nasıl konuşuyor? Kendisini Mehmet Ağar'ın başında bulunduğu adalet sisteminin yerine nasıl koyabiliyor? İskender Çolak ve benzerlerine neden bir şey olmuyor?

Yanıtı yine başa dönerek alabilirsiniz. Cemaate yeniden bir göz atalım. Kimleri görüyoruz?

"Dar çevre"nin mümtaz şahsiyetlerini elbette.

Polis şeflerini ve valileri...

Cemaatin arasından seçilenlerden birisi Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık Dairesi eski şefi Atilla Aytek... Kaçakçıların "korkulu mu korkusuz mu" bilemeyeceğimiz "rüyası" Aytek...

Uyuşturucu kaçakçısı "babaların" amansız "düşmanı" Aytek... Babalarla kol kola...

Refah liderinin Kürtle Türkü İslam bayrağı altında birleştirme önerisi meğer ne kadar verimli bir öneriymiş... Bir cenaze namazı polis şefleri, valiler ile "babaları" birleştirdiğine göre...

Vali dedik de adını vermedik... Bari onu da yazalım...

Cemaatin içinde yer alan vali, Bursa Valisi... Geçenlerde İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nden oraya vali olarak atanan Orhan Taşanlar...

Unutmadan ekleyelim: Maktül Dirier'in kurduğu 'Gün Kimsesiz Çocuklar Vakfı'nın da üyesiymiş meğer...

Ne dersiniz? Bu küçücük örnek Ulagay'ın "dar çevre" tanımını gereken parlaklıkta genişletmiyor mu?

Ne kadar genişletirse genişletsin, bu "çevre" yine de "dar çevre"dir.

Ha bir de şu rastlantıya değinmek istiyoruz: Taşanlar Bursa'ya Kozakçıoğlu ve Menzir'i bankasına alan Cavit Çağlar'ın yanına gidiyor.

Çevre deyince aklımıza nedense Behçet Necatigil geldi.

Büyük şairimizinden bir tek mısra aktaralım:

"Çevre tortop, vurur sırtıma sırtıma..."

İntihar ve psikolojik savaş

Geçtiğimiz salı günü Hürriyet gazetesinde iki intihar haberi yer aldı.

Bu iki intihar olayının veriliş tarzı bu gazetenin psikolojik savaştaki özel misyonunu ortaya koyuyor.

Gazete İçişleri Bakanlığı'nın 79 il valiliğine gönderdiği bir rapora dayanarak DEP'in Van milletvekillerinden Remzi Kartal'ın oğlu Bala Bager Kartal'ın Hakurk PKK kampında intihar ettiğini büyük bir manşet altında duyurdu. Gazete bu "intihar" haberini -belli ki- büyük bir memnuniyetle ve amacına uygun olarak yayınlamış. Şöyle diyor:

"Kartal'ın, diğer arkadaşlarıyla birlikte örgüt içindeki olumsuz koşulların etkisiyle bunalıma girdiği ve intihar ettiği öne sürüldü." Gazete, ardından İçişleri Bakanlığı'nın "bu kişi ölmüş olarak gösterilip, daha sonra yurtiçine başka kimlikle sokulmak istenebilir" uyarısını yaptığını da belirtiyor.

Haber ne ölçüde doğru bilemeyiz.

Fakat bu haberin gazete tarafından neden bu denli büyütüldüğü, üstelik ortada yalnızca bir tahmin dışında haberi doğrulayacak herhangi bir veri yokken, bu habere neden böyle bir vurgu yapıldığı çok açık...

İri puntolu ve yaklaşık 30 satırlık bu haberin dışında, ikinci intihar olayı 12 satırlık bir haber olarak, göze görünmez bir yerlerde yayınlanmış.

Başlık küçük puntolarda şöyle: "Yüzbaşının cinneti."

Haberi de olduğu gibi okuyalım: "Maslak'taki Harp Akademileri'nde öğrenim gören Kurmay Yüzbaşı Ferda Düzel, dün geçirdiği cinnet sonucu eşi ve kızını öldürdükten sonra canına kıydı. Olay 4. Levent'teki Harp Akademileri Lojmanı'nda dün 12.30'da yaşandı. Kurmay Yüzbaşı Düzel beylik tabancası ile 31 yaşındaki eşi Fatma ile 12 yaşındaki kızı Hazar'ı öldürdükten sonra şakağına sıktığı kurşunla canına kıydı..." Hepsi bu kadar...

Uzun söze gerek yok... Hürriyet gazetesi dışındaki gazeteler ve TV kanalları bu trajik intihar olayının bütün yönlerini okurlarına ve izleyicilerine duyurdular.

Yüzbaşı, yıllarca PKK'ye karşı savaşa katılmış bir helikopter pilotu... Bacanağı aynı savaşta vurul-

DEP'linin PKK'lı oğlu intihar etti

● İçişleri Bakanı Güney, yurtdışına kaçan DEP'li eski Milletvekili Remzi Kartal'ın 25 yaşındaki oğlu Bager Kartal'ın, Kuzey Irak'ta PKK kampında intihar ettiğini bildirdi.

● Güney'in 79 il valiliğine gönderdiği iki sayfalık gizli genelgede, PKK'lı Kartal'ın Türkiye-İran sınırının kesiştiği noktadaki Hakurk Kampı'nda 15 gün önce Kalaşnikof'la dini vurduğu bildirildi. ● 31. sayf

Yüzbaşının cinneti

MASLAK'taki Harp Akademileri'nde öğrenim gören Kurmay Yüzbaşı Ferda Düzel, dün geçirdiği cinnet sonucu eşi ve kızını öldürdükten sonra canına kıydı. Olay, 4. Levent'teki Harp Akademileri Lojmanı'nda dün 12.30'da yaşandı. Kurmay Yüzbaşı Düzel, beylik tabancası ile 31 yaşındaki eşi Fatma ile 12 yaşındaki kızı Hazal'ı öldürdükten sonra şakağına sıktığı kurşunla canına kıydı

Yüzbaşının intiharında yaşadığı savaş koşullarının etkisi hemen herkes tarafından kabul edilmiş bir olgu...

İnsan savaşta da insandır... Onu insanlık durumundan çıkmaya zorlayan savaş PKK kampında da, Harp Akademisi'nde de insanı psikolojik çıkmaza sokabilir.

Psikolojik savaş uzmanları, insanın intiharının nedenleriyle ilgilenmezler. Karşı cephedeki intiharı kendi militarist amaçları için kullanmak onların görevidir.

Oysa intihar yalnız cephe cepheye gelen askerin arasında ortaya çıkmakla da kalmaz. Savaş, hele kirli bir savaş, cephe gerisini de vurur. Cephe gerisinde intihar, cinnet giderek yayılır, belki de en tehlikeli salgın hastalıktan çok daha yıkıcı sonuçlara yol açar. İnsan toplumunun ruhundaki parçalanma toplumun geleceğini de yaralar.

İşte bir intihar haberi daha;

"Bornova Mustafa Kemal Lisesi birinci sınıf öğrencisi Tülay Okan (16) okuldaki etnik ayrıma dayanamayınca kendini dördüncü kattan atarak yaşamına son verdi. Arkadaşları genç kızın yaklaşık bir yıl önce Diyarbakır'dan geldiğini ve okula uyum sağlayamadığını belirttiler."

Genç kızın anne ve babasına sık sık şu sözlerle yakındığı aynı haberde bildiriliyor: "Okulda Doğulu-Batılı ayrımı yapıyorlar. Ben ve benim gibi arkadaşlarımı ezmeye çalışıyorlar. Alay edip gülüyorlar, artık dayanamayacağım."

Gelin bir de şu sayılara bir göz atalım.

Yalnız Ankara'da her gün ortalama 100 kişinin intihara kalkıştığını biliyor muydunuz?

Bu insanların yüzde 60'ının 20-24 yaş grubundan olması size ne anlatıyor?

İntihar edenlerin niçin yüzde 31'i 15-19 yaş arasındaki gençler?

Ve neden intihar girişiminde bulunanların yüzde 80-82'i kadın?

Ankara Üniversitesi Psikiyatrik Kriz Uygulaması ve Araştırması Merkezi'nin yaptığı araştırmadan alınan bu rakamlar hem Kartal'ın, hem yüzbaşının, hem de Tülay Okan'ın intiharının bir veçhesine ışık tutuyor.

Gelgelelim rakamlar ruhsuzdur.

Savaş boyunca 10 bin kadar PKK'li, 4 bin kadar sivil ve yine 4 bine yakın polis ve asker ölmüş diye tüm medya rakamlar yayınlıyor. 18 bin insanın yaşamına malolan savaş sürüyor, sayılar artıyor. Binlerle ifade edilen bu sayılar içinden ister asker, ister PKK'li, ister korucu, ister milis, herhangi birini ismiyle, soyadıyla, anne babasıyla, kardeşleriyle ele almayı deneyin... O insanın anımsayabildiği 15-20 yılı bir gözünüzün önünde canlandırmaya kalkışın... Gidin yerinde o insanı araştırın. Yeteneklerini öğrenin. Özelliklerini öğrenin. Sevgilerini, kavgalarını öğrenin. Onun okuduklarını okumayı deneyin. Gördüklerini görmeyi deneyin. Kısaca şu 18 bin rakamının bir tekini bütün yönleriyle bir insan olarak tasavvur edin, o zaman savaşın dehşetini, insanlıkdışı yüzünü görmekle kalmayacaksınız... 18 binin tüm anılarının dirildiğini farzettiğiniz zaman bunun ne dayanılmaz bir vicdan azabı doğuracağını anlayacaksınız.

Fakat savaş yine de savaştır...

Savaşta ölüm kaçınılmazdır.

Bir de savaştan sağ çıkanlar var... Dehşet anılarıyla. Bozuk psikolojileriyle... İşte yarın bunlar onbinlerle, yüzbinlerle yerlerine yurtlarına dönecekler. Toplumsal psikoloji çoktan beri tehlikeye girmiştir. Onu sağaltmak, bu savaşın içyüzünü on yıllar boyunca yeni kuşaklara cesaretle, samimiyetle anlatmaya bağlı kalacak..

Toplum kendi suçlarını itiraf edip, lanetlemeden savaş cinnetinin tüm hücrelerine sirayet etmesini ön-

Kamu çalışanları seslerini 'sağır sultan'a bile duyurdu, ama Ankara yine duymadı!

Yasaklar, çiğnemek içindir!

Asya DERELİ

Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu'na (KESK) bağlı sendikalara üye onbinlerce kamu emekçisi geçtiğimiz 18 Nisan perşembe günü hizmetten gelen güçlerini kullandılar ve iş bıraktılar. 13 - 14 Nisan'da Ankara, İzmir, İstanbul Adana, Diyarbakır, Trabzon, Samsun, Antalya, Zonguldak, Muğla, Sinop, Kocaeli, Aydın, Manisa, Bursa ve Sakarya'da "Barış, Demokrasi, Sendikal Hak ve Özgürlükler" mitinglerini gerçekleştiren kamu emekçileri mitinglerin ardından 18 Nisan'a kadar süre vermişti Hükümet'e.. "Talepler karşılanmazsa tüm Türkiye'de bir günlük iş bırakma eylemi yapılacak!" Taleplere kulak veren olmadığı gibi, Mesut Yılmaz bir genelge yayınladı. Ve tüm valiliklere "çok acele" şerhiyle gönderdiği bu genelgeyle, iş bırakma eyleminin "yasadışı" olacağını ve bu "suç"a iştirak edenlerin cezalandırılacağını duyurdu. Oysa KESK yöneticileri bu tür uyarıların geleceğini biliyor olmalılar ki, mart ayı sonunda basına verdikleri eylem programının metninde şöyle bir açıklamaya yer vermişlerdi; "18 Nisan'daki iş bırakma eylemlerinden kaynaklanan adli, idari soruşturma ve baskılara uğradığımız takdirde, mayıs ayında yine iş bırakacağız!"

Yasak da olsa, yağmur da yağsa...

KESK'in iki haftadır hayata geçirdiği eylem programı çok geniş ve çeşitli talepleri içeriyordu. Bu bağlamda "üyeler adına toplu pazarlık yapmak, bunun sonucunda toplusözleşme bağıtlamak, anlaşmazlık döneminde grev hakkını kullanmak" için ülkede demokrasinin hayata geçirilmesi kaçınılmazdı.

KESK'in mitingleri engellemelere rağmen beklenenden fazla kalabalıklarla yapıldı. Manisa'daki mitinge 4 bin kişi katıldı. Aydın'da, Sinop'ta, Kocaeli'nde, Sakarya'da miting örgütlenmeleri çok yetersiz olmasına rağmen, binlerce kamu çalışanı alanlara çıktı.

Diyarbakır Demokrasi Platformu tarafından tertiplenen miting, son yılların en kalabalık kitle eylemi oldu. "Güvenlik güçlerinin müdahalelerine rağmen, çevre illerden şehre girmeyi başaran kamu çalışanları esas olarak barış talebinde bulundular. 10 binin üzerinde bir katılımla yapılan mitingin canlılığı havanın yağmurlu olmasına rağmen hiç azalmadı.

16 ilde gerçekleşen bu mitinglerde yapılan konuşmalarda sendikal taleplerin yanı sıra demokratik talepler de dile getirildi. Sendikal haklarla özelleştirme, savaş ve örgütlenme hakkı arasındaki sıkı bağlar hemen her konuşmada vurgulandı.

Bazı illerdeki mitingler engellenmeye çalışıldı. Örneğin Samsun'da kamu emekçilerinin mitingine izin verilmedi. Kamu sendikalarının tüzel kişiliğini kabul etmeyen vali, miting başvurusuna şöyle yanıt verdi; "Kamuda çalışanlar memurdur, memurlar miting izni için başvuramaz". Ne var ki, Samsun'da izin verilmemesine rağmen, kamu emekçileri miting alanına fiili olarak gittiler... Yasak burada da delindi böylece.

Adana'daki gösteri ise DİSK'le yan yana yapıldı. Bu gösterinin Adana'da son yılların en geniş katılımlı mitingi olduğu söylendi.

Eylemler kanalıyla kamu çalışanları seslerini 'sağır sultan'a bile duyurdu, ama Ankara kulak tıkadı bu seslere. Talepleri bastırmak için yine aynı hikaye anlatıldı. "Anayasal ve yasal düzenlemeler yapılırsa.. " diye başlayan konuşmalar yaptı siyasiler. O da olmadı 'yasak' dendi 'suç' dendi. Oysa o yasak 6 yıl önce delinmişti...

Memur TV

18 Nisan'dan bir gün önce her işyerine yazılar geldi "üst makamlardan". "Bu eylem yasadışıdır, katılanlar cezalandırılır."

Ne var ki,18 Nisan'da onbinlerce kamu çalışanı takmadı o yasağı. İşler durdu, alanlar doldu o gün. Devlet dairelerinde bütün işlemler durdu. Trenler çalışmadı.

Ankara'da başbakanlık tarafından yayınlanan genelgeyle Kızılay Meydanı kamu çalışanlarına yasaklanmıştı. Buna rağmen Kızılay'a girme konusunda ısrar eden binlerce kamu emekçisi uzunca süren ısrardan sonra bu yasağı deldiler. Gergin saatler yaşansa da memurlar barikatı aşmaya kararlıydılar. Polis, "Dağılmamakta ısrar etmeyin. Dağıtırız" şeklinde anonslarına karşılık olarak "Baskılar bizi yıldıramaz" seslerini duydu. Ve Kızılay yasağı delindi.

Kamu çalışanları her eylemde ilginç bir şey bulmalıydılar ki medyaya konu olsunlar. Daha önce tabut yakmışlar, kravatlarını ateşe vermişlerdi.. İstanbul'daki Kadıköy yakasında iş bırakan kamu çalışanları bu sefer de başka bir yenilik peşindeydi. Bir kamu çalışanı "memur tv" yazılı bir yapay kamerayla "çekim" yaptı bol bol. Sembolik kameramanın kamerasında yer alan "sıcağı sıcağına" yazısı dikkati çekti.

İstanbul Kadıköy yakasında çalışan tüm kamu emekçileri işyerlerini boşaltarak Haydarpaşa Garı önünde birikmeye başladılar. Bütün tehditlere rağmen, (onların deyimiyle) 'Tanrı'nın rahmetine' rağmen gittikçe çoğaldılar. Sayıları 4 bini aştı. Bu arada (yine onların ifadesiyle) Çevik Kuvvet 'soğuktan etkilenmesinler' diye 'güvenlik zinciri' oluşturdu!

Bütün çelmeler boşa çıktı ve sonuçta 20 Aralık 95 iş bırakma eyleminin boyutlarını aşan bir eylem hayata geçirilmiş oldu.

Gösterilerde sadece devlet ve "güçleri" engel değildi tabii. Türk Haber-Sen'liler eylemi benimsemeyip polis çağırdılar Gayrettepe Telefon Başmüdürlüğü'nde."Biz çalışmak istiyoruz, engelleniyoruz" sözünü duyan polis, başmüdürlük önünde toplanan kalabalağın arasından 6 "elebaşıyı" gözaltına aldı.

Kadıköy'de, Aksaray'da, Gayrettepe'de PTT önünde işi durdurarak toplanan binlerce kamu çalışanı tam tersine yasalara uygun davranmıştı. Bunu KESK Genel Başkanı Siyami Erdem şu sözlerle ifade ediyordu;

"Biz de iddia ediyoruz ki, iş bırakma eylemimiz sendikal bir etkinliktir. Yasalara aykırı değildir. Aksine anayasanın ve uluslararası sözleşmelerin öngörüleri doğrultusunda hareket ediyoruz. Ve diyoruz ki, biz sendikayız. Sendikaların görevi üyelerinin hak ve hukukunu, ekonomik ve sosyal haklarını korumaktır."

Şimdi sırada 1 Mayıs var. Taksim hala yasak, ama alanların yasağı çoktan delindi. Şimdi KESK, 1 Mayıs'a ısınıyor.

SÖZ, KESK'in Diyarbakır mitingindeydi...

Kulaklarınızın zarı patlar bir gün!

Cüneyt ALPHAN

Diyarbakır, Dağkapı Meydanı'nda 16 Nisan'da KESK tarafından yapılan miting sendikal haklar talebini aştı, "barış" mitingine dönüştü. Mitingi Diyarbakır Demokrasi Platformu sahiplenmişti. Kamu çalışanlarının yanı sıra demokrasiyi, barışı özleyen yüzlerce insan alanı doldurmaya başlamıştı o gün erken saatlerde. Her taraf tutulmuştu. Diyarbakır'ın giriş ve çıkışları asker, polis, özel tim kaynıyordu. Haber alınmıştı çünkü; Malatya, Elazığ, Tunceli, Mardin, Batman ve Siirt'ten yola çıkan insanlar "barış, demokrasi ve özgürlük" taleplerini haykırmak için Diyarbakır'a geliyordu.

Ve dağ, tepe, engel aşıldı, Diyarbakır göründü. şöyle haykırıyordu; "Kaynaklar silaha değil, yatırıma!", "Barış hemen şimdi", "Baskılar bizi yıldıramaz"

5 Nisan'dan bu yana yapılan operasyonlara büyük tepki vardı. Daha fazla kan görmek istemiyordu Kürt halkı.

KESK Genel Başkanı Siyami Erdem kürsüden haykırıyordu;

"Acıları, baskıları yüreklerimize basarak barış istiyoruz. Ve milyonlarca işçi ve emekçi barış istiyor. Kürt ve Türk halkının barış istemi karşısında hiçbir savaş politikası kolay yürütülemez. Sermaye düzeninin büyük saldırısıyla karşı karşıyayız. Onların amacı örgütlü yapıların yerine küçük, bölünmüş ve kişiliksiz örgütleri ortaya çıkarmaktır. Mücadele eden insanlar caddelerde yargısız infaz ediliyor, baBütün bunlarla kişiliksiz ve pasif insan yaratmak hedefleniyor. Bunlar, demokratikleşmenin önünde engeldir. Kürt sorunu çözülmedikçe, hiç bir sorun çözülemeyecektir."

Erdem'i barışa susamış kamu emekçileri pür dikkat dinliyordu; "Yıllardır savaş polikitaları çözüm olmamıştır. Çözüm, demokratik ve barışçıl ortamın sağlanmasındadır."

İHD Genel Başkan Yardımcısı Mahmut Şakar da savaşın vahşetini anlatıyordu; "Ortadoğu'nun kalbinde yaşayan Kürtlerin yok edilmek istendiği 20. yüzyılda hiçbir halkın karşılaşmadığı vahşetle Kürt halkı karşı-karşiya.. 12 yıldır yaşanan bu savaşta, 30 bin insan öldü. Artık işkence, baskı ve ölüm hayatın bir parçası haline geldi. Barışın sağlanamadığı ve Kürt sorununun çözülemediği bir ortamda sendikal haklar da olmaz. Türkiye emekçileri de barışı desteklemeli. 'zaaf' olarak değerlendiriliyor. Oysa barış talepleri asla zaaf olamaz. Barış, bizlerin eşit ve kardeşçe birlikte yaşaması demektir. Kürtler siyasal haklarını talep ediyor. Barış, artık Kürt ve Türk halkları için kaçınılmaz olmuştur. PKK'nin ilan ettiği ateşkese karşılık yapılan operasyonlarda onlarca gerilla ve asker yaşamını yitirmiştir. Bu operasyonlar, köklü ve kalıcı barışın sağlanması için derhal durdurulmalıdır. "

Tes-İş 1 Nolu Şube başkanı Ali Öncü de "Barış" diye haykırıyordu; "Artık Şark kurnazlığı ile 'işimize geleni alırız, işimize gelmeyeni almayız' mantığı çürümüştür. Şimdi almak zorundasınız. Bu, insanlık tarihinin bir emridir. Her birey ait olduğu toplumun toplumsal haklarına sahiptir. Ama otoriter ve baskıcı bir devlet mantığı sürdürülmektedir. Sürdürün böyle bakalım beyler. Bakalım ne zamana kayerinden, yurdundan edildi. Onur duyuyorsunuz. Siz duyun beyler, ama biz duymuyoruz. Bölgenin kan gölüne dönüştürülmesinden hala utanamıyorsanız, utanmayın!"

Tüm Sağlık-Sen Şube Başkanı Ali Örküt de savaşa ve anti-demokratik yasalara isyan ediyor ve şöyle konuşuyordu; "Bu savaşta en çok Botan, Batman ve Diyarbakır bedel ödemiştir. Artık yetkililerin bize kulak vermelerini istiyoruz. Eğer kulak vermezlerse kulak zarlarını patlatacağız! Zulme, baskıya, şiddete artık 'dur' diyoruz. Düşünce suçluları olarak nitelenen insanların hapishanelerde çürümelerini istemiyoruz. Kaynaklar savaşa gitmesin istiyoruz. Faili meçhullerin failleri bulunsun artık. Barış hemen şimdi diyoruz."

Mitingten ayrılırken burada yaşayan herkesin bütün istemlerini barışa kadar ertelediğini düşündük.. Barış

Türk-İş, DİSK, Hak-İş ve KESK 1 Mayıs'ı ortak kutluyor

Bu yıl 1 Mayıs yine Kadıköy'de

Ayla ÖNDER

İşçi sınıfının uluslararası birlik, dayanışma ve mücadele günü olan 1 Mayıs'a yığınsal bir şekilde katılmak.. Şimdi bütün işçilerin, kamu emekçilerinin, emeklilerin, işsizlerin gündemi bu. "Başka bir alanda mı kutlansın, Taksim Meydanı'nda mı kutlansın" tartışması da her yıl olduğu gibi sürüyor. Ancak 1 Mayıs hazırlıklarının geç başlaması bu tartışmayı bile engelledi. Ve bu zaman darlığı içinde tartışma pek uzun ömürlü olmadı.

Bu yıl 1 Mayıs'a 4 konfederasyon birlikte sahip çıktı. DİSK, Türk-İş ve Hak-İş'in birlikte kutlama kararına KESK de katıldı. Bu dört konfederasyon, 1 Mayıs'ı kutlama yeri olarak Kadıköy Meydanı'nı seçtiler.

Konfederasyonların bu bütünlük içinde davranmasını dayatan, içinde bulunulan siyasal sürecin kendisiydi. Sermayenin ve devletin kenetlenerek, topyekün olarak işçi ve emekçilere karşı yoğun biçimde örgütlendiği süreç bu 1 Mayıs'ın da zeminini yaratmış oldu. Çalışanların haklarının tamamen yok edildiği ve esas olarak işverenlerin "özgürleştiği" bir dönemde bir karşı güç oluşturmak için fırsat bu 1 Mayıs. Bu bağlamda oluşan zeminde yer alan dört konfederasyon da ciddi bir çalışma yürütüyor. Sermaye çevrelerinin "sermaye cenneti" yaratma çabalarını yoğunlaştırdığı bir döneme denk gelen '96 1 Mayıs'ı emekçilerin örgütlü gücünü yaratması açısından çok önem taşıyor. Emek cephesinde yer alanların da artık en geniş örgütlülüğü yaratması, vahşi kapitalizmin koşullarını özleyen sermayeye karşı güç gösterisi açısından da ciddiyet kazanıyor.

Her yıl 1 Mayıs öncesi bir tartışma yaşanır; 1 Mayıs Taksim'de mi, yoksa başka bir alanda mı kutlanacak? Yer yer sert tartışmaların olduğu bu konu üzerinde bu yıl fazlaca fırtına kopmadı. Çünkü bu yıl 1 Mayıs hazırlıkları erken başlamadı ve sıkışık bir takvim vardı. Böylece esas olarak konfederasyonların başvurduğu Kadıköy Meydanı'na en geniş şekilde katılım sağlamak üzere çalışmalar başladı. Bazı sol çevreler buna muhalefet etmekle birlikte "eleştiri hakkını saklı tutarak, Kadıköy'e destek vereceklerini" bildirdiler.

DİSK'in Kadıköy için başvurusu bazı sol/sosyalist gruplar tarafından "Taksim yönündeki eğilimlerin önünü kesme olarak" algılanıyordu. DİSK'in içinde yer alan şubelerden de buna muhalefet edenler oldu. Genel-İş, Nakliyat-İş ve Tekstil sendikalarından bazı yöneticiler bu karara şiddetle muhalefet ettiler.

Taksim'i savunmakla birlikte konfederasyonun kararına uymak zorunluluğu içinde olanlar da vardı. Bu konuda Genel-İş İstanbul 2 No'lu Bölge Şube Sekreteri Mehmet Karagöz şöyle diyordu;

"Biz 1 Mayıs'ın Taksim alanında kutlanmasını savunuyoruz. Ancak biz bir kurumuz. Konfederasyonlar Kadıköy için başvurmuş. Biz Taksim'i savunuyoruz, ancak kurum olduğumuz için alınan karara saygılıyız. Örgütlü olduğumuz işyerlerimizde bu yönde çalışma yapıyoruz. 1 Mayıs'ta en geniş şekilde bulunmayı hedefliyoruz şimdi."

Bu çalışma çerçevesinde DİSK'e bağlı bütün işyerlerinde 1 Mayıs komiteleri kuruldu. 1 Mayıs'ın Kurban Bayramı'nın son gününe gelmesi de bir risk olarak düşünüldü. Ve bunun katılımı azaltacağı tehlikesi de göz önüne alınarak sıkı bir çalışmaya girdi DİSK'liler. Karagöz bu riski şöyle açıklıyordu; "İşgününe denk gelen önceki 1 Mayıslar'da toplu olarak işyerlerinden insanları arabalarla kutlama alanına taşıyorduk. Şimdi ise bu konuda özel olarak çalışma yapıyoruz."

Genel-İş ve Belediye-İş ortak çalışıyor

İşkolundaki örgütlenme sorunları ile bir dönem karşı karşıya gelen DİSK'e bağlı Genel -İş İstanbul şubeleri 1 Mayıs çalışmasını Türk-İş'e bağlı Belediye -İş ve Tes-İş şubeleriyle birlikte yürütüyor. Dolayısıyla l Mayıs'ın ruhuna ve anlamına uygun bir dayanışma sergileniyor.

Bu çerçevede her yıl yaptığı gibi İstanbul'u üç bölgeye ayırarak, 1 Mayıs çalışmalarını yürüten DİSK, '1. Bölge', olarak adlandırdığı Beyoğlu'nda, '2. Bölge' olarak adlandırdığı Aksaray-Topkapı'da ve '3. Bölge' olarak adlandırdığı Pendik'te çeşitli sendika şubeleri üzerinden 1 Mayıs'a hazırlanıyor.

Türk-İş'in İstanbul'daki şubeleri de çalışmalarını hızlandırdı. İstanbul Şubeler Platformu'nun önderlik ettiği çalışmalar çerçevesinde14 Nisan günü SSK'nın özelleştirmesine karşı bir tavır geliştirmek üzere toplanan temsilciler toplantısında 1 Mayıs'la ilgili de tartışmalar yapıldı. Birçok işyerinden temsilcilerin ve şube başkanlarının katıldığı toplantıda 1 Mayıs'ın kutlanma alanının Kadıköy olarak seçilmesi eleştirildi ve 1 Mayıs'la ilgili hazırlıklarda geç kalındığı vurgulandı. Eleştirilerin okları da konfederasyon yöneticilerine yöneldi. Ancak bu tartışmaların artık faydası yoktu. 1 Mayıs kutlamasının hangi alan olmasının tartışılmasından ziyade "birlik, yığınsallık, en görkemli bir şekilde 1 Mayıs'a katılmak" üzerine çalışma yapmaktan başka seçenek yoktu çoğunluğa göre. Bu konu, saatlerce tartışıldı.

Petrol-İş Boğaziçi şube yöneticisi Ali Bayda şöyle diyordu; "Temsilcilere, tezgah başına döndüğümüzde 1 Mayıs'a yığınsal şekilde katılmalıyız fikrini işlemeli, ve 1 Mayıs'ın içini doldurmalıyız dedik. Ve bu konuda hemfikir olduk."

'Geç kalma telaşı

Basın-İş İstanbul Şubesi Başkanı Kenan Kaya da '96 1 Mayıs'ının önemine dikkat çekti; "SSK'nın tasfiye edilmeye çalışıldığı, kamu emekçilerinin sendikal hak mücadelesi verdikleri şu dönemde '96 1 Mayıs'ı çok büyük önem taşıyor. İlk defa 4 konfederasyonun birlikte gerçekleştireceği bu 1 Mayıs'ın en görkemli bir şekilde kutlanması için elimizden geleni yapacağız.."

Kaya, kutlama alanının önemli olmadığını düşünüyor; "1 Mayıs Taksim'de simgeleşmiş. Ama bunu demek yetmiyor. Yıllardan beri Taksim'i istiyor ve kullanamıyorsak o zaman bu güç sorunudur. Tüm güçlerin birlikte hareket ettiği bir noktada izin almaksızın Taksim'i kullanma gibi bir gücü ele geçirdiğinde kullanırsın. Ama 4 tane konfederasyon 'Kadıköy' diyorsa artık bütün çalışmalarımızı bu alana yığmak için yoğunlaştırmalıyız. Orada mı kutlansın, burada mı kutlansın gibi tartışmalar dayanışmayı engeller endişesindeyim."

Hemen herkesin hemfikir olduğu '1 Mayıs örgütlenmesi için çok az zamanımız' var tedirginliğini aşmak üzere geçen hafta perşembe günü bir toplantı oldu. Bu toplantıya Türk-İş'in İstanbul'daki tüm şube başkanları katıldı. Şemsi Denizer'in yönettiği toplantıda çalışmaların son durumu değerlendirildi.

1 Mayıs öncesindeki iki bayram sendikaları kara kara düşündürüyor. Biri 23 Nisan, diğeri ise Kurban Bayramı tatili. Yani konfederasyonların önünde işgünü olarak sadece 5 gün kalıyor. Başka zamanlarda bayram tatillerinin uzatılmasını sevinçle karşılayan işçiler şimdi bu uzatmadan oldukça rahatsız olacak...

Blok ve ÖDP

Erdoğan TATLAV

Herkesin demeyeyim ama solda önemli bir kesimin 'Blok' sorununa ilişkin ÖDP görüşünü beklediği bilinmektedir. ÖDP adına, konunun belirginleştirileceğinin teyit edildiği geçen Parti Meclisi'nin konuyu gündemine almamış olması ise, partili ve parti dışı pek çok insanda düş kırıklığı yaratmıştır.

Parti iç dengelerinin bu konuda henüz karar almayı engellediği gibi bir gerekçeden söz edilebilir ve kuşkusuz bu dikkate değer bir gerekçedir. Ancak bu gerekçe, konunun en azından tartışılmasının, ihtiyacın ve onu karşılayacak ilişki biçiminin ne olması gerektiğine ilişkin parti düzeyinde bir ön hazırlık yapılmamasının engeli olamaz, olmamalıdır.

Uzun boylu düşünmeye gerek kalmadan görüleceği gibi, Blok'un saptanmış gündemi ile partimizin yürüttüğü kampanyanın gündemi çakışmaktadır. Elbette ki söz konusu kampanyanın ÖDP olarak ayrı yürütülmesinin, yeni kurulmuş olmaktan gelen tanıtım ve örgütlenme ihtiyacı anlamında ayrı bir misyonu vardır. Dolayısıyla Blok sorununa, kampanyamızın ayrı sürdürülmesi gereğini birbirine karıştırmadan yaklaşmak gerekmektedir.

Ancak diğer yandan, adı geçen üç temel soruna verilen ağırlıklar farklı da olsa emek, barış, özgürlük paydasında süreğen bir işbirliğinin kurulmasının mümkün olduğu gerçeğiyle karşı karşıyayız. Tabii durum sadece bir "imkan" değildir; aksine emek, barış ve özgürlük güçlerinin içinde bulunduğu ağır kuşatılmışlık ve artarak süregelen saldırılar, bir imkandan öte aynı zamanda süreğen ve kurumlaşmış bir işbirliği zorunluluğuna işaret etmektedir.

Emek, barış ve özgürlük güçlerinin içinde bulunduğu ağır kuşatılmışlık ve artarak süregelen saldırılar, bir imkandan öte aynı zamanda süreğen ve kurumlaşmış bir işbirliği zorunluluğuna işaret etmektedir.

Kaldı ki, yeni hükümeti, emekçilere ve Kürtlere karşı 'savaş hükümeti' olarak ilan etmenin, emekçilerin ve Kürtlerin en etkin ittifakını kazanma, savaşa karşı bir ezilenler bloku oluşturma, barışı acilen kazanmayı hedefleyen politika ve ittifakları geliştirme sorumluluğunu kendiliğinden yüklediği de açıktır.

Bu noktada tartışılıp karar altına alınmaya çalışılması gereken şey, Kürt sorununa ilişkin parti görüşü de değildir. Sorunun bu yanı her ne kadar çok önemli ise de, şu aşamada hem güncel politik tavrı doğrudan belirleyecek bir sorun olmadığından, hem de parti içindeki çeşitlilik dikkate alınacak olursa, kabul etmeliyiz ki ertelenebilir bir konu oluşturmaktadır. Ancak barış ve ittifak politikasının, ne Türkiye'nin bulunduğu konjonktürde ne de güncel sorunlardan hareketle politika yapacak olan ÖDP'nin kendi örgütsel ve politik gündemi açısından bekleyebilir bir yanı yoktur.

Üstelik ÖDP'nin gerek barış sorununa yaklaşımı, gerekse de politik etkinliğin emek, barış ve özgürlük çizgisinde sağlanabileceğine ilişkin kendi ortak paydaları da Blok'a ilişkin pozisyon belirlemesini önemli oranda kolaylaştırmakta ve zorunlu kılmaktadır. Herkesin kabul edeceği gibi, bu temelde HADEP'in beklentisine verilecek olumlu yanıt, emek barış ve özgürlük potansiyellerinin açığa çıkartılıp en geniş bir şekilde kapsanabilmesi için gereken en uygun ilişki biçiminin ne olması gerektiği sorununun ortak yanıtını üretmeyi de kolaylaştıracaktır.

Bu noktada sorunumuzun dar anlamda seçim öncesi Blok'a katılmak değil, onun, emek barış ve özgürlük güçlerinin ihtiyaçları temelinde yeniden tanımlanması ve oluşturulması sorunu olduğu da açıktır. Ancak en geniş etkinlik için ittifak biçiminin avantaj ve dezavantajları sorununda acilen pozisyon belirlemek ve gerekli esneklik içinde bunu dostlarımızla olgunlaştırmak durumundayız. Devrimci diploması açısından da tek uygun davranış bu görünmektedir.

Kuşkusuz bu mücadeleyi şimdilik Blok dışından yapmak daha uygundur denilebilir, ama bunun için bile konuyu gündeme alıp ciddiyetle tartışmak ve dostlarımızı ikna etmeye çalışmak gerekmez mi?

Farzedelim ki, SİP Blok'tan ayrıldı, HADEP de kendi içinde konuya ilişkin bir tartışma süreci yaşıyor olsun. Bunların bizim Blok sorununa ilişkin görüş oluşturmamızın önemini azaltmayacağı açıktır. Aksine böylesi olasılıklar, konuya ilişkin pozisyon belirleyerek, olması gerekene ilişkin daha etkin bir inisiyatif almamızı gerektirir.

Diğer yandan, bugün Kürt hareketine atfedilebilecek olumsuzluklar yanı sıra örneğin onun şeriatçılar ve liberallere meyleden yanının aşılabilmesi sorunu da dahil, her türlü ilerleme için ona uzatacağımız elin ne kadar önemli olduğunun, dolayısıyla ÖDP olarak bu konjonktürde ne kadar ağır bir sorumluluk altında olduğumuzun bilinciyle davranmak durumundayız. Böyle bir ilişkinin bizi olgunlaştıracağı da cabası.

Blok'un bizim Türk emekçiler içinde etkinliğimize zarar veren bir faktör olduğunu düşünebilen arkadaşlarımız vardır ve önsel olarak bu düşünceleri en az karşıtları kadar dikkate değerdir. Ancak bu durum da konunun tartışılmasının ertelenmesini değil, tam tersine gerek önemi, gerekse de böylesi ayrı düşüncelerin varlığı nedeniyle tartışılmasının aciliyetini artıran bir durumdur.

Kabul edilmelidir ki, Blok'un anlamlı bir şekilde sürüp sürmeyeceğini belirleyecek olan şey, Türk solunu en kitlesel temsil durumunda olup barışa ve diğer sorunlara at gözlüğüyle değil, kendi özgüllükleri içinde yaklaşma yeteneğindeki tek sol parti olan ÖDP'nin takınacağı tavırdır. Bu ise sorumluluğumuzu katbekat artırmaktadır.

ÖDP Trakya'da örgütlenme çalışmalarını hızlandırdı

'Bu partinin genel başkanı kim?'

Mustafa ÇARIKÇI

Geçtiğimiz hafta sonunda öDP Trakya'daki bir dizi örgüt binasını törenlerle hizmete soktu. Açılışa katılan Genel Başkan Ufuk Uras bu vesile ile Trakya halkıyla tanışmak ve kendisiyle birlikte ÖDP'yi de tanıtmak olanağını buldu.

Açılışların startı Çorlu'dan verildi. İki günlük hafta sonuna dört merkezdeki açılışların sığdırılabilmesi için 13 Nisan cumartesi günü Çorlu Belediye Düğün Salonu'ndaki toplantı 11.00 gibi erken bir saate alınmıştı. Toplantıyı organize edenler, politikacıların toplantı ve mitinglere rötarlı olarak geldiklerini bildiklerinden, genel başkan ve beraberindekilerin İstanbul'dan çıkıp da sabah sabah toplantıya saatinde yetişmelerinden endişeliydiler. ÖDP heyetini karşılama konvoyu Çorlu girişindeki Önerler Köyü kavşağındaki buluşma noktasına vardıklarında, Genel Başkan Ufuk Uras ile Genel Başkan Yardımcısı Yıldırım Kaya'yı kavşakta beklerken bulunca karşılayıcılar, şaşkınlıklarını açığa vurmaktan kaçınmadılar. Zira öDP yöneticileri TEM Otoyolu'nu kullanarak randevu saatinden önce buluşma noktasında olmuşlardı.

Köylünün merakı ve şaşkınlığı

Parti yöneticileri buluşma noktasında beklerken işine gitmekte olan bir köylü ile sohbete dalarlar. Sohbet arasında köylünün sorusu nereden gelip, nereye gittikleri oluyor. Özgürlük ve Dayanışma Partisi'nin Çorlu örgütünün açılışına gitmekte olduklarını söylerler. Partiyi anımsamakta zorlanan köylü, ipucu alabilmek için bir soru daha yöneltir: "Bu partinin genel başkanı kim?" Yıldırım Kaya, yanındakini takdim eder: "Ufuk Uras, genel başkanımız." Sade, spor giyimli sohbet arkadaşına bakınca köylünün şaşkınlığı bir kat daha artmıştır. Belki de kendisi ile dalga geçildiğini düşünmüştür. Taa ki, karşılama konvoyu gelene kadar. Çünkü yaşamı boyunca hiç bu kadar sıradan, bu kadar yaşamın içinde bir parti başkanı ne görmüş, ne düşünebilmiştir. Konvoy kalkarken köylü, belki de parti başkanını, korumalar ve dalkavuklar ordusundan yanına yaklaşılamayan şık giyimli kalantor liderlerle kıyaslıyordu.

Açılış konvoyları her birimde 120-150 civarında araçlarla gerçekleştirildi.

Çorlu Belediye Düğün Salonu'nda yapılan konuşmalarda, hükümet yetkililerinin, bizim kabul etmediğimiz, ancak kendilerinin sığındıkları 82 Anayasası'na uymaları, öDP üzerinde yoğunlaştırdıkları baskılardan vazgeçmeleri istenirken, öDP'nin gelişmesinin zorba yöntemlerle engellenemeyeceği vurgulandı.

Genel Başkan Ufuk Uras'ı heyecanlandıran bir an da, konvoy eşliğinde Omurtak Caddesi'nden geçerken ilkokul öğrenimini yaptığı Çorlu Aziz Günden İlkokulu'nu yıllar sonra aynı yapı olarak görmesi oldu. Uras, tören sonrası boş vaktinde şehir içinde yürüyüş yaparken, ilkokul öğretmeni Zatiye Hanım'ı aramayı da ihmal etmedi. Güçlü belleğinin yardımıyla bulduğu öğretmeninin evine vardığında, Zatiye Hanım'ın iki yıl önce yaşama veda ettiğini üzülerek öğrendi.

öDP Lüleburgaz örgütü açılış toplantısı parti binası yakınındaki Pazaryeri alanında yapıldı. İlk kez partisinin açık hava toplantısına katılan Uras, binlerce dinleyenini bu kokuşmuş düzeni birlikte değiştirmeye çağırdı. Uras, kamu çalışanlarının eylemlerine desteklerini açıklarken, alanda görevli polislere de polis sendikası kurarak örgütlenme çağrısı yaptı. ÖDP Genel Merkez yöneticileri daha sonra Ahmetbey Beldesi'ne geçerek tarım üreticileri ile sorunları üzerine söyleşide bulundular. Akşam ise Kristal-İş Sendikası Lokali'nde düzenlenen bir kokteylde işçilerle görüşme olanağı yaratıldı.

Sınırları kontrol altına alın!

14 Nisan Pazar günü ise öDP Edirne il örgütünün açılışı, Saraçlar Caddesi'ndeki Yuvam Düğün Salonu'ndaki şenlik ve konuşmalarla başladı. Folklor ekiplerinin ve yerel sanatçıların program aldığı toplantıda genel merkez yöneticilerinin yanı sıra KESK temsilciliği ve Edirne Demokrasi Platformu adına da konuşmalar yapıldı. Genel Başkan Uras, "Yarın güçlendiğimizde, bugünün yaşamı halka zehir eden yöneticileri yurtdışına kaçabilmek için sınır kapılarına hücum edeceklerdir. O yüzden buradaki örgütlerimize sınır kapılarında büyük görevler düşüyor" deyince salon gülümsemeler ve alkışlarla inledi. Daha sonra halaylar eşliğinde Minibüs Garajı karşısındaki öDP il binası açıldı ve ÖDP konvoyu Kırklareli'ye yöneldi.

Belediye Meydanı'ndaki Kırklareli il binası açıldıktan sonra balkondan meydanı dolduran halka öDP'nin oluşumu, üç ay gibi kısa bir sürede yükselişi dile getirildi. Burjuva partilerinden farkları anlatıldı. Konuşmaların sonunda meydan davul zurna eşliğinde halayların harmanlandığı şenlik yerine dönüştürüldü. Sokaklara taşmanın coşkusu bir kez daha yaşandı. Akşam da Kırklareli Belediye Düğün Salonu'nda yerel sanatçıların katıldığı ve konukların coşkuyla izlediği bir açılış şöleniyle öDP'nin Trakya'ya ilk çıkarması tamamlanmış oldu.

Şimdi sırada Tekirdağ, Şarköy, Malkara, Keşan ve Çerkezköy, Saray, Pınarhisar gibi yerleşim yerlerinin örgütlenmelerini tamamlamaları ve yeni açılış şenlikleri var.

(ÖDP Çorlu İlçe Başkanı)

Doğa ve boşluk

Yavuz ALOGAN

Türkiye'de dikkatli bir gazete okuru ülkede neler olup bittiğini anlayabilir. Örneğin bir işçi, öğrenci, memur, vb. devletin halkın cebinden aldığı paraları savaşta kullandığını, bunun için yılda 550 trilyon TL harcadığını, oysa bu paranın kendi hayatını kolaylaştıracak şekilde çok daha verimli alanlara yatırılabileceğini kolayca öğrenebilir. Gene, zenginlerin yoksulları sömürdüklerini, rüşvetin olağan hale geldiğini, adaleti mafyanın sağladığını, Kürt hareketinin devletin yansıttığından çok daha güçlü olduğunu ve bu sorunun silahla çözülemeyeceğini, işkenceci polislerin cezalandırılacakları yerde emniyet müdürü yapıldıklarını, ortalama zeka seviyesine sahip bir okur, gazetelerden, hatta televizyon haberlerinden öğrenebilir ya da çıkarsayabilir. Hatta bu okur ya da izleyici –bir işçi, memur, öğrenci vb.– siyasal durumun giderek kötüleştiğini, ANAYOL'un ardından RP'nin iktidara gelebileceğini, ordunun siyaset üzerindeki etkisinin her geçen gün biraz daha arttığını, ABD'nin bölgesel manipülasyonlarla İsrail'i Suriye'nin, Türkiye'yi İran'ın üzerine kışkırttığını, Genelkurmay'ın TÜSİAD ile yaptığı toplantıda, 'Doğu Anadolu'ya yatırımı aklınızdan geçireceğinize, bize silah üretin, sermaye ve teknoloji açığımızı kapatın' demeye getirdiğini, gazete okuyarak ve televizyon seyrederek anlayabilir.

Biraz daha kültürlü ve ilgili bir okur, dünyada bir dönemin kapandığını, uluslararası kapitalizmin krize girdiğini, artık devletlerin sosyal harcamaları kıstıklarını, kendi halklarının üzerindeki sosyal güvenlik şemsiyesini kaldırıp atmak ve insanları vahşi piyasanın insafına terketmek istediklerini kolayca anlayabilir. Nitekim varlık nedenlerini ortadan kaldıracağını, işçiler bu uygulamayla birlikte işsiz ya da güvencesiz kalacaklarını ya da devletin ve sermayenin kölesi haline geleceklerini anlamışlardır. Memurlar toplusözleşme ve grev hakkını elde edemezlerse köleleşeceklerini görmüşlerdir. Öğrenciler parası olmayanın yüksek öğrenim göremeyeceğini, önceki öğrenci kuşaklarının geçtikleri yolu bu kez daha zor koşullar altında katetmek zorunda olduklarını anlamışlardır.

Özetle, sorunların varlığı, niteliği ve perspektifi hakkında bir bilgi açığı yok. Gazeteler yazıyor, televizyonlar söylüyor, paneller yapılıyor, kitaplar, broşürler çıkıyor, olgular ve rakamlar havalarda uçuşuyor ve insanlar içinde bulundukları durumu yaşamakla kalmıyorlar, tekrar tekrar öğreniyorlar.

İşçiler, memurlar ve öğrenciler kendi hakları için (ekonomik taleplerle ve özlük talepleriyle) mücadele ediyorlar ve giderek devletle, devletin baskı aygıtlarıyla karşı karşıya geliyorlar. Ancak bu talepler siyasal taleplere, yeni bir toplum talebine evrilmedikçe, verilen mücadelelerin kesinlikle ve kesinlikle ezileceği bütün insanlık tarihinde tekrar ve tekrar kanıtlanmış bulunuyor. Siyasal partilerin önemi ve anlamı da işte bu noktada ortaya çıkıyor.

Ülke birbirini kesen üç aleme bölünmüştür: Örümcek ağı gibi yayılan ve iktidara yaklaşan [...] lar ve öğrenciler kitlesi ve dünya çapında sesini duyuran Kürtlerin dünyası.

İnsanlar bu durumu görüyorlar ve anlıyorlar.

Peki sosyalistlerin (ya da sosyalist olmayan partilerin içinde yer alan sosyalistlerin veya içinde sosyalist olmayanların bulunduğu, ama yüzünü sosyalizme dönmüş partilerin içindeki sosyalistlerin) bu tabloya müdahale edebilmeleri, müdahale edebilecekleri bir gücü toparlayabilmeleri için ne yapmaları gerekir? Memlekette olup bitenleri alt alta sıraladıktan sonra "Gel bize katıl, değiştirelim" demek yetmez. Canından bezmiş insanların, "Biz zaten mücadele ediyoruz, sana katılsak ne olacak" demeleri işten bile değildir. "İster Atatürk heykeline çelenk koyan bir kemalist, ister Marx'ın resmini asan bir leninist ol, muhalifsen eğer gel katıl bize", demek de yetmez. (Geçerken belirtelim, bu "katıl bize" ifadesinde nedense reklamcılık tekniklerini çağrıştıran bir şeyler var sanki: "Kendini iyi hissetmen için bize katıl, hayatın değişsin" gibi...)

O halde ne yapmalı?

Öncelikle, broşürlerin, bildirilerin ve her türlü propaganda malzemesinin ekonomik taleplerin yanı sıra bir siyasal talepler bütünüyle desteklenmesi gerekir.

Acil talepleri ya da insanları bugünün dün[...] recek mücadelenin taleplerini belirlemek için, bir devrimci programa ya da bir devrim programına ihtiyaç vardır. (Bu "devrim programı" lafı, bu satırları okuyanlarda bir yadırgama duygusuna ya da tebessüme yol açar mı, bilemiyorum doğrusu!) Hemen bugünden itibaren bir şeyleri değiştirmek istiyorsak, adım adım hayata geçirilecek ya da bu düzeni kitlelerin gözünde teşhir edecek taleplerimiz ve gidilecek yolu gösteren bir programımız olmalıdır. Esas zorluk burada ortaya çıkmaktadır. Çünkü bunu gerçekleştirebilmek için, arkamıza aldığımız ya da yüzümüzü döndüğümüz ya da üzerinde gezindiğimiz değil, doğru biçimde –yani mevcut koşullara uygun biçimde– anladığımız bir ideolojik içeriğe, hatta bir tarihsel fikir mirasına ihtiyacımız var. Sosyalist solun çeşitli küçük ya da büyük gruplarında, partilerinde, tek tek insanların belleklerinde, deneyimlerinde böyle bir ideolojik içerik ve tarihsel fikir mirası vardır. Bunu bütün farklılıklarıyla tek bir parti içinde toplama düşüncesi, kitle partisi anlayışıyla çelişmez. Bu ideolojik içeriği ve tarihsel mirası her grubun kendi içinde sıfırlaması kocaman bir sıfırdan başka sonuç üretmez. İdeolojiyi geri plana çekerseniz, hiç ummadığınız ve istemediğiniz, hatta karşı olduğunuz bir ideolojinin damgası üzerinizde kalabilir. Çünkü ideolojilerin ortadan kalktığı ya da etkisizleştiği iddiası Yirminci Yüzyıl'ın en büyük palavrasıdır. Doğa nasıl boşluğa tahammül edemezse, siyaset de ideolojisiz, programsız ve bir talepler bütünü olmadan yapılamaz. Doğa nasıl her türlü boşluğu doldurursa, hakim ideolojiler de ideolojiden arınmış yığınların [...]

Bursa Cezaevi'nde özgürlük tutsakları örgütleniyor

Erhan MEYDAN

Biz de geliyoruz.
Karanlığa gömülmek istendiğimiz zindanlardan, hiç bitmeyen özgürlük umudu ve coşkularımızla... İnatçı düşlerimiz ve özlemlerimizle.. Duvarları ve telörgüleri aşarak yankılanan çağrılara seslerimizi, yüreklerimizi katıyoruz. İlkenin her yerinden hep beraber, yan yana gelenlerle birlikte, biz de geliyoruz.

ölü değiliz! Seyirci hiç olmayacağız. Sosyalistler olarak tarihsel bir yenilgi aldığımızı, güç kaybettiğimizi, dağıldığımızı biliyoruz. Ama bu yalnızca, yeniden başlamanın kaçınılmaz aciliyetini gösteriyor bize. Ve şimdi yaşamın canlı akışında beraber olmak, güçlerimizi birleştirmek, hep birlikte değiştirmek için biz de örgütleniyoruz. Unutulmaya ve unutturulmaya karşı, yüreklerimizi yüreklerinize katarak, özgürlük ve dayanışmada bir araya geliyoruz.

Sosyalistlerin yaşadığı tıkanıklık ve dağılma, her alanda etkisini gösterdi/gösteriyor. örgütlülükler çözülüyor, kopmalar, parçalanmalar yaşanıyor, güç kaybediliyor. Mevcut örgütlülükler her geçen gün örgütsüzlüğü doğuruyor. Moral bozukluğu, güvensizlik ve

umutsuzluklar aşılamıyor. Bu nedenle sosyalizmin, inanılır ve gerçekleşebilir bir ütopya olarak yeniden tanımlanması, yığınları örgütleyen siyasal bir güce dönüşmesi ve siyaseti toplumsallaştırırken kendisini yeniden gerçekleştirmesi gerekmektedir.

özellikle baskının ve şiddetin azgınlaştırıldığı yaşadığımız coğrafyada, emekçi yığınların, Kürt halkının, düzen muhaliflerinin, sosyalistlerin, her alanda örgütlenmeye, bir araya gelmeye, özgürlük ve dayanışmaya yakıcı bir ihtiyacı var. Sermaye egemenliği karşısında, çok renkli, çok sesli, çok kimlikli bir politik kitle partisi olarak özgürlük ve dayanışma çağrısının, bu ihtiyacı karşılayacağını düşünüyoruz.

Bu çağrıyla birlikte, özgürlük ve dayanışma mücadelesine ortak olmak isteyen biz tutsaklar da, kendi devrimci ve sosyalist kimliklerimizle cezaevinden süreçteki yerimizi alıyoruz.

Biliyoruz ki, "gökyüzü o kadar da dar değildir." Ve aslolan hep birlikte yaşamı değiştirmektir. Bu doğrultuda geçici bir örgütlenme inisiyatifi oluşturduk. örgütleniyoruz, kendimizden başlamak üzere bir araya geliyoruz. Duvarları aşarak, parti şenliğine gelemiyoruz belki, ama "şenlik partisine" biz de katılıyoruz. Biz özgürlük tutsakları... Düşlerimizle, özlemlerimizle, umutlarımızla...

Biz de geliyoruz.

Bursa özel Tip Cezaevi
Özgürlük ve Dayanışma
Geçici örgütlenme İnisiyatifi

Tasfiyecilik

Kenan KALYON

ÖDP, kendi dışında pek çok eleştiri aldı. Bunların bir bölümü ciddiye alınmayabilir. Ancak, devrimci ve sosyalist güçlerin bir kesiminin tasfiyecilik suçlaması veya eleştirisi için aynı şey söylenemez. Görünen odur ki, bazı ÖDP'liler bu suçlamadan habersizdir. Daha geniş bir kesim, "biz işimize bakalım" gibisinden bilinçli bir sağırlık ve kayıtsızlık tavrını seçmiş bulunuyor. Belirli bir kesim içinse, tasfiyecilik suçlaması, gündelik faaliyetleri sırasında yüz yüze geldiği "hassas" bir konudur. Hatta bir bakıma zayıf karın...

Konunun üzerinde durma gereği, basitçe, ÖDP'lilerin bir bölümünün duyarlılığına dayanamaz. Attıkları adımın, yaptıkları işin doğruluğundan emin olmak isteyenler, kendilerini, aynı eminlikle öne sürülen eleştiri ve suçlamalar karşısında test etmek durumundadırlar. Kaçamak tavırlar veya mahçubiyet yüklü suskunluklar, ciddi ve düzeyli ideolojik mücadelelerin, kadroları donatacak fikri açılımların önünde bir engel oluşturmaya başlamıştır.

Tasfiyecilik suçlamalarının başlıca referans çerçevesi, 1908–12 Rusyası ve Lenin'dir. Bu dönemde Lenin, bir yandan RSDİP'in yeraltı örgütünü tasfiye etmek isteyenlere, öte yandan yasal çalışmayı reddedenlere karşı iki cepheden mücadele etti. Genel olarak dönemin Rusyası ile, bugünün Türkiyesi arasındaki farklar başlı başına bir konudur. RSDİP'ni yasallaştırmak isteyenlerin aslında fiilen var olmayan bir olanak veya seçenek üzerinde spekülasyon yaptıklarının hatırlatılması bile, salt nakli bir tartışmanın kısırlığını göstermeye yeter.

Tasfiyecilik suçlaması yöneltenlerin standart bir modeli var: Önce yeraltına dayanan sağlam bir öncü örgütün inşası, sonra buna koşut yasal açılımlar. Yasal açılımların ve araçların yasal partiye kadar uzanıp uzanmayacağı ise belirsiz bırakılmaktadır. Bunun dışındaki her yol, tasfiyecilik suçlamasını hak etmektedir.

Kendini emeğin biricik politik örgütü olarak görmeyen, emeğin farklı politik örgütlerinin meşruiyetini tanıyan ÖDP, neden aynı mantıkla değerlendirilmiyor da, tasfiyeci bir tehdit olarak algılanıyor?

Bu tür bir standart ve "evrensel" modelin, yaşamın canlılığı ve zenginliği karşısında künt kalacağı açıktır. Bu, Leninizm değil, onun karikatürüdür. 1908–12 tartışmalarını tarihsel bağlamı içinde ele alamayan ve Leninizmi güncelleştirmekten tümüyle uzak bir tutumdur. Ama daha önemlisi belki de şudur: Basmakalıp tasfiyecilik suçlamaları aslında bazı bakımlardan tasfiyeciliğin üzerini örtmektedir. Devrimci ve sosyalist hareketi bir bütün olarak etkisi altına alan ve hala tersine döndü diyemeyeceğimiz bir tasfiye sürecinin daha derin nedenlerini gizlemektedir. Şimdi soruna biraz daha yakından bakılabilir. Nedir tasfiyecilik?

Koşulların size dikte ettiği politik ve taktik değişikliklerden farklı olarak sonuçta güçlerinizi dağıtacak, etkisizleştirecek ve dumura uğratacak bir doğrultuya girmenizdir. Oluşmuş bir iradeyi ve kararlılığı kendi elinizle felç etmenizdir. Düzenin ideolojik ve politik basıncı altında sahip olduğunuz ideolojik ve örgütsel konumları terk etmenizdir. Gerçek koşullarda size yeni görevler çıkaran ciddi değişiklikler olduğu halde, yaşamın dışına düşecek şekilde bunlara sırtınızı dönmenizdir, vb.

Peki ÖDP çıkışının ideolojik, politik ve örgütsel anlamı bu mudur?

Bir derleniş ve yeniden toparlanma hamlesi nasıl olur da tasfiyecilikle damgalanabilir?

Başka bir gözle bakıldığında, aslında, kimsenin bağışık olmadığı genel bir tasfiye sürecini tersine çevirmeye ve bir mevzi örmeye yönelik bir girişim, dağınık devrimci ve sosyalizm birikimi, sınıf mücadelesinin öne sürdüğü görevlerle bağlı biçimde örgütlemeye ve işlevli kılmaya dönük bir çaba nasıl tasfiyeci olabilir?

Kendini emeğin biricik politik örgütü olarak görmeyen, emeğin farklı politik örgütlerinin meşruiyetini tanıyan ÖDP, neden aynı mantıkla değerlendirilmiyor da, tasfiyeci bir tehdit olarak algılanıyor?

Burada konuyu ayrıntılarıyla ele alma olanağı yok. Ama sorulardan da anlaşılacağı üzere, bir nokta dikkat çekicidir. Tasfiyecilik eleştirileri, biçime, örgüt forma takılıp kalan eleştirilerdir. Bu takıntı nedeniyle, niyetin de ötesinde içeriğin tam tersini söylediği görmezlikten gelinmektedir.

Biçimin içeriği belirleyeceği ve boğacağı söylenebilir. Bu, üzerinde durulmaya değer bir konudur. Gerçekten de zaman içinde, her mücadele ve örgüt biçimi kendi kadro tipini yaratır. Kendi rutinini ve konformizmini üretir. Kendi tek yanlılıklarını kemikleştirebilir. Ama bunun mutlaka gerçekleşecek bir kehanet gibi ileri sürülmesi başka bir şeydir; yüz yüze olunan bir tehlike olarak altının çizilmesi ise başka bir şey.

ÖDP özdeneyimi vazgeçilmez bir öge olarak içeren bir yürüyüş şeklinde algılanmalıdır. Bir stabilizasyon veya demir atma değildir.

Tasfiyecilik tartışmasının üzerine gidildiğinde yalnızca kimi yanlış anlamaların giderileceği sanılmamalıdır. Derinleştirilirse, bu tartışma farklılıkları kristalize edecektir. Mücadele ve örgüt biçimleri, içinden geçtiğimiz süreç, sol içi ilişkiler, sınıf mücadelesinin iç eşitsizlikleri, siyaset tarzı, öncelikli görevlerimiz, vb. üzerine farklılıklar.

Sözgelimi teorik ifadelere kavuşturulmasa da, bir farklılık hemen göze çarpmaktadır. Bir yanda yeni bir devrimci ve sol dalgayı mümkün olan en büyük ölçekten ve kapsam genişliğinden hareketle, bunu kalkış noktası yaparak yaratmaktan söz edenler vardır. Elbette mevcut birikimi bu göreve hasrederek, bu zeminde işlevli hale getirerek. Bu yaklaşımın uzantısı, sosyalist hareketin yeniden konumlanmasını ve yapılanmasını, aynı zamanda aşağıdan inşa olarak görmektir.

Öte yanda ise, tamamen değişik kaygı, öncelik ve önkabullerle tersine bir tarz izleyenler vardır. Ve ikinciler birincileri tasfiyecilikle suçlamaktadırlar. Konuyu kurcalamak ve didiklemek gerekir. Tasfiyecilik tartışmaları daha geniş bir bağlam içine yerleştirildiğinde işin renginin değiştiğini görebiliriz.

kısa haberler

İSTANBUL

- ÖDP İstanbul İl Örgütü, kampanya çerçevesinde SSK'nın özelleştirilmesini kınayan bildiri ve afişler hazırladı. "SSK özelleştirilemez, sigortasız işçi: 8 milyon, Devlet talanı: 650 trilyon" ifadelerinin yer aldığı afişler, ÖDP'nin örgütlü bulunduğu tüm ilçelerde duvarlara yapıştırıldı. Aynı içerikteki bildiriler de yine bütün ilçelerde dağıtıldı. ÖDP'liler ayrıca 21 Nisan Pazar günü saat 13.00'te Okmeydanı'ndaki SSK Hastanesi önünde kitlesel bir basın açıklaması yapmayı tasarlıyorlar.

14 Nisan günü Akvaryum Tesisleri'nde yapılan Kartal ilçe örgütünün açılış şenliğinde yaklaşık 2 bin kişi katıldı. Bağcılar ilçe örgütünün 14 Nisan'daki açılışında da bine yakın kişi vardı. Sarıgazi ilçe örgütünün açılışını yapan ÖDP'liler, KESK'in İstanbul'da düzenlediği mitinge kitlesel olarak ve kampanya sloganları ile katıldılar. Öte yandan Fatih, Beşiktaş ve Şişli ilçe örgütleri 20 Nisan Cumartesi ve 21 Nisan Pazar günleri açılış şenliklerini yapacak. Beyoğlu ilçe örgütünün "Sosyal güvenlik sistemi ve SSK" adlı paneli ise 21 Nisan Cumartesi günü Tarık Zafer Tunaya Kültür Merkezi Tiyatro Salonu'nda yapılacak.

ANKARA

- Tüm Bel-Sen'in 13 Nisan'da düzenlediği şölene bayraklarıyla katılan ÖDP'liler, 14 Nisan günü de Ankara Demokrasi Platformu'nun Tandoğan Meydanı'nda düzenlediği mitinge "Grevli, toplusözleşmeli sendikal haklar için alanlara" kokartlarıyla katıldılar. 16 Nisan günü ÖDP İl Başkanı ve Yönetim

ÖZGÜRLÜK VE DAYANIŞMA PARTİSİ

Derneği ile bir toplantı yaptılar. Toplantıda muhtarlar ÖDP'yle ilişkilerini sürdürmek istediklerini belirttiler. Aynı gün Elektrik Mühendisleri Odası'nı ziyaret eden ÖDP'liler, burada partinin amaçlarını anlattılar. 18 Nisan'daki KESK'in Kızılay'daki mitingine kitlesel ve aktif olarak katılan ÖDP'liler, 20 ve 21 Nisan günü Mamak ve Keçiören ilçe örgütlerinin açılışlarını yapacaklar.

SAMSUN

- Kampanya faaliyetlerini sürdüren Samsunlu ÖDP'liler, Bafra ilçe örgütünün açılışını gerçekleştirdiler. Davul-zurnalı açılışa halkın büyük ilgi gösterdiği görüldü. 13 Nisan'da KESK'in yapmak istediği basın açıklamasına katılmak isteyen ÖDP'lilerle kamu çalışanlarına polis müdahale etti. Aralarında ÖDP Samsun il başkanı ve sekreterinin de bulunduğu 36 kişi gözaltına alındı. Polisin engellemelerine karşın Eğitim-Sen önünde ve ÖDP parti binasında kitlesel basın açıklaması yapıldı. Gözaltına alınan ÖDP'liler 7 saat sonra serbest bırakıldı.

ORDU

- ÖDP afişleri serbest bırakıldı. Ordu Asliye Ceza Mahkemesi, yasaklanan "Sokakta işsiz, savaşta ölü, siyasette yasaklı" afişiyle ilgili ÖDP'lilerin yaptığı itirazı kabul ederek, afişlerde suç unsuru bu-

AVUSTURYA

- 5 Nisan Cuma günü Avusturya'daki ÖDP taraftarları Viyana'da bir toplantı düzenledi. Türkiye'den ÖDP Part Meclisi üyeleri Seyfi Öngider ve Mustafa Yavuz'un da katıldığı toplantıda ÖDP'nin nasıl bir parti olduğu ve yurtdışında neler yapması gerektiği tartışıldı. ÖDP'nin kuruluşundan bu yana geçen süreyi ve gelişmeleri değerlendiren bir konuşma yapan Seyfi Öngider'in katılımcıların sorularını yanıtlamasından sonra çeşitli müzik gruplarının şarkılarıyla birlikte toplantının şenlik bölümüne geçildi. Yaklaşık 200 kişinin katıldığı şenlik Avusturya'daki ÖDP taraftarlarının en geniş bir şekilde bir araya geldiği ilk etkinlik oldu.

ALMANYA

- Almanya'nın Stutgart kentinde 'ÖDP ile Dayanışma Forumu' adı altında örgütlenen bir grup Türkiyeli devrimcinin girişimleriyle 13 Nisan Cumartesi günü kitlesel bir toplantı düzenlendi. DGB Haus'da yapılan toplantıya yaklaşık 400 kişi katılırken ÖDP MYK üyeleri Saruhan Oluç ve Burhan Sönmez de birer konuşma yaptılar. ÖDP'nin nasıl bir parti olduğunu anlatan Oluç ve Sönmez'in konuşmalarının ardından Fuat Saka ve Grup Yeniden'in şarkılarıyla toplantı şenliğe dönüştü. Stutgart'ta ÖDP çalışmalarına katılacakların belirlendiği ve birbirleriyle ilişkiye geçtikleri toplantının ardından örgütlenme çalışmalarının daha hızlı ve etkin bir şekilde yürümesi bekleniyor.

Saruhan Oluç ve Burhan Sönmez Almanya'nın çeşitli kentlerinde benzer toplantılara katılarak ÖDP'nin

‘Güzel Türkçe’ konuşmayan, Müslümanlığı ‘şaibeli’ bir halk...

Tek dil, tek tarih kıskacında Lazlar

Yelda

• Bu coğrafyayı homojen gösterme eğilimindeki resmi Türk ideolojisinin aksine, Lazlar, Orta Asya'dan göçen Türk boylarından biri, ‘Saka Türkleri'nin’ bir kolu değildir. Dilleri de, tarihleri de farklıdır. Lazika ya da Lazistan ancak Sultan Mehmet'in Karadeniz seferiyle Osmanlı topraklarına katılmış ve Cumhuriyet'e kadar Lazistan Sancağı adıyla ayrı bir bölge olarak yönetilmiştir. Cumhuriyet döneminde ise bu yöre idari olarak Rize ve Artvin illerine bölünmüştür.

• Lazlar Rum-Pontus İmparatorluğu'nun bir kalıntısı değildir. Bugün Lazlar'ın oturduğu yerleşim yerlerinin birçoğunun örneğin Rize'nin ilçesi Atina (Pazar) gibi Pontusça olması, bu halkların yüzyıllarca birlikte yaşamalarından kaynaklanmaktadır. Bizans'a ve bazen de Pers İmparatorluğu'na bağlanan Lazlar'la bu halk arasında büyük kültür alışverişi olmuş ve hatta Lazlar'ın çok iyi Pontusça bildikleri belirtilmektedir. Ancak tüm bu ortak noktalar ikisinin aynı halk olduğu saptaması için yeterli değildir.

• Lazlar Gürcüler'in bir kolu da değildir. Çünkü ortak dil ailesine sahip olmak, aynı ulus ya da halk olmak için yeterli kıstas değildir. Aynı dil grubuna giren ve Slav olan Bulgarlar ne kadar Rus ise Lazlar da o kadar Gürcü'dür.

Lazlar'ın kim olduklarına bakmak için biz de önce kim olmadıklarına baktık, Ogni dergisindeki yazının ışığında (Ocak '94). Çünkü Lazlar kim olduklarını anlatmak için öncelikle önyargılara karşı çıkıyorlar: Karadeniz'de oturan, kara lahana ile mıhlama yiyen herkes Laz değildir.

Geleceği yok etmek isteyenler, geçmişi karartmaya çalışır. Tarih egemenlerin kurgusuna göre, onlar tarafından yazılıyor. Ama ezilenlerin itirazı var. Tarihsizleştirilen, Kafkas ve Anadolu mozayiğinin bir parçası olan Lazlar da son yıllarda tarihlerini, dillerini araştırmaya, kimliklerine sahip çıkmaya ‘yeltendiler’. Ve dergileri toplatıldı, tehditler aldılar.

Lazlar'ın kendi tarihlerini merak etmeleri, araştırmaları kimilerinin canını sıktı. Lazistan Tarih ve Etnografyası adlı eser ‘Lazların Tarihi’[1] adıyla yayımlandığında, bunu Lazlar'ın Türklükten çıkma girişimi olarak görüp telaşa düşenler ‘Lazistan Safsatası’[2] diyerek tepki gösterdiler: “Bize göre Kristof Kolombvari böylesi bir keşifte bulunmak kesinlikle PKK ile eşdeğer olmaktır.”

1993 yılında Trabzon'da bildiriler dağıtan “Ülkücü Gençlik” de, bu kitabı yayımlamanın vatan hainliği ve bölücülük yapmak olduğunu söyleyip, korkularını şöyle ifade etti: “Trabzon'un önce Laz, ardından da Rum olduğu iddiaları ortaya atılacaktır. Azınlıklar emanettir, fakat misilleme töredir! İşbirlikçiler cezalandırılacaktır...”

Bu araştırmalarla varacağınız yer, Rumluk olursa, emanet azınlık olursunuz, bilesiniz!.. Türk olmayanlar söz konusu olduğunda, hemen Kürtler ve azınlıklar gündeme geliyor. “Doğu ve Güneydoğu Anadolu'daki verimli boş topraklar Karadenizlilere verilsin. Karadenizli ülkenin güvencesi ve teminatı; milli birlik ve bütünlüğün sigortasıdır” demişti Tarım Bakanı Refaiddin Şahin. (20.8.1995, Milliyet) Halkları birbirine düşman etmenin yollarını iyi biliyor yetkililer...

Savaş, Kürtler, ‘azınlıklar’, Lazlar

Politikacılar da aynı tehlikeye dolaylı biçimde dikkat çekiyorlar: Bu gidişle ikinci sınıf azınlık olursunuz, ona göre... Mesela, kendilerine Laz Enstitüsü kurulsun mu, diye sorulan milletvekilleri şöyle cevap vermişler: [3]

“Lazlar ve Kürtler Türkiye'de azınlık değil, birinci sınıf vatandaştır. Eğer ikinci sınıf vatandaş ve azınlık olmayı istiyorlarsa kursunlar. ..Lazlar'ın böyle bir talepte bulunmasını gerektiren herhangi bir neden bulunmamaktadır. Bu olsa olsa bir Laz şakasıdır ve öğleden sonra yapılmıştır.” Adnan Kahveci (ANAP)

“Ciddi değildir. Laz şakasıdır, öğleden sonra yapılmış bir Laz şakasıdır. ..Laz, Kürt'ün deniz görmüşüdür; kardeşidir.” Süleyman Hatinoğlu (ANAP)

“Eğer normal bir dönemde olsaydık ve olay sadece kültürel araştırma esasını gütseydi, olabilirdi, normal karşılanabilirdi. Ama bugün için normal değil, doğru karşılanmaz. Eğer Türkiye demokrasiye tam olarak geçmiş olsa ve demokrasiyi hazmetmiş olsaydı, bunlar olabilirdi.” Mustafa Parlak (ANAP)

Görüldüğü gibi, milletvekillerine göre de, azınlıklar ikinci sınıf vatandaş... Kim ki, “ayrı dilim var” der ve bunu yaşatmaya çalışırsa, T.C.'de ikinci sınıf olmaya mahkumdur... Lazlar'ın kemençe çalıp oynamalarına tahammül var ancak. Kimliğini, tarihini, dilini araştırmak ise,devlete karşı bir hareket... Şimdi sırası değil, Kürtler'le savaş var demeye getirip, ‘demokrasi olsaydı, evet’ diyorlar; oysa demokrasi için bu tür girişimlere evet demek gerek. Lazlar'ın kafasının öğleden sonra çalışmadığını anlatan cümlelerle yapılan ise, tek kelimeyle ırkçılık!..

Cumaşkimis mot nobur! (Arkadaşıma Dokunma)

Lazlar'a karşı ırkçı söylem daha çok ‘Kaz uçar da, Laz uçmaz mı'yla başlayan şakalar, fıkralar şeklinde yaygın.[4] Hatta ciddi ciddi haberlerde de. Basından bir iki örnek:

“Bir Lazlık beratı hazırlanmış. Şöyle: Bu yıl ikincisi yapılan ‘Haçan pu sene ne poh yediniz uşaklar’ sempozyumunda, yıl içinde göstermiş olduğunuz üstün Lazlıklardan ve derneğimizin açtığı resim sergisine ‘İÇİMDEKİ BOŞLUK’ adı ile gönderdiğiniz beyin röntgeninizden dolayı bu başarı belgesini almaya layık bulundunuz.’ Temel Pritaniça” (Açık Pencere, Milliyet, 14. 2. '96)

“Biz ‘Temel'i Karadeniz'in dik yamaçlarındaki çay ve fındık bahçelerinden bilirdik. Bir de Karadeniz'in azgın sularından ağlarına doldurdukları hamsisiyle... Oysa zamanla

---

“AZALIRKEN”e gelen

Sevda'nın ölümünün Yelda'ya düşündürdükleri!

Filiz Koçali- Ayşe Düzkan

Geçen hafta “Azalırken” sayfalarındaki yazının neredeyse tamamı Pazartesi'ye yönelikti. Çarpıtma, tahrifat ve yanlışlarla dolu yazıya -sadece Söz okurlarına saygımız nedeniyle- cevap vermek zorunda hissettik kendimizi.

“Azalırken” sayfalarının bağımsız sayfalar olduğunu, bütün Söz çalışanlarını bağlamadığını biliyoruz. Ancak yine de, Pazartesi'ye saldıran bir yazının yer aldığı sayıda, bunu vurgulamalarını dilerdik. Söz, Pazartesi'yle arasında bir husumet olmadığını açıklamalıydı.

Çünkü maalesef bu yazımızda biz, politik bir eleştiriye değil, bir husumete, bir tartışma adabına cevap vermek zorundayız.

• Şimdi gelelim Mehmet'in Sevda'nın boğazını kesmesi haberine... Haberimizle ilgili “Bize mi düştü doğunun törelerini teşhir etmek, kınamak diye düşünmenin, bu düşüncesizliğin altında ne olabileceği düşünmeye değmez mi? Düşünün ki, Kürt düşmanlığı yapılmamış ama, cinsiyetçi sistemi ve bu sistemin evrenselliğini unutup törelere takılınıp kalınmış -nedense” diyor Yelda. Haberi yazdığımız yazıda bir kere bile “töre” lafı etmiyoruz. Fakat esas mesele, cinsiyetçi sistemle tanrilmesinde. Üstelik de cinsiyetçi sistem bizim için tartışılır bir kavram.* Pazartesi'de cinsiyetçi sistem hiç demedik, ama dünyanın neresinden bahsedersek edelim toplumsal adetlerden, geleneklerden sözettik. Çünkü kadınların erkekler tarafından baskı altına alınışı, (başka şeylerin yanı sıra) hukuksal düzenlemeler kadar adetler ve geleneklerle de temin ediliyor. Ayrıca, Pazartesi'de, “tahlil” yapmadan bir şeyler söylemeye çalıştığımız için de, “sistem”den sözettiğimizi hiç hatırlamıyoruz. Bunu ne Güneş K. haberinde, ne SSK'da cinsel taciz haberinde, ne jandarma karakolunda tecavüz haberinde yaptık. Dolayısıyla İstanbul için “sistem”, Urfa için “töre” sözünü kullandığımız yalan. Doğru, “doğunun törelerini teşhir etmek” haber alanımız içine girmiyor, ama feminist bir dergi olduğumuz için tıpkı DİSK'te cinsel tacize uğrayan bir kadının haberini yapmak gibi, boğazı kesilen bir kadının haberini yapmak da, jandarma karakolunda tecavüz haberi yapmak da, Kürt kadınların çıkardığı dergiyi tanıtmak da, bir gazetenin yöneticisi Kürt kadınla röportaj yapmak da bizim ilgi alanımıza giriyor. (Dergimizde her ay iki sayfayı dünya kadınlarının haberlerine ayırıyoruz, o da mı bize düşmüyor yoksa?)

da dayak yediği şeyler için buranın kızları canlarını veriyor. Seçilecek şeyler ne kadar az; azar, dayak, ölüm” dedik yazımızda. Yelda bu bölümle ilgili, “Acımak ezmenin, bir başka yüzü, misyoner yüzü...” diyor. Halbuki, hemen ondan sonraki paragrafı da alsa ve birlikte düşünülmüş bu iki paragrafı birlikte yazsa, acımak değil, Kürt kadınlarıyla, kadın olduğumuz için nasıl ortaklaştığımızı aktarmış olurdu. Çünkü yazının devamı şöyle; “Çünkü başlık parası, gelenekler, namus, iffet, ilahlar, hayaller ve aile, bizim (yani biz kadınların) ellerimizi bağlayıp kuşatırken, onların (yani erkeklerin) ellerine silahlar sıkıştırıyor. Ölen yalnızca Sevda mı, suçlu gerçekten Mehmet mi ve cinayete kurban gitmeyenlerimiz gerçekten kurtuluyor mu?” Bu bölüm nasıl gözardı edilir, pes doğrusu!

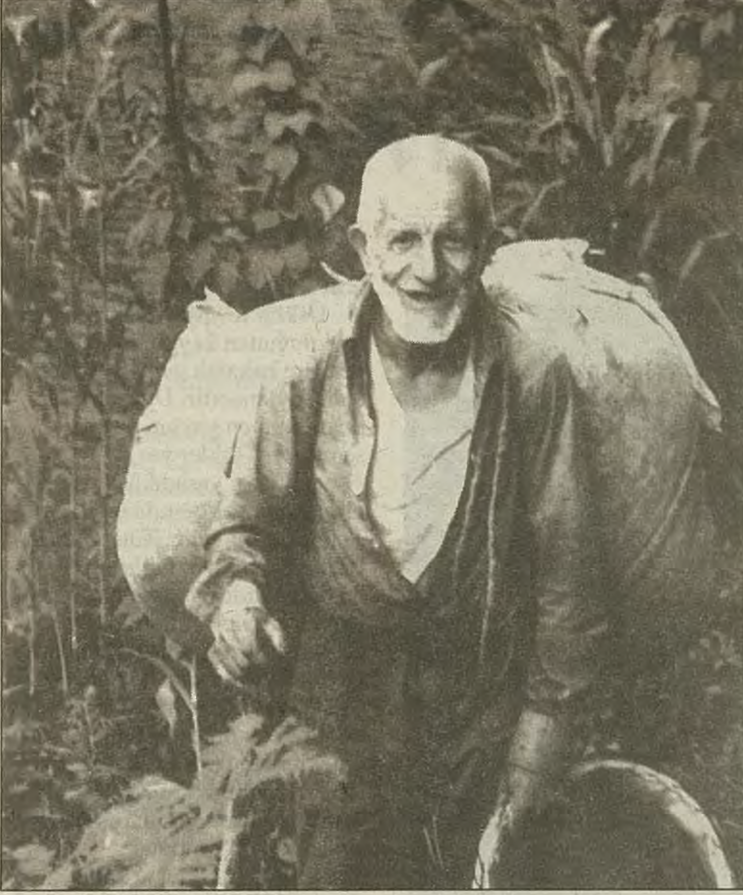
• Yelda yine aynı yazısında “Pazartesi, diğer büyük Türk basını ve Kürtlere kızmaya giden turist Türk kadınlar sormuş; Kızını niye okutmadın bakayım! Ve sınav sorularına da eklemişler: Söyle bakalım namus nedir?” Dergide bunlara ilişkin tek bir satır yok. Yani, bu da yalan!

• Ve başka şeyler... Mesela, Yelda, bizim haberi yaparken Kürt kadınlarla neden yardımlaşmadığımızı sormuş. Bizim aklımıza da benzer bir soru geldi. Acaba o hakkımızdaki yazıyı erkeklerle tartışmak yerine feministlerle tartışmayı hiç mi düşünmedi? Bizimkinin nedeni ona göre “egemen ulus tepedenliği”ymiş, acaba onunki ne oluyor?

kimliğinizle feminist ya da kadın kimliği arasındaki gerilimi nasıl yaşıyorsunuz?” sorumuz için “(Rosa'cıların) feministliklerini eksik bulmak için mi bilinmez” bu soruyu soruyorlar diyor Yelda. Şüphe üzerine suçlama yapılmaz, madem neden sorduğumuzu bilmiyor yazmasaydı keşke. Çifte aidiyet taşıyan kadınlara “yazar ve kadın olmak”, “hem işçi, hem kadın olmak”, “hem feminist, hem solcu olmak” gibi soruları her zaman sorarız. Çünkü bu sorulara verilen yanıtlar biz kadınların, aynılıklarımızı ve farklılıklarımızı farketmemize yarar.

• Mesela 89'daki 8 Mart'la ilgili olarak (o yürüyüşte Yelda'nın da çok kızdığı) sosyalist kadınları kastederek “başka” kadınlar ifadesini kulanıyoruz. Sanki Kürt kadınlardan söz ediyormuşuz gibi “başka”yı büyük harfle yazıp, Kürt feminist Fatma Kayhan'ın konuşmasını hatırlatıyor bize.

• Mesela erkek sayfasını değerlendirmesi... Yelda, “dergide yer alan olumlu erkekler Kürt, Ermeni, Yahudi değildi” diyor. Bizim olumlu erkeklere yer vermek diye bir derdimiz yok. Erkek sayfası diye adlandırdığımız bölümü tanıtım sayımızda şöyle anlatmıştık; “Belki şaşıracaksınız ama dergimizde erkeklere de yer var. Çünkü erkekler bizi baskı altına alırken kendilerini de sınırlıyorlar. Nerede, nasıl sıkıştıklarını Pazartesi'de göreceksiniz. Durumlarına kafa yormak isteyen erkekler bu yazılarda kendilerini bulacaklar. Eşinden ayrıldıktan sonra çocuğu ile başba-

Golamtume kçe kaya
Mebtaxa mobtaxare
Mskva yari şkimi şkala
Anciri mebtaxare

Livadişa idasi
Kay oğodi mzgudape
amaxtas gomişini
umoʒopxu odape (Maniler/Birapa)

Duyurular

• 20 Nisan Cumartesi 15.00 ve 22 Nisan Pazartesi 19.30'da Boğaziçi Üniversitesi'nde Boğaziçi Üniversitesi Folklor Kulübü'nün 'Seyran' adlı dans ve müzik gösterisi var. Etnik çeşitliliklerin gözönüne alındığı 'Seyran'a, BÜFK'nün geçen gösterisinde yer almayan Süryani ve Sefarad müzikleri de eklenmiş. Gösteri, Yahudi (Sefarad, Klezmer), Gürcü, Azeri, Çerkes, Ermeni, Süryani, Türk, Kürt (Zaza, Kurmanci), Alevi (Türkmen, Kürt) dans ve müziklerinden oluşmakta.

• Fransız Anadolu Araştırmaları Enstitüsü Orta Asya ve Kafkasya Dokümantasyon Merkezi'nin düzenlediği "Türkiye, Kafkasya, Orta Asya ve Rusya" konusundaki atölye dizisi çerçevesinde Paris IV Üniversitesi'nden Doç. Dr. Françoise Thom'un "Stalin, Beria ve Gürcistan'daki etnik sorun: Megreller, Lazlar, Abhazlar" başlıklı konuşması 23 Nisan Salı, saat 17.30'da. Nuru Ziya Sok. 22 Beyoğlu/İstanbul. Tel: 244 17 17.

'Temel' de değişti. 'Temel' önce çayı ve fındığı bir yana bırakıp, 'kivi' yetiştirmeye başladı. Sonra bununla da kalmayıp dağların yamaçlarına 'alabalık çiftlikleri' kondurdu. Yani Temel'in aklı karıştı." (Sabah, 16. 4. '96)

Lazlar'ın yaşadığı bölgelerde çay tesisleri dışında hiçbir sanayi yatırımının olmamasını onaylayan bir bakış... "Bizim oralara Genelkurmay Başkanı Fevzi Çakmak döneminde, Bolşevikler yayılır gerekçesiyle (!) yol dahi yapılmamış" demişti, Ogni dergisi genel yayın yönetmeni Ahmet Hacaloğlu Kırım, İHD İst. Şb. Azınlık Hakları İzleme Komisyonu'nun düzenlediği toplantıda ('Lazlar', 22. 12. 1994).

12 Eylül'den sonra, 1983 yılında yürürlüğe giren, yerel dilleri konuşmayı yasaklayan 2932 sayılı yasa ile asimilasyon hızlanmış; köy, dere isimleri değişmiş. "Buna bizim de katkımız olmuş" diyor Kırım, "Düzgün Türkçe konuşsun, iyi okusun diye anababalar, Laz öğretmenler, Lazca konuşan çocuklara dayak attılar. Çay alım yerlerinde de ekip Lazdır, ama ilişki Türkçe sürer. 'Lazım' demenin nasıl riskli hale geldiğini gördük. Yazılı dili olmayan halklar yok olmaya doğru gidiyor. Şimdi bu kültürü yazılı hale getirip sonraki kuşaklara aktarmaya çalışşak da, yaşayacak mı, şüphelerim var. Trenin son katarına atlayacak noktada olaya müdahale ettik."

Aynı toplantıda, Lazca sözlerle rock müzik yapan Zuğaşi Berepe (Denizin Çocukları) grubundan Kâzım'ın sözleri, her şeye rağmen Lazlar'ın Lazcayı sevdiklerini gösteriyordu: "Elektrogitar çalan, uzun saçlı 'garip tipler' olarak Atina'da (Pazar) konser verdik. Gençler başlarını sallıyor, babaanneler el çırpıyordu..."

Fahri Lazoğlu alfabesiyle yazılmış Lazca metinlere sayfalarında yer veren, Türkiye'nin ilk Lazca dergisi Ogni (Duy), Kasım '93'te yayın hayatına başladı. Ve İstanbul DGM'nin ilgisine mazhar oldu; ilk sayısı hemencecik toplatıldı. Ogni, basına yaptığı açıklamada, "Resmi söylem Türkiye'de farklı kültürlerin yaşadığını her yerde söylemekten geri durmazken, bu kültürlerin gün ışığına çıkması karşısında başımızda demoklesin kılıcını sallandırmaktadır" dedi.

Farklı kültürler resmi söylemde, Olimpiyat, Habitat gibi uluslararası etkinliklere ev sahipliği gündeme geldiğinde veya Hillary Clinton gibi mühim şahsiyetlerin ağırlanmasında, kredi puanını artırmak için hatırlanıyor; vitrini zengin göstermek için.

Son söz, İHD İst. Şb. Azınlık Hakları İzleme Komisyonu'nun toplantısındaki Ali Osman'ın: "Kürtlerin açtığı kulvar önemli rol oynadı. Onlar nasıl ki Kürt Hak ve Özgürlükler Vakfı kurdular, biz de Laz dilini geliştirme vakfını kuracağız."

1) Muhammed Vanilişi/Ali Tandilava, Ant Yayınları, 1992.
2) Türkiye, 2. 2. '93.
3) Aktüel, 8-14 Ekim 1992.
4) Ali ihsan Aksamaz, Birikim, Etnik Kimlik ve Azınlıklar dosyası.

Laz Alayları ve Topal Osman

Başbakan Tansu Çiller Giresun'da kurmayı vaat ettiği üniversiteye Topal Osman'ın adını vermeyi önerdi (22. 8. '96, Milliyet). Buna karşı çıkan yazarları DYP'li Giresunlular 'topa tuttular'. Mesela Yalçın Pekşen'i: "Başbakan Tansu Çiller ile Başbakan Yardımcısı Hikmet Çetin'in Giresun'da fındık taban fiyatını açıkladıkları ve yuhalandıkları gün, Başbakan'ın Giresunluları memnun etmek için 'Topal Osman Üniversitesi kurulmasını istemez misiniz?' türünden vaadi yuhları alkışa çevirmişti. Bunun üzerine ben de Topal Osman'ın -hangi nedenle olursa olsun- bir adam öldürdüğü için 'katil' sayılacağını ve cinayet işlemiş birinin adının üniversite yapılmasının doğru olmadığını yazmak gafletinde bulundum.*"

Topal Osman; Yalçın Pekşen ve Toktamış Ateş'in** sözünü ettikleri Trabzon milletvekili Ali Şükrü Bey'in katili değildi sadece. Topal Osman'ın bunun gibi, hakkında yakalama kararı çıkmasına neden olmayan daha başka kurbanları da vardı: Rumlar, Ermeniler... 1915 tehcirinin sorumlularından olduğu iddia edilen Topal Osman, "Giresun Ermeni ve Rumlarına yaptığı baskılarla tanınıyordu. Şiddet yanlısı tutumuyla bölge azınlıkları dışında Müslüman halka da korku saçıyordu." (Yurt Ansiklopedisi, Giresun maddesi, Anadolu Yayıncılık A. Ş., 1982)

Resmi adı Giresun Gönüllü Laz Müfrezesi olan Topal Osman Çetesi, Koçgiri ile ilgili tarihi belgelerde de iyi anılmaz: "Topal Osman ve çetesinin Koçgiri üzerindeki zulmü öylesine azgınlaşır ki, Koçgirili Beko özel olarak bu çete ile savaşmak için görevlendirilir.(Koçgiri Halk Hareketi 1919-1921, Komal Yayınları, 1992)

Emin Çölaşan'ın "iç düşmana karşı savaşan, Pontus Rumlarını uzun çabalardan sonra temizleyen Giresunlu kahraman" (25. 8. '95, Hürriyet) diye nitelendirdiği Topal Osman'la ilgili olarak Ahmet H. Kırım ise, 1920 sonrası Mübadele'de, Müslüman olmayıp Pontuslularla birlikte Selanik'e giden Lazlar'dan da bahsederek şunları söyledi:

"Sivas Kongresi'nde (Eylül 1919) Trabzon delegelerinin muhalefetinin kırılmasında Topal Osman kullanılır. Topal Osman Ordu'da, Sivas'ta Ermeniler'i, Trabzon'da Rumlar'ı (Pontusları) katletmekle ünlüdür. Gemi kazanlarına atmış Pontusları. Anası Laz olduğundan, bizim hanemize yazılır onun yaptıkları, yapmadıkları. Topal Osman'ı reddi miras ederiz. Eğer bizim halktan bir unsursa, diğer kardeş halklardan özür dileriz. "

** 21, 23. 8. '95, Hürriyet*
*** 17, 22. 8. '95, Cumhuriyet*

tesi'de." Pazartesi'de erkekler asıl olarak kadınlar karşısındaki, egemen kimlikleriyle yer alıyorlar, etnik ve ulusal kimlikleriyle değil.

• Yelda "Pazartesi dergisi her ay basın mensuplarını ağırlıyor. Devlet yetkililerinin 'onlar gazeteci değil militan' dediği küçük, sol basın davet edilmiyor bu partilere" diyor. Evet, devlet küçük, sol basını böyle tanımlıyor da, bize ne devletin tanımından? Bizimle ilgili bir yazıda neden yer veriliyor bu tanıma, kafa bulandırmak için mi? Biz, devletin bu tanımını sadece tepki göstermek için dikkate alabiliriz. Evet, biz basın çalışanlarını davet ediyoruz, şu ya da bu basını değil. (Zaten Yelda da davet ettiklerimiz için "basın mensupları", davet etmediklerimiz için "basın" tanımını kullanmayı tercih etmiş nedense.)

Bu arkadaşlarımızın ortak özellikleri popüler yayın konusunda deneyimli olmaları (elbette feminizm konusunda akıl almıyoruz!), Pazartesi'yi okumaları, üzerinde söyleyecek sözü olmaları ve arkadaşımız olmaları. (Aydın Doğan'ı, Ertuğrul Özkök'ü değil, mesela Nadire Mater'i, Tuğrul Eryılmaz'ı davet ettik. Acaba bu spekülasyon neden?) Ayrıca büyük basın başka, büyük basın çalışanı başka bizim için.

• "Gelgelelim büyük medya, Pazartesi'nin misafirperverliğine her zaman karşılık vermiyor. Örneğin jandarma karakolunda tecavüze uğrayan Kürt kadın Şükran Aydın kapağına iltifat etmediler. Ama, RP'ye küskün, dışlanmış Sibel Eraslan kapağı medyada günlerce işlendi; laikler memnun" diyor Yelda. Sibel Eraslan kapağını yaptığımızda laikler memnun, DİSK'te cinsel taciz haberi yaptığımızda işverenler memnun, Güneş K. haberi yaptığımızda başkaları memnun! "Düşman"ları memnun etmeyelim, varsın kadınlar tacize uğrasın, kadın oldukları için partilerden dışlansın, evden kaçtı diye boğazı kesilsin! (Ama yine Yelda, yazısının bir başka yerinde "Urfa" haberini Kürt dergilerine neden vermediğimizi soruyor, "düşman"lar Kürt dergilerini okumuyorlar mı sanıyor acaba?)

• "Pazartesi projesine 'ırkçılığa karşı olmak' şeklinde bir cümle koydurmak için uğraşan, 'etnik ayrımcılığa karşı duyarlı' cümlesinde anlaşan, sonra da dışlanan kadınlar..." dan söz ediyor Yelda. Birincisi, eğer o sırada o projede bulunan 20-25 kadının böyle bir duyarlılığı olmasa, bu "duyarlılık" zaten bir -iki kişinin önerisi olarak kalır, projeye konmazdı. İkincisi bu nedenle kimsenin dışlandığını hatırlamıyoruz.** Yelda eğer kendisinin dışlandığını varsayıyorsa yanılıyor. Birincisi, projede imzası olmasına rağmen, Yelda hiçbir zaman kendisini bu projeye ait hissetmedi. Daha "nasıl bir dergi olsun"u tartışmak için yazdığımız ilk yazılarda, Yelda "ancak çok anlaştığım kadınlarla ve küçük gruplarla iş yapmayı seviyorum" diye yazmıştı. Bizimki gibi geniş katılımlı olması amaçlanan proje onu kendi deyimiyle heyecanlandırmıyordu. Hatta Yelda küçük grup işlerini o kadar seviyordu ki, aynı yıl bizim destek aldığımız vakfa tek kişilik bir proje sundu. Vakıf, Türkiye'den bir tek projeyi destekleme kararı aldığı için de, Yelda'nın projesiyle pazartesileri toplanan grubun projesi "yarıştı." (Yelda'nın düzenli gelmediği) toplantılardan birinde onun "etnik duyarlılığı" değil ama "duyarlılıklarını" aktarma biçimi eleştirildi, doğru. Nitekim o eleştirinin doğruluğu bugün ortaya çıktı. Yelda "etnik duyarlılığı" nedeniyle başka "duyarlılıklarını" unutmuş. Mesela evden kaçtı diye boğazı kesilen Sevda'nın adının sıkça geçtiği yazıda, Sevda'yla dayanıştığını ifade eden politik bir önerisine, bir cümlesine rastlamadık. Halbuki Güneş K. olayında Murathan Mungan için imza toplayanları tam da bu nedenle, esas mağduru gözardı ettikleri için birlikte eleştirmiştik.

Biz Sevda'nın yaşadıklarını haber yaptık. Ne Kürt kadınlarına, ne Kürt erkeklerine akıl öğretmek, hesap sormak gibi bir derdimiz yok. Ama Kürt kadınlarıyla dayanışmak gibi bir derdimiz var. Dayanışmanın bir biçimi Rosa'yı tanıtmaksa, bir biçimi de tıpkı Türk kadınlarının yaşadıklarını aktarmak gibi Kürt kadınlarının da yaşadıklarını aktarmaya araç olmak diye düşünüyoruz. Üstelik bunları yazmak işe de yarayabilir. Mesela cezai indirimler ortadan kalkarsa kadınların boğazını kesmek isteyenler ikinci defa düşünür.

• Son olarak... Yelda "Pazartesi dikkatli yazmış, Kürt düşmanlığı yapmamış" diyor. Sağolsun, teveccühü, bizi Kürt düşmanı ilan etmediği için çok onurlandırdı! Ama kendisinin Pazartesi düşmanı olduğu kesin.

** çünkü bence cinsiyetçilik ideolojik düzlemde yer bulan bir kavram ve "sistem" erkek egemen, daha spesifikleştirirsek onun bir biçimi olan patriyarka. çünkü erkeklerin kadınlar üzerindeki tahakkümünün böyle söylem, ideoloji gibi düzlemlerde ele alınmasının buz gibi reformizm olduğuna inanıyorum. ayşe*

*** Bir arkadaş, Stella kendisi hakkında veto kullandığı için, bizim kalması yönünde ısrar etmemize rağmen kendi tercihiyle gruptan ayrılmıştı, Stella'nın vetosu tabii ki grubu bağlayan bir şey değildi. Belki nedenini bir başka yazıda Stella yazmak ister.*

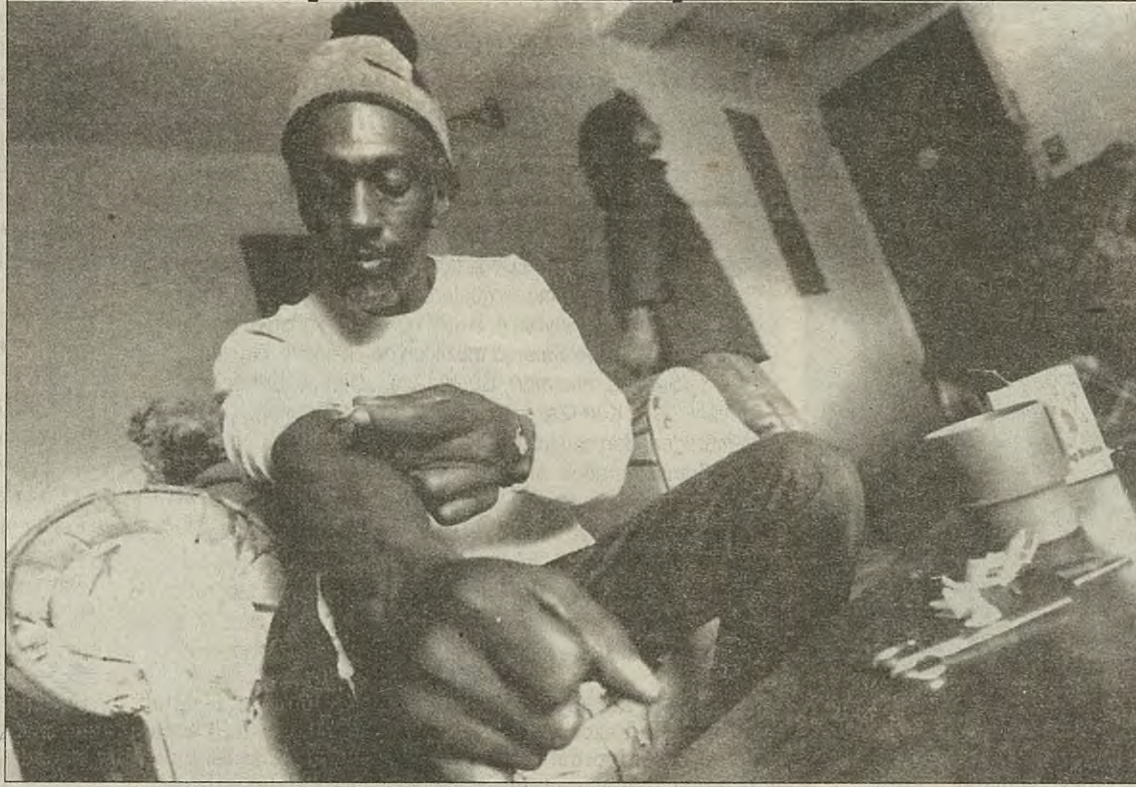
SÖZ'ün notu:

Filiz Koçali ve Ayşe Düzkan'ın yazısının girişinde de belirtildiği gibi 'Azalırken' sayfaları SÖZ dergisinin içinde 'özerk' sayfalardır. Yelda tarafından hazırlanan bu sayfaların genel olarak muhalif kesimlerin, özelde ise solcuların, sosyalistlerin azınlıklar konusunda ufkunu açtığına inanıyoruz. Dolayısıyla bu sayfaların genel çizgisi SÖZ'ün yayın politikasına uygun, bu politikanın bir parçası durumundadır. Ancak bu sayfalarda yer alan her yazı, her görüş dergiyi bağlamaz. Filiz ve Ayşe'nin yanıt vermek ihtiyacını duydukları yazı SÖZ ile Pazartesi arasında bir soruna tekabül etmemektedir. SÖZ dergisi açısından Pazartesi dergisi dostluk ve dayanışma içinde olduğu bir yayındır ve öyle olmaya devam edecektir.

Balkanlar'da uyuşturucunun önlenemez yükselişi

'Demokrasi' uyuşturuyor

Atilla TUNA

Uyuşturucu ve kurbanları fotoğraf karelerine yukarıda görüldüğü gibi, en çok ABD'de girerdi. Bir süredir uluslararası uyuşturucu mafyası tarafından önceleri transit olarak kullanılan Bulgaristan, Sırbistan, Makedonya, Romanya, Macaristan gibi ülkeler de şimdi uyuşturucu ticaretinin neredeyse devletin gözetiminde yapıldığı yerler haline geldi.

Balkanlar'da sosyalist yönetimlerin çökmesinden bu yana altı-yedi yıl geçti. Emperyalist ülkelerin sosyalist ülkelere karşı verdikleri savaş ne yazık ki başarıya ulaştı ve sosyalizmle yönetilen ülkeler "batının nimetlerini" kendi ülkelerine almaya başladılar. Batılı "nimetlerden" biri olan uyuşturucu sosyalist ülkelerde serbestçe dolaşıma başladı.

Uluslararası uyuşturucu mafyası tarafından önceleri transit olarak kullanılan Bulgaristan, Sırbistan, Makedonya, Romanya, Macaristan gibi ülkeler şimdi uyuşturucu ticaretinin neredeyse devletin gözetiminde yapıldığı yerler haline geldi.

Uluslararası uyuşturucu ticaretinin Batı Avrupa'ya ulaşan yolunda Balkanlar'da iki önemli rotanın olduğu, konunun uzmanları açısından belirtiliyor. Son zamanlarda mafyanın sıkça kullandığı Türkiye-Bulgaristan-Makedonya-Arnavutluk-İtalya ya da Makedonya'dan hava yoluyla Avrupa ülkelerine uzanan birinci rota ile Türkiye-Bulgaristan-Romanya-Macaristan biçiminde kullanılan ikinci rota. İkinci güzergahın eski Yugoslavya'daki savaş öncesinde farklı olduğu ve güzergahtaki Bulgaristan'dan sonraki ülkenin Romanya yerine Sırbistan olduğu biliniyor. Birleşmiş Milletler'in Sırbistan'a ambargo uygulama kararı almasından sonra özellikle TIR araçları Romanya'dan geçmeye başladı ve uyuşturucu ticareti de yön değiştirdi. Sırbistan'a uygulanan ambargonun kalkmasıyla ikinci güzergahın yine ambargo öncesine döneceğine ilişkin belirtiler görülmeye başlandı.

Pakistan, İran ve Türkiye'den değişik araçlarla Avrupa'ya ulaştırılan uyuşturucu önce Kapıkule'nin öteki tarafı olan Bulgaristan'a varıyor. Sonra siparişin özelliği ve durumuna göre birinci ya da ikinci güzergah kullanılıyor.

Bulgaristan'da 30 bin uyuşturucu bağımlısı

Bulgaristan'da uyuşturucu bağımlılarının sayısı 30 bin civarında. Bu ülkede uyuşturucu kullananların yarısından çoğunu 15-18 yaş grubu gençler oluşturuyor. Endişe verici diğer bir yanı da Bulgaristan'da satılan uyuşturucunun yerel deyimle "kalitesiz" olması. Bu ülkede satılan eroin çeşitli kimyasal maddelerle karıştırıldığından, insan sağlığı açısından son derece tehlikeli olduğu belirtiliyor. Sadece bir gramı 20-30 Alman markından alıcı buluyor. Marihuana'nın tanesinin iki Alman markı olması Bulgar vatandaşlarının kendi uyuşturucu sigaralarını imal etmesine yol açmış. Ganca adı verilen ve ucuza satılan sigaranın fiyatı da bir Alman markı. Methadon son aylarda oldukça yaygınlaştı. Kokainin fiyatı 100 Alman markı olduğundan bu uyuşturucuyu sadece varlıklı kişilerin kullandığı belirtiliyor. Ülkeye uyuşturucuyu sokanların Türkler, Pakistanlılar ve İranlılar olduğu polis kayıtlarında yazılı. Geçtiğimiz temmuz ayında üç Türk vatandaşı 23 kilogram saf eroinle yakalandı. Bu olay, Türk vatandaşlarının uyuşturucu ticaretinde ne kadar etkin olduklarını gösteriyor. 1994 yılında 350 civarında uyuşturucu suçu işlendiği görülen Bulgaristan'da, aynı yıl bu suçlardan 100 kişinin tutuklandığı biliniyor. Son yıllarda Sofya, Burgaz ve Varna kentleri birer uyuşturucu merkezi haline geldi. Ülkenin güneyinde ise Hint keneviri üretildiği artık açıkça belirtiliyor. Uyuşturucuyla mücadeleyi yürüten uzmanlar sadece başkent Sofya'da aylık eroin tüketiminin sekiz kilogram olduğunu vurguluyorlar.

Makedonya'da her yüz kişiden biri kullanıyor

Uyuşturucu batağına çok partili sisteme geçişle birlikte girmiş olan bir diğer Balkan ülkesi de Makedonya. İçişleri Bakanlığı'nda görevli Tomislav Nikolovski, Üsküp'te hükümet yanlısı "Nova Makedoniya" adlı günlük gazeteye verdiği bir demecinde Makedonya'da uyuşturucunun gelişmesini şu nedenlere bağlıyor: Makedonya'nın "Balkan güzergahı" üzerinde olması; Makedonya yurttaşlarının Türkiye, Bulgaristan ve Arnavutluk'ta bulunan akrabalık bağları, üçüncüsü de Batı Avrupa'da çalışan çok sayıda insanın aracı görevini üstlenmiş olmaları.

Makedonya'da 1995 yılı içerisinde uyuşturucu kaçakçılığı ile ilgili 130

dosya açıldı ve bunlarla ilgili 200 kişi tutuklandı. Polisin geçen yıl operasyonlarda ele geçirdiği uyuşturucu miktarına bakılacak olursa

işin kaygı verici boyutu görülebilir. 1995 yılı içerisinde 182 kilogram saf eroin, 30 kilogram marihuana ve 17 kilogram esrar ele geçirildi. Bu miktarın bir önceki yılın iki katı olduğu dikkati çekiyor.

Geçen temmuz ayında İstanbul-Üsküp arasında sefer yapan ve Türkiye plakalı bir otobüste 38 kilogram saf eroin geçti. Eroinin otobüsün şoförüne ait olması uyuşturucu kaçakçılığının Türkiye bağlantısını bir daha gündeme getirdi. Bulgaristan ve Makedonya arasında en yoğun trafiğe sahip Deve Bair adlı hudut kapısında gerçekleşen bu kaçakçılık olayı birkaç yıldan gerçekleşen bu yana zincirleme olaylardan sadece biri.

Son zamanlarda ülkede uyuşturucu üzerine yapılan operasyonlar ve bunun sonucu olarak yakalanan uyuşturucu kaçakçıları Makedonya'nın hem transit bir ülke olduğunu, hem de ülkede yerleşik bir uyuşturucu pazarının varlığını gösterdi.

Makedonya'da uyuşturucunun her çeşiti bulunabiliyor. Sosyalist dönemde, resmi istatistiklerin güven vermeyen yapısına karşın, denebilir ki, bu tür maddelerin kullanımı yok denecek kadar azdı. Uyuşturucu mafyası ülke içinde çok iyi örgütlenmiş bir dağıtım ağına sahip bulunuyor. Üstelik son derece iyi silahlanmış elemanlara da sahipler. Yetkililer uyuşturucu ile bağlantılı olayların önce bireysel olaylar olduğunu belirtiyorlardı. Şimdi ise uyuşturucu bağımlılarının 20 bin civarında olduğu tahmin ediliyor. Bulgaristan'da olduğu gibi Makedonya'da da genç nüfus uyuşturucu kullananlar arasında ilk sırada yer alıyor. Ülkede yapılan istatistiklere göre uyuşturucuyu en fazla kullananlar 13-18 yaş grubu gençler. Bunlardan yüzde ellisi ilkokul yedinci sınıfında öğrenim görenler, yüzde otuzu ise liselilerden oluşuyor. Makedonya polisi uyuşturucunun satıldığı gece kulüplerini ve diğer noktaları saptamasına karşın, bu yerleri "rahatsız etmekte" pek de istekli olmadıkları gözleniyor. Makedonya'da özellikle Müslüman halk arasında polise karşı bu konuda belirli bir güvensizliğin yaşandığı söylenebilir. Makedonya'da konuştuğum azınlık mensupları uyuşturucu kullanımının ve ticaretinin müslümanlar arasında yaygın olduğunu söylemişlerdi. Türkler ve Arnavutlar, polisin büyük olasılıkla uyuşturucu kaçakçılarıyla işbirliği içinde olduğunu, bu nedenle duruma kayıtsız kaldığını eklemişlerdi.

Esrar cami ve okullarda

Üsküp'te yaşayan müslüman topluluğunun kaygılarının bazı verilere bakarak gerçek olduğu dahi söylenebilir. Uyuşturucu ticaretinin en yaygın olduğu semtlerin Türkler ve Arnavutların yaşadıkları yerler olması ilgi çekiyor. Gazi Baba, Tophane, Singeliç, Türk Çarşısı, Bitpazarı, Serava gibi semtler bu bölgelerden sadece bazıları. İşin en çarpıcı yanlarından biri de uyuşturucu satışlarının cami ve okullarda yapılıyor olması. Yahya Paşa Camisi ve Tefeyyüz İlkokulu bu durumu gösteren örneklerden bazıları. Tefeyyüz İlkokulu'nun avlusunda uyuşturucu satıldığını öğrenen okul yöneticileri polise başvurduklarını, fakat sonuç alamadıklarını söylüyorlar. Yaptıkları başvurulardan iki yıl sonra olumlu yanıt aldıklarını ve polisin, okul önündeki uyuşturucu pazarını dağıttığını belirttiler. Yöneticiler başvurularına bu kadar zaman sonra yanıt almalarına anlam veremediklerini, polisler bu pazarı dağıttıktan sonra, yeniden aynı yerde uyuşturucu ticaretinin devam ettiğini vurguladılar. Ayrıca Üsküp'te bulunan Yahya Paşa Camisi'nde de uyuşturucu ticaretinin devam ettiği bu konuda da emniyetin bir şey yapmadığı söylentiler arasında. Üsküp Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi yetkilileri hastane ve ambulanslarda günde 150 uyuşturucu bağımlısının tedavi gördüğünü söylüyorlar.

Kumanova'da 8 bin kişi bağımlı

Sosyalist dönemin son yıllarında, pek güven vermeyen resmi rakamlara göre, Makedonya'da kayıtlı bulunan uyuşturucu bağımlısı sayısı 11 kişi görünürken, 1994 yılında bu sayı 1400'e ulaşıyor, bugün ise 20 binin üzerinde olduğu tahmin ediliyor. Üsküp dışında uyuşturucu tehlikesinin büyük boyutlarda olduğu diğer bir kent Kumanova. Kumanova Belediyesi'nde görevli Dr. Nikola Kostovski "Veçer" adlı günlük bir gazeteye verdiği demeçte, Kumanova'da kayıtlı 2000 civarında uyuşturucu bağımlısı olduğunu, fakat gerçek sayının 8000 dolayında tahmin edildiğini belirtiyor. Bu sayının Üsküp'teki uyuşturucu bağımlılarının sayısıyla aynı olması dikkat çekici, zira Kumanova'nın nüfusu Üsküp'ün dörtte biri kadar.

Balkanlar'ın bu iki ülkesinde görülen olaylar uyuşturucunun ne denli çabuk yayıldığının bir göstergesi. Bunu önlemenin yolu ise uluslararası işbirliğinden geçiyor. Balkanlar'daki uyuşturucu ticaretiyle öncelikli mücadelenin ise İstanbul'da başlaması gerektiği su götürmez bir gerçek.

Neo-liberalizme karşı 1. Avrupa Toplantısı 30 Mayıs-2 Haziran'da Berlin'de

Güneş Meksika'dan yükselecek...

"Dünyayı ele geçirmek gerekmiyor
Onu yeniden yaratmak yeter. Bugün."
(Subkumandan Marcos)

Geçtiğimiz ocak ayında Zapatist Halk Kurtuluş Ordusu-EZLN, Meksika'da, insanlık için ve neo-liberalizme karşı uluslararası bir toplantının yapılmasına yönelik bir çağrıda bulundu. Toplantının 27 Temmuz-3 Ağustos 1996 tarihleri arasında dünya çapında bir katılım ile Zapatistalar'ın egemen olduğu bölgelerde, Meksika'nın Chiapas eyaletinde yapılması öngörülüyor. Toplantıya hazırlık olarak EZLN bütün kıtalarda önkongrelerin, kıta toplantılarının yapılmasını öneriyor. Bu kongrelerde neo-liberalizmin çeştli ülkelerdeki politik, iktisadi, sosyal ve kültürel sonuçları üzerine tartışılacak. Kıta toplantılarının Amerika'da (La Realidad, Chiapas), Afrika'da (yer henüz belli değil), Asya'da (Tokyo), Avustralya'da (Sidney) ve Avrupa'da (Berlin) düzenlenmesi planlanıyor.

Nasıl başladı?

1994 yılının ocak ayının birinci günü Meksika, Kanada ve ABD ile birlikte 370 milyon tüketiciye ulaşılabilecek bir pazar olarak dünyanın en büyük devletlerarası serbest ticaret bölgesine dahil oldu. Aynı gün ülkenin güneydoğu eyaleti Chiapas'ta yerli ayaklanmacılar birçok şehri ele geçiriyorlar ve Meksika hükümetine savaş ilan ediyorlardı. O tarihte henüz kimse bu ayaklanmanın yaratacağı sarsıntıların boyutlarını kestirebilecek durumda değildi.

İki yılın ardından Meksika'da durum temelinden değişti. Eylül 1994'ten bu yana başkan Zedillo tarafından yönetilen hükümet, süregiden ekonomik bunalım ve koltuk kavgaları yüzünden ciddi bir krizin içine sürüklenmiş bulunuyor. Öte yandan, Zapatist Halk Kurtuluş Ordusu-EZLN politik alanda nüfuzunu artırdı. Askeri yenilginin ardından Lacandanya'nın ormanlarına geri çekilen Zapatistalar, 60 yıldan fazla bir süredir iktidarı elinde bulunduran devlet partisi egemenliğini sarsan toplumsal bir değişimin yolunu açtılar.

EZLN ayaklanması iktidarın militarist bir tarzda ele geçirilmesi amacını gütmüyor; iktidar ilişkilerinin, politik sistemin değişimini hedefliyor. Zapatistalar daha çok yeni bir politik kültürün arayışı içinde olan politik bir duyumu temsil ediyorlar. Bugün Meksika'da tek parti diktatörlüğüne karşı, geniş ve sivil bir muhalefet hareketinin inşası yönünde teşvik girişimleri EZLN'den geliyor.

Ya Basta! Yeter!

Ya Basta! Yeter!

Zapatistalar'ın 'Ya Basta' sloganı dünya çapında süregiden neo-liberal projeye karşı bir savaş çağrısı. Bu projenin etkileri her yerde aynı olmamakla beraber, aynı anafikri paylaşıyor; insanlar yalnızca bir avuç tekelin kar çıkarlarına hizmet etmek zorunda. İşgücü ile ya da tüketici olarak her şeyin pazarlandığı piyasa koşullarına uyum sağlayamayan herkes toplumsal yaşamdan acımasızca dışlanıyor. Neo-liberal programlar, Avrupa Birliği'nde ya da Kuzey Amerika Serbest Ticaret Bölgesi'nde (NAFTA) uygulandıkları her yerde -sosyal yıkıcılık boyutları itibariyle farklılıklar arzetse de-arkalarında acılı izler bırakıyorlar. Özelleştirmeler, rasyonelleştirmeler, giderek zorlaşan geçim koşulları, ücretlerin azaltılması, sosyal hakların budanması, sağlık ve eğitim alanlarında kısıtlamalar vs. vs. Böylelikle giderek artan sayıda insan -ataerkil ilişkilerin egemenliği temelinde öncelikle kadınlar- toplumsal yaşamdan dışlanıyorlar. Uluslararası firmalar "sınırötesi" iş bitirebilmek için "sınırsız" özgürlüklere sahip olabiliyorken, Avrupa'da ilticacılara karşı "kuş uçurmaz, kervan geçirmez" kabilinden bir tür "Avrupa Kalesi" örülüyor.

Dolayısıyla, Zapatistlerin özgürlükçü bir politika konusunda yeni olanaklar üzerine anlaşabilmek için tüm kıtalara yöneltikleri bu çağrıyı, uluslararası dayanışmayı her ülkede yeni perspektif arayışları ile birleştirme yönünde önemli bir adım, bir şans olarak görmek gerekiyor. 'İnsancıl Bir Toplum ve Neo-Liberalizme Karşı Birinci Avrupa Toplantısı' yalnızca EZLN'yi destekleme toplantısı olarak düşünülmemeli. Bu toplantıda öncelikle neo-liberal politikaların etkileri üzerine bir tür durum muhakemesinde bulunmalı, direniş biçim ve yöntemleri üzerine deneyim değiş-tokuşu yapmalı ve nihayet yeni dünya düzenine karşı birleşik politik eylemler üzerine anlaşma sağlanabilmeli.

Ön toplantıya ilişkin öneriler

1. Avrupa Toplantısı'nın içeriksel hazırlığının sorumluluğu, değişik gruplar, girişimler ve bireyler tarafından paylaşılmalıdır. Bu bağlamda gündeme gelecek değişik konular, inceleme, direniş biçimleri ve perspektifler şeklinde özetlenebilecek üç ana alanda tartışılmalıdır.

Toplantının örgütlenmesine katılacak olanlar politik çalışmalarını sergileyen kısa bir tanıtım ve/veya toplantıda mümkün olabilecek belirli bir çalışma grubu ile ilgili somut önerilerini İsveç'teki beş dilde (İspanyolca, Fransızca, İtalyanca, İngilizce ve Almanca) iletişim kurabilen bir değerlendirme merkezine gönderecek. Burada öneriler içeriklerine göre ayrılacak, aynı konuda çalışan gruplar arasında bağlantılar sağlanacak. Böylelikle daha toplantı öncesinde çalışma grupları arasında içeriksel bağlantı ve fikir değiş-tokuşu sağlanabilecek. (Örneğin göçmenler konusunda çalışan İspanyol ve Danimarka grupları arasında). Burada önemli olan nokta, katılımcıların yalnızca değişik politik görüşleri tanımaları, bir tür politik tüketim yaşamaları değil, aksine veya daha fazla söz konusu toplantı için herkesin kendi özgün düşüncelerini hazırlaması ve tartışmaya sunmasıdır.

Elbette, kendini pek de öyle politik olarak aktif saymayan tüm kadınlar ve erkekler de toplantıya davetliler. Bu arada toplantıyı düzenleyenler katılımcıların çocuklarının bakımını da unutmamış ve gereken önlemler alınmış.

Sonuç olarak, bu toplantı ile birlikte çalışma gruplarından ve yapılacak tartışmalardan Avrupa çapında şu anda tecrit olmuş gruplar ve girişimler devamlı bağlantı ve ortak çalışma yönünde ilk adımlarını atabilecekler.

Kıvılcım ateşlendi. Ateş pek çok yere sıçradı.

Sönmesine izin verilmemeli...

Bir anımsatma

Sedat KALIPÇI

Dergimizin 23 Mart 1996 tarihli 58. sayısında, Ahmet Çakmak'ın "Gencay Abi'nin eyvallahı" adlı yazısını okudum. Yazının mantığına ne derece etki eder bilmem ama, ortada bir bilgi yanlışlığı var. "Solun adayı Lula son seçimlerde yüzde 49 oy aldı, neredeyse Brezilye devlet başkanı oluyordu" diye yazmış. Yanlış. Solun adayı Lula son seçimlerde yüzde 49 oy almadı. Brezilya devlet başkanı filan olamıyordu. Üstelik ikinci tur seçimlerine bile gerek kalmadan sosyal demokrat Cardoso çok açık arayla bir seçim kazandı.

Eğer bu bir baskı hatası değilse, ki hiç öyle görülmüyor, bir umut hatasıdır. Bir başka arkadaş da geçenlerde Viyana'da meal olarak aynı rakam ve umut sözcükleri sarfedince, ne bileyim belki yaklaşık 1.5 yıl içinde bir başkanlık seçimi daha olmuştur da benim haberim yoktur, diye düşünerek, Brezilya dosyasını açıp kayıtları tekrar gözden geçirdim.

Sayın Çakmak'ın konuya ilişkin yorumuna katılmıyor olduğum halde bunu burada bahse konu etmek niyetinde değildim. Ama aldığım notlar ve Özgür Ülke gazetesinin değişik tarihli sayılarına geçtiğim haberlerin Latin Amerika kökenli kaynaklarının verileri o kadar çelişkili ki, bu arada küçük bir anımsatma yapmakta yarar gördüm. A. Çakmak "Pentagon'un bunu seyrettiğini" yazıyor. Çünkü Lula iktidara gelince karşılacağı açmazın farkındaymış. İşte bundan dolayı A. Çakmak Lula'nın yüzde 51 filan alamadığına seviniyor.

Konuya ilişkin kısa bir panorama çizeyim. 3 Ekim'de yapılacak seçimler için propaganda kampanyasına Temmuz'da başlandığında Lula Sao Paulo'da 40 bin kişiye konuştu. "Kurtuluş teolojisi" Frei Betto'nun hazırlamış olduğu "Lula'yı Seçmenin Gerekçeleri" adlı broşürden binlerce dağıtıldı. Kamuoyu araştırmaları Lula'nın yüzde 45'lere varan bir desteğe şimdiden ulaştığını bildirdiler. Her şey iyi gidiyordu.

Ağustos'a doğru, önce ABD girdi devreye. ABD Hazine Sekreteri Lawrence Summer, Lula'nın ekonomik programından endişe duyduklarını açıkladı ve uluslararası finans sisteminin, İşçi Partisi'nin şu anki pozisyonundan rahatsız olduğunu önemle vurguladı. Arkasından şu anki devlet başkanı, o zamanki sosyal demokrat başkanlık adayı H. Cardoso, Lula'nın olası bir başkanlığını kesinlikle kabul etmeyeceklerini, en sert muhalefeti yürüteceklerini bildirdi. Ortalıkta "Brezilya, Allende zamanının Şili'sine dönecek" sözleri dolaşmaya başladı. Eski vali ve demokratik İşçi Partisi başkanı Leonel Brizola, Jornal do Brasil'e verdiği demeçte CIA'nın Lula'yı engellemek için aldığı gizli önlemleri anlattı. Karşı taraf kendi siperlerini kazmaya başlamıştı bile.

Rakipleri bastırdıkça, Lula'nın zaten çok yumuşak olan dili ağzında iyice pelteleşti, ne dediği iyice belirsizleşti. Bütün ulusu aynı masa etrafında toplayıp herkesin sorunlarını ortakça çözmekten, fiyatların dondurulmasının söz konusu olmadığından, kendisi başkan olunca uluslararası yabancı sermaye yatırımlarında bir gerileme olmayacağından filan dem vurmaya başladı. Seçim gezilerinde, işçi kuruluşlarını da ziyaret ediyordu. Tam anlamıyla muğlak bir politika izliyordu. Ülkedeki bu tek taraflı cepheleşmeyi görmezlikten geliyordu.

İşte, Lula'nın yüzde 45'lerle başladığı seçim kampanyasından yüzde 22'lere düşerek çıkmasına neden olan koşulların kısa bir panoraması. ABD hiçbir şeyi seyretmedi. Etmez de. Brezilya İşçi Partisi ise, saldırılara karşı açık, net, emekçilere dayanan ve güven verici bir tavır koyacağına ulusal teraneler okumaya girişince, İşçi Partisi'nden yüz çevirdiler. Kim iyice tahkim edilmiş bir düşman siperin karşısında dımdızlak kalmak ister ki. Brezilya halkının Şili deneyinden ne kadar ders çıkarttığını bilemem, ama Lula'dan daha çok ders çıkarttıklarına eminim. Hepsi bu.

Son olarak; kesin sonuçlara göre, Cardoso yüzde 53 ile başkanlığı kazandı.

Aklını yitirmiş devlet ile memurları

Vehbi ERSAN

Hegel, devleti aklın temsilcisi olarak değerlendiriyordu. Burjuva devlet, ortaçağın dini dogmalarına karşı aklı, gerçekliği temsil ediyordu. Burjuva devleti devlet yapan bu "akılcı"lığıydı. Ama Türkiye söz konusu olduğunda aklını yitirmiş bir burjuva devletten söz etmek gerekiyor. Burjuva devlet olarak görev yapamayan bu devletten başta burjuvazi şikayet ediyor. Ama ne gam! O, tarihten ders çıkarmamaya, aklı bir yana atıp bildiğini okumaya devam ediyor.

Aklını yitirmiş devlet, hegemonyasını yalnızca baskı aygıtlarıyla sürdüremeyeceğini bile bile baskı aygıtında görev yapmış bir memurunu Adalet Bakanı yaptı. Bu, yıllardır, "biz yakalıyoruz, onlar salıveriyor" diyen polis gücünün isteğinin yerine getirilmesi anlamına geliyor. Devlet adaletini de polise teslim etti.

Modern bir burjuva devlet için polis gücü, rejimin politikaları doğrultusunda asayişi sağlayan silahlı memurlar grubu iken, Türkiye'de rejimin politikalarını yönlendiren politik bir güçtür. Ve bu güç, şimdi amacına ulaşmış görünüyor.

Ancak hem devlet, hem de memurları için gözden kaçan iki şey var: Birincisi tarihin öğrettikleri, ikincisi devlet gelenekleri...

Adalet Bakanlığı denilince akla cezaevleri geliyor ve Adalet Bakanlığı'nın başına getirilen polis memurunun görevi de cezaevlerini "adam etmek". Bunu kendisi de dile getiriyor. Nasıl "adam edeceğini" ise şu sözlerle açıklıyor:

"Biraz can yanacak, ama bu işi halledeceğim. Bizi vururlar diye hiçbir şey yapmadan oturamayız."

Bu sözlerde sadece şiddet var... "Can yakmak" ve "vurulmak." Devletin kısırdöngüsünü ve sıkışmışlığını anlatıyor. Devlet, sıkışmışlığını aşacak politik kadroları bulması gerekirken, bu sıkışmışlık içinde "vurmak-vurulmak" ikilemi içine hapsolmuş bir memurundan medet umuyor. Yanılıyor. Devletin gözden kaçırdığı bu. Memurunun "vurmak-vurulmak" psikolojisi içinde gözden kaçırdığı ise, bütün memurların işlerine önce büyük bir hevesle başladıkları ve sonrasında "kötü anılarla" harcanıp gittiklerinin değişmeyen bir geleneksel vaka olmasıdır.

Ağar'ın tasarladıkları

Adalet Bakanı Mehmet Ağar'ın tasarladıkları, devletin bir fraksiyonunun, egemen fraksiyonunun dönüp dolaşıp tekrarladıklarından ibaret. Yıllardan beri işittiğimiz ve aslında yaşanan şeyleri, bugün cezaevlerine yönelik tasarlanan kanlı operasyonun gerekçelerini ve hedeflerini anlamak için bir kez daha tekrarlamak gerekiyor.

Mehmet Ağar, basına yaptığı açıklamalarda cezaevlerindeki durumu şöyle anlatıyor:

"Kalabalık koğuş sistemi, terör örgütlerinin tutuklu ve hükümlüler üzerinde baskı ve hakimiyet kurulabilmesinin, açlık grevi, toplu isyan ve firar, ideolojik eğitim, iç ve dış haberleşme olaylarını örgütleyebilmesinin temel nedenidir... Tutuklu sayısındaki artış, özellikle İstanbul ve Diyarbakır cezaevlerinde meydana getirdiği sıkıntıların, tutuklu ve hükümlüler arasında yarattığı örgütsel dayanışmanın denetim altında tutulabilmesi için bu cezaevlerindeki tutukluların yeni cezaevlerine dağıtımlarının yapılmasında kesin zorunluluk bulunmaktadır."

Ağar, "can yakma" pahasına "halledeceğim" dediği "bu iş"in ne olduğunu açıklıyor: Siyasi tutukluların örgütsel dayanışması, ideolojik eğitimi, iç ve dış haberleşmesi, açlık grevi, toplu isyan, firar gibi eylemleri...

Cezaevindekilere... Yüreklerimizin içerdeki 'yarı'larına

Ağar'a göre rahatsızlık verici şeyler bunlar ve bunları halletmek gerekiyor.

Ağar'ın bu saptamalarının hiçbiri yeni değil, daha önceki Adalet bakanlarının sırayla yaptıkları saptamalar...

Önlemler ise şöyle sıralanıyor:

- Hücre tipi infaz kurumları geliştirilmeli.
- Cezaevindeki örgüt mensuplarını sempatizan ve tetikçi konumuna göre ayırmalı.
- Cezaevinde örgütsel faaliyeti belirlenenler yeniden yargılanmalı.
- Tek tip elbise getirilmeli.
- Koğuş düzenlemeleri tutukluların iradesi dışında yapılmalı.
- Görüş kabinleri yeniden düzenlenmeli.
- Koğuşlararası ziyaret önlenmeli.
- Avukatlar sıkı bir şekilde aranmalı.
- Tutukluların mektuplarını okuyan komisyonda bir polis görevlisi bulunmalı.

Bu önlemler, Emniyet Genel Müdürlüğü'nün Milli Güvenlik Kurulu'na sunduğu raporda daha etraflıca sıralanıyor.

'Bir de polisin dediği olsun'

Ağar, Bayrampaşa, Diyarbakır ve Ümraniye cezaevlerinden başlayacağını belirtiyor. Bu üç cezaevi, Ağar'a göre diğer cezaevlerini yönlendiren pilot cezaevleri. Önce bu cezaevlerindeki siyasi tutukluları ezip, teslim almayı sonra diğer cezaevlerine geçmeyi tasarlıyor. Bu planlar yeni değil. Bu üç cezaevi, (Bayrampaşa'daki hücre tipi cezaevi, yedi yıl kadar önce direnişler ve kazılan tüneller nedeniyle güvenilir olmaktan çıkınca siyasi tutuklular kapalı cezaevine sevk edildiler) aslında 12 Eylül cuntasından bu yana siyasi tutukluların teslim alınması için özel olarak inşa edilmiş cezaevleri. Uzmanların tavsiyeleriyle yapılmış bu cezaevleri siyasi tutukluların teslim alınması için yeterli olmadığı gibi tersine sonuçlar verdiler. Mehmet Ağar, şimdi tekrar "pilot cezaevleri"nden, "Türk tipi" (siz "hücre tipi" anlayın) yeni cezaevi yapımlarından söz ediyor.

Önlemlerin hiçbiri yeni değil. Tek tip elbise, hücre tipi cezaevi uygulaması, koğuşlararası ziyaretlerin yasaklanması, görüş kabinlerinin düzenlenmesi... Bütün bunlar daha önce defalarca uygulamaya konulmuş önlemler. Sonuç ise aynı. Bu kez devlet, "haydi bakalım bir kez de sen dene" diyerek, polis politikalarına emanet ediyor cezaevlerini.

Bu politikalarda ise hukuk yok, emri yerine getirmek var. "Cezaevinde örgütsel faaliyeti belirlenenler yeniden yargılansın." İşte bir polis memurunun adalet ve yargıyla ilgili söyleyebilecekleri bundan ibaret. Cezaevinde örgütsel faaliyet ne demek oluyor? Aklını yitirmiş bir devletin memurlarının aklını korumaları mümkün mü?

Akıl'ın, son 16 yıllık cezaevleri tarihinden varacağı sonuç, bu politikaların insan haklarının pervasızca ihlali ve kan demek olduğunu bilmektir. Amaca bir türlü ulaşılamamaktadır.

Devlet ve onun memurları, ceza
durduğu siyasi tutuklu ve hükü
liklerini, inanç ve düşüncelerini
amaçlıyor. Tıpkı Kürtlerin Türk
tenmesi gibi. Amaç akla aykırıd
mesi olanaksızdır. Bunun olana
türlü anlamak istemeyen devle
cezaevleri politikasında dönüp
noktaya geliyor.

Her gelen büyük bir hevesle
dı, bu işi ancak ben yaparım" ilk
işe başlıyor. Her başlayan, ardın
sakatlar, ölüler bırakıyor... Dir
grevleri, ölüm oruçları... Siyasi t
kümlüler teslim alınamıyor; yen
gıç noktasına geliniyor; devlet
adım atıyor. Temel mantık değ
bir başkası çıkıyor; "onlar yapa
parım" diyor... Şimdi bir polis r
niyet Genel Müdürlüğü'nün gör
tusunda defalarca denenmiş po
dince yeni bir versiyonla, yeni
istiyor. "Onlar yapamadı, ben ya
yor.

Ağar ve 'sağlam adamla

1951 doğumlu, babası da em
olan Mehmet Ağar'ın yıldızı 198
rı arasında parladı. 2000'e Doğ
deşifre edilen ünlü MİT raporun
gili şunlar söyleniyor:

"İstanbul Emniyet Teşkilatı
olduğu kesimler arasında aşırı s
da bulunmaktadır. Süleymancı
Kaçar'la Mehmet Ağar'ın yakın
dır. Mehmet Ağar şeriatçılarla i
yonlarla ilgili olarak Kemal Kaç
rerek önceden tedbir alınmasını s

MİT raporunda ayrıca rüşv
ilişkilerden birçok kirli işle bağl
ileri sürülüyor. İnsan Hakları D
Şubesi tarafından hazırlanan ve
açıklanan "Mehmet Ağar'ın port
açıklamada, Ağar'ın İstanbul E
dürlüğü sırasında "ölüm timleri"
lirtiliyor. Ağar'ın emniyet müdü
sıralarda yaşanan yargısız infazl
işkence gibi devlet terörüne iliş
uygulama, kamuoyunun gözleri
yan ettiği için bunlar biliniyor.

Ağar, Adalet Bakanlığı'na ge
ilk icraatlarından biri kendine be
rı toparlamak oldu. Baskı aygıtın
memuru olduğu dönemdeki al
devletin hukukunu hiçe sayarak
yeniden düzenledi. Ona göre "sa
lara ihtiyaç var"dı. Bu sağlam ad
eğilimli, cezaevindekileri "iç düş
kabul eden, "bir gecede siyanürle
rın işini bitiririz" diyenlerden olu

Ağar'ın Ceza ve Tevkif Evler
dürü yaptığı Cemal Şahin Gürsel
te fanatik düşünceler taşıyan bir
CHP Erzincan Milletvekili Must
fından bir basın açıklamasıyla be
Gürsel'in "Cezaevlerinde yatanla
liyoruz? Bunların hepsini temi
hepsinin işini bir gecede bitirebil
kilo siyanürün başında" biçimin
sözler yüzünden hakkında soruşt
ğını anlattı.

Kısacası Ağar, cezaevlerind
polis politikalarına uygun kadrol
çekleştirmeye çalışıyor. Kuşkusu
laşma aşağıya doğru devam edece

İlk denemeyi cunta yaptı

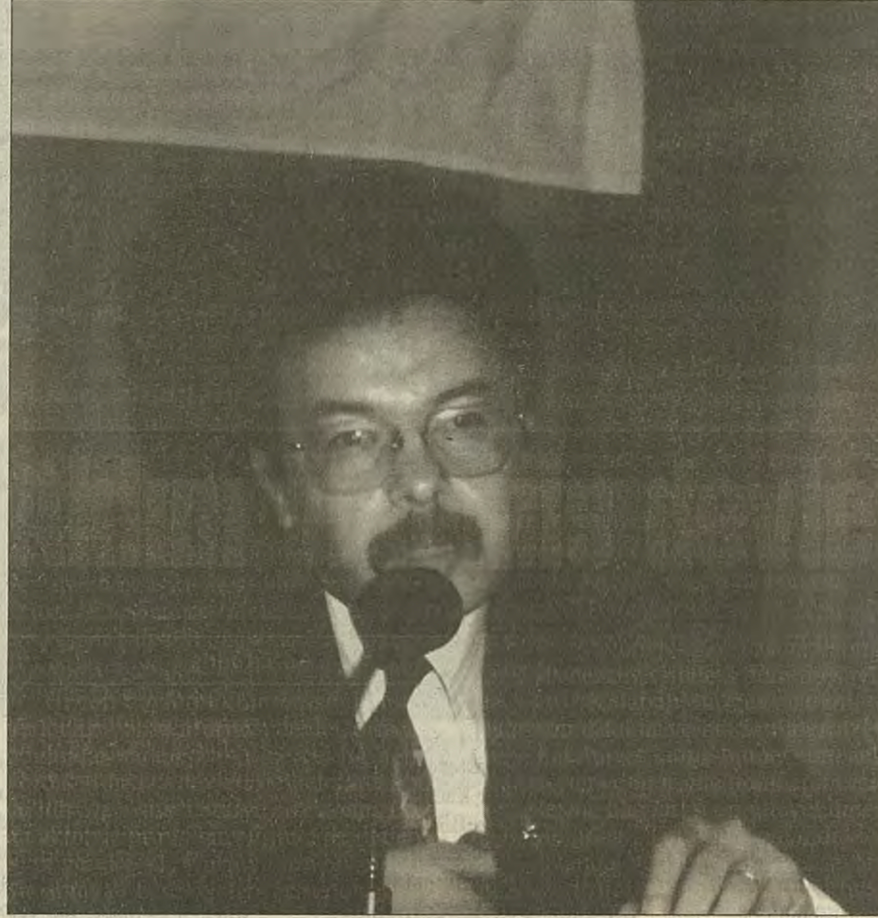
Devletin cezaevlerine yöneli
nın esas çizgilerinin 12 Eylül cu
lirlendiği biliniyor. Cunta tüm top
insan haline getirmek istemişti.
doldurduğu binlerce muhalifin d
değiştirmek için akla gelebilec
baskı ve terörü uyguladı. "Pilot c
tipi cezaevi", "Hücre tipi cezaevi"
bise" vb. vb. kavramların tümü o
taya çıktı. Yalnızca Türkiye'deki
yadaki "teröristlerin rehabilitasyo
larıyla birlikte oturuldu, politikal
du. Sonuç; 12 Eylül cuntasının h
silinmeyen cezaevleri vahşeti ile
hükümlülerin kök salan direniş ge

Tarihten ders çıkarmayan dev
larına basit bir soru yöneltmek
Cuntanın başaramadığını siz mi
sınız? Hangi kapasite ve güçle?

İnsan Hakları Derneği İstanbul Şube Başkanı Ercan Kanar:

'Demokratikleşme ve barış için genel af'

Ercan Kanar, 9 Nisan'da İsviçre'nin Cenevre kentinde yapılan Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu'nun toplantısına katıldı. Türkiye'den İHD'nin davet edildiği, cezaevleri konulu toplantıda Türkiye'deki cezaevlerinin durumunu anlatan ve çözüm önerilerini sıralayan Kanar'la görüştük.

Cenevre'deki toplantıyla ilgili bilgi verir misiniz?

Her yıl nisan ayında BM İnsan Hakları Komisyonu toplanıyor ve yaklaşık 1 yıllık program yapıyor. O bir ay içerisinde belirli günlerde belirli gündem maddeleri var. Bizi çağırdıkları 9 Nisan'daki toplantının gündem maddesi cezaevleriydi. Dünyanın her tarafından temsilciler var. Önce üye devletler, sonra gözlemci devletler daha sonra da muhalif sivil toplum kurumları söz alıyor. Türkiye'den, devleti temsil eden 7-8 kişilik bir heyet Nisan başından beri orada. Heyete Adalet Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı'ndan katılanlar var. Salı günkü toplantıda bize sıra öğleden sonra geldi. Orada devletlere 15-20 dakikalık süre tanıyorlar, sivil toplum örgütlerine de 10 dakika, hatta bazen sürenin yetersizliği nedeniyle 8-9 dakikaya indirebiliyorlar. Çok demokratik ortamda gerçekleşmiyor ama sivil, muhalif gruplarının görüşlerinin alınması açısından önemli bir toplantı. Bu 10 dakikalık sürede, Ümraniye ve Buca cezaevlerindekii katliamları, Diyarbakır cezaevindeki uygulamaları özellikle de nisanın ilk haftasında DGM'de yargıçların ve savcıların gözü önünde tutukluların dövülmesi olayını, ayrıca Erzurum, Erzincan, Elbistan cezaevlerindeki zorla itirafçılık uygulamalarını anlattık. Akşam üzeri Türkiye tekrar bize cevap verdi. 100 sayfalık cevapları vardı. Anlatılanların doğru olmadığı, Ümraniye cezaevindeki hadisenin bir teröristin kışkırtması sonucu meydana geldiği, insan hakları ihlallerinin olmadığı, tamamen hukuk kurallarına uyulduğu şeklinde basmakalıp cevap verdiler. Biz konuşmamızda ve dağıttığımız ayrıntılı metinde özellikle şu beş noktaya dikkat çektik. Birincisi Türkiye'nin uzun yıllardır tutuklu ve hükümlüler için uyması zorunlu bulunduğu BM asgari standart kurallarına uymadığını belirttik. O kurallarda hiçbir devletin tutuklu ve hükümlülerin bedenine ve beynine müdahale edemeyeceği ilkesi var. Türkiye'nin bu ilkeyi sürekli ihlal ettiğini; bedenen ve beyinsel olarak eritme ve bitirmeyi temel alan bir infaz anlayışıyla yaklaştığını anlattık. İkincisi, Türkiye cezaevlerinde dünyada olmayan iki başlı bir yönetimin olduğunu, hem Adalet Bakanlığı'nın hem İçişleri Bakanlığı'nın yetki sahibi olduğunu, ama işlerine geldikleri noktalarda topu birbirlerine attıklarını yani sorumluluktan kaçan bir uygulamanın sürdüğünü söyledik. Cezaevlerinin İçişleri Bakanlığı'nın vesayetinden kurtulması Adalet Bakanlığı'na bağlanması gerektiğini belirttik. Bu genel prensip olduğunu ve Türkiye'nin uymadığını söyledik.

Üçüncüsü; birçok ülkede cezaevi yargıçları, infaz yargıçları olduğu halde Türkiye'de infaz yargıçlığının olmadığını; cezaevindekilerin kaderlerinin çoğu kez bir başgardiyanın veya bir müdürün ağzıdan çıkacak bir söze bağlı olduğunu, idari disiplin cezalarının yargı denetimine bağlı olmadığını, çoğu kez disiplin kurullarının yanlış ve keyfi kararlarıyla insanların şartlı salıverilme haklarının geri alındığını anlattık. Türkiye'de acilen bir infaz yargıçlığının kurulması gerektiğini söyledik. Dördüncüsü, başka ülkelerde tutuklu ve hükümlü ayırımı yapıldığı halde bizde bu ayırımın olmadığını; tutuklulara hükümlülere yapılan muamelenin yapıldığını söyledik.

Beşincisi, Türkiye'deki Terörle Mücadele Yasası'nda yapılan bir değişiklik nedeniyle infaz uygulamalarında düşünce, inanç ve suç ayırımı yapıldığını belirttik. Türkiye'de siyasi suçlular için özel infaz uygulamaları yapıldığını, şartlı salıverilmede farklı kriterlerin getirildiğini, açık görüş hakkının söz konusu olmadığını, hücre esasındaki infaz anlayışının savunulduğu ve zaman zaman uygulamaya konulduğunu; böylelikle eşitlik ilkesinin çiğnendiğini belirttik. Bu beş noktayı ayrıntılı olarak vurguladık.

Bunlara ek olarak, bu süreçte Türkiye'nin 637 olan cezaevi sayısını hızla 650'ye çıkarma hazırlığı içinde olduğunu, 60 bine yakın tutuklu ve hükümlünün bulunduğunu; bunun Türkiye'de yaşayan her bin kişiden birinin tutuklu veya hükümlü bulunduğu anlamına geldiğini, her şehire 7-8 tane cezaevi düştüğünü, bunun dünyada en önde gelen bir rekor olduğunu söyledik. Mesela Japonya'nın nüfusu Türkiye'den kat kat fazla olmasına rağmen cezaevi sayısı 70'i geçmemiş durumda. Bizim toplumumuzun bu kalıcı çözümlerinin dışında ayrımsız bir genel affa da ihtiyaç duyduğunu belirttik.

İnsan hakları kurumlarıyla görüşmeleriniz oldu mu?

Tabi. Örneğin APT denilen, Cenevre'de çalışan İşkenceyi Önleme Derneği var. Bu sivil toplum kuruluşunun BM gözlemci statüsü bulunuyor. Önceleri sadece İsviçre ölçeğinde, şimdi ise uluslararası ölçekte çalışıyor. Helsinki Watch ile de bağlantısı olan bir kurum. Bu dernek Avrupa Sözleşmesi'nin gereği olarak oluşan İzleme Komitesi'ne benzer bir komitenin BM düzeyinde kurulmasının altyapısını hazırlıyor. Avrupa İşkenceyi Önleme Sözleşmesi'ndeki bağlayıcı çalışmaları olan bu komitenin yalnızca Avrupa Sözleşmesi kapsamında değil, BM İşkenceyi Önleme Sözleşmesi kapsamına alınmasını istiyor. Eğer bu olursa sadece Avrupa açısından değil, bütün dünya açısından bağlayıcı olan komitenin işkence olduğu ileri sürülen devletlerin, cezaevlerinde, emniyetlerinde, karakollarında zaman zaman denetleme, inceleme hakları tanınmış olacak. Bunun dışında gelen sivil toplum kurum temsilcileriyle görüşmelerimiz oldu. Yine İsviçre'deki radyo, televizyon ve gazetelerde çeşitli röportajlar, görüşmeler yapıldı.

Türkiye'ye gelirsek. Cezaevlerine yönelik yeni politikalardan söz ediliyor; sizce ne yapılmak isteniyor?

Bu yeni bir gelişme değil. Daha Mehmet Ağar Adalet Bakanı olmadan önce de cezaevlerinde olumsuz anlamda yeni tip operasyonları, düzenlemeleri gündeme getirecekleri anlaşılıyordu. Ocak ayının başında, o zamanki cezaevleri genel müdürü Bayrampaşa Cezaevi'nin satılacağını ve yeni cezaevleri yapılacağını söyledi. Yine aralık ve ocak aylarında büyük gazetelerde ve televizyonlarda belirli cezaevlerine yönelik gerçeklerle çok ilgisi olmayan sansasyonel haberlerle kamuoyu oluşturmaları başladı. Siyasi tutuklu ve hükümlülerle ilgisi olmayan bir takım, olaylar yeni saldırının gerekçeleri arasında sayıldı. O zamanlar, 95 sonlarında Şaban Erkol isimli bir infaz koruma memurunun Narkotik Şube'de ölü bulunması buna gerekçe yapıldı. Ya tutuklu hükümlüler hedef alınmakta ya da yapılan bazı işler bir iki infaz koruma memurunun üstüne yüklenilmek istenmekte. Son olarak infaz koruma başmemuru Yener Çolaklar cezaevinde öldürüldü. Bu tür olaylardan sonra Adalet Bakanlığı sanki bunların da kökekinde siyasi tutuklu ve hükümlüler varmış gibi, esas olarak siyasi tutuklu ve hükümlüleri hedef alan projelerini kamuoyuna açıkladılar. Bu ve buna benzer olaylar bahane edilerek daha önce başlayan süreç hızlandırılmak isteniyor.

Mesela 95 yılında açılan dava dosyalarında tipik bir uygulama gördük. Emniyetteki sorgulamalarda, belirli tutuklular için yoğun bir ifade alma çabası var. Bu tür şorgulama dahi cezaevlerine yönelik saldırıların altyapısını oluşturmak anlamına geliyor. Bu tasarımlar Mehmet Ağar'la birlikte hızlandı. Sadece Ağar da değil, İçişleri Bakanı Ülkü Güney de açık seçik cezaevlerindeki tüm olaylardan siyasileri sorumlu tutarak çarenin hücre tipi cezaevi olduğunu açıkladı. Biz buna başından itibaren tepki gösterdik. Davası devam eden tutukluların başka cezaevlerine sevki demek o insanların savunma haklarının elinden alınması demek. Eskişehir cezaevini tekrar açacaklarını söylediler. Diyarbakır, İstanbul, Bandırma, Antalya ve Denizli'de 5 tane hücre esaslı cezaevleri yapımının hızlandığını ilan ettiler. Biz bu konuyu da BM'de tartıştık. Adalet Bakanlığı Avrupa'yı örnek gösteriyor. Ancak Avrupa'daki anlayışla, Mehmet Ağar'ın Ülkü Güney'in kafasındaki anlayış farklıdır. Kamuoyuna kabul ettirmek için demagoji yapıyorlar. Yeni hükümetin adalet ve içişleri bakanları savaş politikalarına paralel olarak cezaevlerinde de saldırıyı hızlandırmak istiyorlar.

Ağar'ın gelmesi ne gibi bir özel anlam taşıyor?

Hükümet önceden planlanan saldırıyı kesin ve kararlı bir şekilde Mehmet Ağar eliyle gerçekleştirmek istiyor. Hukuka hiçbir zaman saygılı olmamış, emniyet genel müdürlüğü döneminde sayısız yargısız infazlardan, işkencelerden, gözaltında kayıplardan sorumluluğu olan bir polis şefi vasıtasıyla en katı şekliyle uygulanmak isteniyor. MGK'nın cezaevlerine bakış açısını Mehmet Ağar eliyle en iyi şekilde gerçekleştirme umudundalar. Ama bu umutlarının boşa çıkacağına inanıyorum. Bu o kadar da kolay değil. Demokratik kamuoyu bu konuda gereken tepkiyi gösterecektir.

İHD buna karşı neler yapacak?

İHD, yukarıda beş noktada anlattığımız kalıcı çözümleri toplum gündemine sokacak. Cezaevlerinde her gerilimde açlık grevi yaşanıyor, sonra kısmı anlaşmalar oluyor. Bu anlaşmalar da hiçbir zaman yazılı, kalıcı hale dönüşmüyor. Bakıyorsunuz aynı cezaevinde bir ay sonra aynı hak ihlalleriyle, aynı gelişmeler yaşanıyor. Bu bozuk plak gibi özellikle 80'den bu yana dönüp duruyor. Asgari anlamda insanca koşulların egemen olması için bu 5 koşulun bir yasaya bağlanması gerekir. Cezaevleri yasasız yönetiliyor, yönetmeliklerle, talimatlarla yönetiliyor. Bunun ortadan kaldırılması gerekir.

Diğer yandan şu anda her açıdan ayırımsız bir genel affa ihtiyaç var. Adli-siyasi, sağcı-solcu ayırımı yapmadan bir ayırımsız genel affa ihtiyacı var. Gerçekte demokratikleşme, özgürleşme hele hele bir barış ortamı isteniyorsa, bunun ne kadar gereksinme olduğu ortaya çıkar. İHD. genel af için bir kampanya başlatacak. Bu kampanya çerçevesinde afişler, bildiriler, paneller, toplantılar, imza kampanyaları, meclis başkanlığına çeşitli büyük kentlerden topluca gidişler bu imzalarla birlikte. Hatta mitingler gündeme gelebilir. İHD bu şekilde bir dizi etkinliği önüne alan bir program yapıyor.

24 Nisan günü öğrenciler yine sokaklarda olacak

Eylemin adı 'A 4'

Setenay DOĞAY

İstanbul, Ankara, İzmir derken, sene başından beri öğrenci eylemleri bitmek bilmedi. Bir süre oldukça cılız ve tepkisel bir biçimde ilerleyen eylemler daha sonraları radikal çıkışlara dönüştü. İstanbul'da İstanbul Üniversitesi Merkez Kampüsü'nün işgaliyle başlayan bu radikal çıkışlar Ankara'da da Dil Tarih Coğrafya Fakültesi'nin işgaliyle sürdü. Bu eylemlerin vahşi polis saldırılarıyla yüzyüze kalması, birçok öğrencinin gözaltına alınması, cezaevlerine gönderilmesi doğal olarak öğrenci hareketinin kitleselliğini olumsuz bir biçimde etkiledi. Ancak bu baskı ve saldırılar eylem tarzlarının değiştirilmesine ve daha da radikal olmasına yol açtı. Özellikle İ.Ü. Merkez Kampüs işgali sırasında gözaltına alınıp tutuklanan öğrencilerin 10 Nisan'da serbest bırakılmalarıyla öğrenciler moral kazandılar, kendilerine güvenleri arttı, mücadelelerinin meşruiyeti pekişti ve taleplerinin haklılığına olan inançları güçlendi.

Son dönemdeki eylemlilik sürecinde esas olarak çeşitli siyasi gruplardan oluşan Üniversiteli Öğrenciler Platformu'ndan daha farklı bir eylem çizgisi izlemeye özen gösteren İstanbul Üniversitesi Öğrenci Koordinasyonu da giderek daha radikal eylem biçimlerini gündemine almaya başladı. Koordinasyon 24 Nisan çarşamba günü Beyazıt meydanında bir miting düzenleyip, ardından da İ.Ü. Merkez Kampüsü'nde oturma eylemi yapmayı planlıyor.

'Alacağız 4 talep' veya 'Acil 4 talep'

Eylem, Koordinasyon tarafından 'A4 planı' olarak adlandırılıyor. Yani, "Alacağız 4 talep" veya "Acil 4 talep"... Bu dört talep ise; yönetimde söz ve karar hakkı, harçların kaldırılması, Türkiye çapında harçlarını ödeyemedikleri için okullara kayıtları yapılmayan yaklaşık 400 öğrencinin kayıtlarının yaptırılması ve nihayet eğitimde ve sağlıkta özelleştirmenin durdurulması.

Eylem çarşamba günü saat 12.30'de Beyazıt Meydanı'nda yapılacak bir mitingle başlayacak. Mitingin sadece İstanbul üniversitelerindeki öğrencilerle sınırlı kalmayıp, başta Ankara olmak üzere, diğer illerden gelen öğrencilerin de katılımıyla kitlesel olması bekleniyor. Ankara'da ise şimdiden yol masrafları için bazı demokratik kitle örgütleri ve sendikaların yardımlarıyla 500 milyon lira toplanmış durumda.

Miting bitip okulun içine girildikten sonra yapılması düşünülenlerin başında nasıl bir üniversitede okumak istediklerini tartışacakları paneller ve forumlar yapmak geliyor. Bu arada bahçenin düzenlenmesi, çiçek dikilmesi gibi okulun öğrencilere ait olduğunu ve okulun sadece öğrencilerle güzelleşebileceğini vurgulayan birtakım çalışmalar da yapılacak. Diğer eylemlerdeki gibi duvarlara yazı yazılmasına ise izin verilmeyecek. Bir gün bile olsa öğrenciler hayallerindeki bir üniversitede yaşayabilecekler ve ne istediklerini gösterebilecekler.

Eylemin ne kadar süreceği ise belirsiz. Özellikle harçlarını ödeyemeyen öğrencilerin kayıtlarının yapılması için YÖK Başkanı veya rektör muhatap alınıyor. Eylemin ne kadar süreceği ise öğrencilerin karşılarında muhatap bulmalarına bağlı olacak.

Eylem tarzı öncekilerden farklı

Yapılacak eylemin niteliğinin İstanbul Üniversite Öğrencileri Koordinasyonu'nun şimdiye kadar yaptığı eylemlerden daha farklı bir tarzda olduğunu belirtmiştik. Koordinasyon'dan görüştüğümüz bazı öğrenciler de bu eylemle Koordinasyon'un şimdiye kadar sürdürdüğü salt tepkisel tarzın değişeceği ve bundan sonra daha hak alıcı ve ses getiren eylemler yapmayı planladıklarını belirtiyorlar. Koordinasyon ilk kez böyle bir tarzda eylem yapacağı için bu hem Koordinasyon'un içinde, hem de dışında olan öğrenciler tarafından birçok tartışmaları da beraberinde getiriyor.

Şimdilik sadece Koordinasyon çevresinin katılacağı eyleme diğer öğrenci gruplarının katılıp katılmayacağı ise belirsiz.

Bu arada bazı öğrenciler Koordinasyon'un yapacağı bu eylemin zaman ve tarz bakımından erken olduğunu ileri sürüyorlar. Bu kanıda olan öğrenciler Koordinasyon'un kitlesinin böyle bir eylem tarzını destekleyecek kadar politik olmadığını söyleyerek eylemin özellikle bayram tatiline rastgelmesinin öğrencilerin katılımını etkileyebileceği görüşündeler. Bazı öğrenciler ise şimdi düşünülmesi gerekli olan konunun 1 Mayıs olduğunu belirtiyorlar. Şu sıralarda emekçilerden kopuk olarak yapılacak bir öğrenci eyleminin yeterli destek bulamayacağını söylüyorlar. •

Koordinasyon içinde farklı görüşlerin olmasına rağmen, birçok öğrenci tüm zamanını 24 Nisan çarşamba günü yapılacak eylemin hazırlığını sürdürmekle geçiriyor. Eylemle ilgili olarak okullarda yapılan tartışmalar ışığında bu eylemin birçok sorunun cevabını da kendiliğinden vereceğini söylemek yanlış olmayacak.

Adımların yanlış hesabı

SÖZ gazetesinin 30 Mart 1996 tarihli 59. sayısında yayınlanan "Bir Adım İleri, İki Adım Geri" yazısına Üniversiteli Öğrenciler Platformu'nun tekzibidir.

Tekzibimize konu olan yazı üniversiteli gençlik hareketinin son süreçte geliştirdiği eylemlerin, haber içinden yorumunu yapma iddiasını taşıyor. Elbette kişiler, kurumlar ve yayınlar bağımsız yorumda bulunma hakkına sahiptir. Ancak bu yazıda, sınırı aşan yönler olduğunu görüyoruz.

Yorumun kaynağı olduğuna göre habercilik anlayışından başlamak yerinde olur. ÜÖP içinde bulunan bir gruptan arkadaşların, salt kişisel arkadaşlık temelinde ve sohbet biçiminde sunduğu bazı görüş ve bilgilerin SÖZ'ün sayfalarında yer alması yanlıştır. "Ankara'daki çalışmaları ise, Ü.Ö. Platformu'nun gönderdiği beş kişilik bir grup yapacaktı", "İşgal öncesi söylentilerden biri, Platform'un pankartının arkasında deneyimli ("sağlam") 60 kişinin bulunacağıydı" türünden ifadeler ÜÖP içinde kararlaştırılan ve genele duyurulmaması öngörülen belirli bilgileri içermesi açısından bu kapsamdadır.

Burjuva basının, elde ettiği bilgileri, ucunun nereye gideceğini düşünmeden düşünse bile önemsemeden, bir nimet olarak görüp yayınlaması alışıldık bir şeydir. Ancak farklı iddialarla ortaya çıkan yayınların bizce izlememeleri gereken bir yoldur bu. Ayrıca ifadelendirme de, "sağlam" (haber metninde "bu işi bilen" olarak geçmekte) gibi alaycı sözlerin bulunması hatayı daha da derinleştirmektedir.

Yine habercilik yönünden, "okula herkes kendi pankartını alıp girdi ve platformun pankartı taşınmadı" sözleri, hemen aynı sayfada üstte yer alan fotoğraf tarafından tekzip edilmektedir.

"Alanda atılan sloganlar ise, toplanma amacından ve taleplerden farklıydı. Hatta çevrede toplanan insanlar öğrencilerin burada neden toplandıklarını anlayamamışlardı bile", "Tüm eylemlerde olduğu gibi dar grup çıkarları yine ağır basmış, ortak amaçlar ve talepler anında yok olmuştu", "12.00'de Güvenpark'ta toplanılması gerekirken, kimi gruplar saat 12.00'de toplanıp Kızılay'a gitmişti bile" türünden ifadeler ise burjuva demagogların, "provokatörlerin masum öğrenci taleplerini nasıl da kullandıkları"na dair söyledikleriyle örtüşmekle kalmamakta, Platform'u oluşturan gruplar arasında, yaşanan iç tartışmalar bir yana, dıştan bakarak adeta "çatlak" görme sevdası taşımaktadır.

Söz'ün durduğu yer..

Platform konusunda yazının başında "militanlık, radikallik, sempati kazanma, iyi bir çıkış yapma" yönlerine vurgu yapılarak getirilen "övgü"ler bununla çelişmektedir. Tam tersi DTCF işgali üzerinden "ÜÖP'ün hangi noktaya savrulduğu"nu betimlemede en baştaki "övgü"lerin adeta bir "sıçrama tahtası" olarak kullanılması oldukça samimiyetsiz bir yaklaşımdır. "Eylemden sonra öğrenciler arasında büyük bir moral bozukluğu, üzüntü vardı. Siyasi bir kümeye bağlı olmadan, sadece duyarlılıklarından ortak taleplerini dile getirmek için Ankara'ya giden öğrencilerin birçoğu şimdi Platform'a güvenmiyor. Çünkü Platform'a güvenerek her yerden gelen öğrenciler, kendilerine rağmen geliştirilen, dar grup çıkarlarının önplana çıktığı bu eylemde gözaltına alınmış, umutları zedelenmiş ve hiçe sayılmıştı", "Merkezden verilen kararlarda tabanın söz hakkı olmamasına rağmen, öğrenciler bu kararları benimseyerek Ankara'ya gittiler. Ancak Ankara'da binlerce öğrenci üç grubun aldığı bir karara tabi olmak zorunda kaldı. Böylece platform, kendisine sempati duyan ve destekleyen insanları bile kaybetmeye başladı. Yükselen öğrenci hareketinin geleceğini tehlikeye sokan ve gerilere sürükleyen bu eylem birçok yanlışlığı apaçık gözler önüne serdi.", "İstanbul'dan bir adım önde olması düşünülürken, Ankara'da iki adım geriye düşülmüştü" gibi ifadeler Platform ile çevresinde bulunan güçler arasına kama sokma amacını taşımaktadır. Elbette herkes olgulara "nerede duruyorsa, oradan bakar, oradan görür." Bunda özgürdür. Ancak şu da takdir edilmelidir ki biz de, bu ve benzeri görüşler taşıyanları "üniversiteli gençlik hareketinin kuyruğunda görme" konusunda özgürüz.

İşin tuhaf tarafı Platform"un kendi içinde, Platform ile geniş öğrenci kesimi arasında "çatlaklar keşfederken", "eylemi tartışan, Platform çevresindeki tüm öğrenciler bu konuda hemfikir", "eyleme katılan/katılmayan tüm öğrenciler eylemin olumsuzluğunu eleştirdi" gibi genellemelerle "geniş bir birliktelik zemini" iddiasında bulunabilmektedir.

Aslında bu konuda SÖZ yanılmamaktadır. "Geniş bir birliktelik zemini" halen bulunmaktadır. Ancak SÖZ'ün "durduğu yerden baktığı biçimde" değil, Ü.Ö.P zeminindedir. Bu açıdan SÖZ'ün "çok erken ilan ettiği" "yollar ayrılmıştı bile!" yorumu, olsa olsa üniversiteli gençlikte militan ve pasifist çizgilerin ayrışmasına ilişkin olabilir. Ü.Ö.P temelinde bu yorumun sahteliğinin belgesi de şu anda okumakta olduğunuz tekziptir.

Üniversiteli Öğrenciler Platformu

Shell, Diyarbakır'ın içme suyunu zehirliyor

Ezanın sesi minarenin dibine gitmiyor!

Yaşar ALTÜRK

Diyarbakır'ı karpuzlarından tanırsınız. 70 kiloluk, 80 kiloluk karpuzlar... Her yıl "Karpuz Festivali" düzenlenir, karpuz güzeli seçilirdi bu şehirde.

Ya şimdi? Diyarbakır karpuzları 20 kilo ancak geliyor. Onun da tadı yok. Bazı yerlerde ise hiç yetişmiyor.

Çünkü Shell Diyarbakır'a girdi, geleceğimizi alıp gitti. Sağlığımızı, yeşil ve temiz çevremizi, suyumuzu...

Shell'in Dicle nehrini kirlettiği '80'li yılların başında gündeme gelmişti. O yıllarda, Dicle kıyısında karpuz üreten köylüler, tazminat için mahkeme kapılarına dayanmışlardı. Dava dosyalarını anımsıyorum. Yerel bilirkişilerin tehlikeyi adeta fotoğraf gerçekliği ile ortaya koyduğunu... Ancak, büyük kentlerde, masabaşında çalışan bilirkişi kurulunun sarıldığı bahaneyi de iyi hatırlıyorum. Diyarbakır'dan giden haber İstanbul'da tam aksi yönde yayınlanmıştı... Shell'in kamuoyunu susturmada, yanlış bilgilendirmede ve bürokrasideki gücünü biliyorum.

Bu gücü korumak için, yeri geldiğinde çok cömert de davrandı. Aşiret reisi, güç sahibi kişilere büyük çıkarlar sağladı; zarar görenler susturuldu. Tehlikenin yüksek boyutta olduğu yerlerde, köylüler mahkemeye başvurmasın diye, nüfuzlu kişilere astronomik paralar ödendi. Köylüye de üç-beş milyon sus payı verildi. Gün geldi, kirlilik öylesine boyutlandı ki, insanları tek tek susturmak çözüm olmaktan çıktı.

Ancak, bilinen bu durumu açıklamaktan herkes ürküyordu. Çünkü, uluslararası tekeller bazı ülkelerde darbe yaptırabilecek, idam kararlarında etkili olabilecek kadar güçlüydü. Shell de bunlardan biriydi.

Shell'in yarattığı kirlilik kamuoyunda kavranmaya başlandığı sırada, bir satış ilanıyla karşılaştık. Shell bölgedeki hisselerini satıyordu. Petrol Kanunu'ndaki emredici kurala karşın, Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'ne (PİGM) haber vermeden, eski hale getirme yükümlülüğüne uymadan, Hollanda'da satış gerçekleşiyordu.

N. V. Turksa Shell Şirketi'ne ait Diyarbakır kuyuları, Perenco isimli bir Fransız-İngiliz firmasına satılıyordu. "Görünürde Diyarbakır kuyuları satılmış gibi olacak. Ama perde gerisinde yine Shell olacak. Herhangi bir kirlilik iddiası ortaya atıldığında Shell, 'Artık ben yokum' diyecek. Perenco da, 'Benden önce olmuş' diyecek"ti. (Mustafa Balbay, Cumhuriyet, 1 Ocak 1996)

Shell, ÇED raporu hazırlamadı

1956'dan beri Türkiye'de petrol çıkaran Shell, 1973 yılında Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ne girdi; 1973-1995 arasında bu bölgedeki 150 kuyudan petrol üretti.

Ama, "Çevresel Etki Değerlendirme Raporu" hazırlamadı. Çevre Yasası'nın 10. maddesi uyarınca, çalışmanın çevreye yapabileceği etkileri, kirlenmeye yol açacak atık ve artıkların ne şekilde zararsız hale getirilebileceğini ve alınabilecek önlemlerin neler olduğunu rapor halinde idareye sunmadı. Aynı yasanın 12. maddesi uyarınca, atık ve artıkların özellik ve miktarına ilişkin bilgileri sürekli ve düzenli olarak belgeleme ve bunları Çevre Genel Müdürlüğü'ne bildirme yükümlülüğünü de yerine getirmedi. Yine, zararlı kimyasal maddelerle ilgili sınırlama kurallarına da uymadı. Çevre ile birlikte, hayvan, bitki ve insan yaşamı da yok sayıldı.

Tüm dünyada petrol arama ve üretme operasyonlarında uyulması zorunlu bir kural vardır: Petrolü hangi koddan çekmişsen, atık maddeyi de aynı koda pompalayacaksın. Petrol üretiminin, bu en temel kuralına Shell şirketi, Diyarbakır'da uymadı.

Yeraltından petrol çekildiği zaman, petrolle birlikte tuz, atık su ve kostik, desco, high cmc, low cmc, barit, betonit gibi kimyasal zehirler de çekilir. Bu, çevreye zararlı maddeler petrolün elde edildiği koda pompalanmalıdır. Shell şirketi Avrupa ülkelerinde yaptığının tersine, Diyarbakır'da bu en temel üretim kuralına uymamıştır. Yani zehirli atıklar yeraltı sularının bulunduğu ve etkilendiği seviyeye (Midyat formasyonu) pompalanmıştır. Bu da, insan, hayvan ve bitki yaşamını katleden ve geleceği ortadan kaldıran bir sonuç yaratmaktadır.

Shell'in iç yazışmalarında itiraflar

Shell'in iç yazışmalarında (Turksa Shell'in Shell International'e gönderdiği bir yazıda), "Midyat formasyonuna enjekte edilen su Diyarbakır şehri içme suyunu etkilemiştir. Civarda bulunan petrol kuyularından çekilen suların arıtılması maliyetinin yüksek olacağı..." ifade edilmiştir. Bu hususları Shell'in Türkiye birimi, Hollanda'daki merkezine bildirmiştir.

Petrollü Su Zehirlenmesi Sorunu'nun en can alıcı yanı, Devegeçidi Barajı'nda görülmektedir. Çünkü Diyarbakır Şehir İçme Suyu yeterli olmadığı için, yeni bir şehir içme suyu projesi hazırlanmış, ihale tamamlanmış, müteahhit firma çalışmalarına başlamıştır. Devegeçidi Barajı'ndan Diyarbakır bağlantısı tamamlandığında içme, kullanma ve sanayi suyu itibarıyla her türlü tehlike bitmiş olacak, çünkü o zaman yaşam bitmiş olacak!

DSİ X. Bölge Müdürlüğü'nün Devegeçidi Barajı ile ilgili çevre sorunları hakkındaki raporunun VI-5. sahifesindeki belirlemeye göre, "Drenaj alanında toplam 60 adet petrol kuyusu bulunmaktadır. Mutlak koruma alanı içinde 13, kısa mesafeli koruma alanı içinde ise 21 adet kuyu yer almaktadır."

DSİ X. Bölge Müdürlüğü tarafından Shell Şirketi'ne çeşitli uyarı yazıları gönderilmiş, Petrol İşleri Genel Müdürlüğü de konunun üzerinde durmuştur. Her şey kamuoyundan gizlenmiş, bu arada Şehir İçme Suyu Projesi sürdürülmüş, halen de sürdürülüyor.

Başvurulara yanıt verilmiyor

Bütün bu tehlikeler ve gerçekler kamuoyuna duyurulmuş, Tüketici Hakları Derneği Diyarbakır Şubesi Başkanlığı Diyarbakır Valiliği'ne; Çevre Gönüllüleri Derneği Diyarbakır Şubesi de Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na başvuruda bulunmuştur. Ancak başvurulara bugüne dek bir yanıt verilmemiştir.

Bunun üzerine Diyarbakır Çevre Gönüllüleri Derneği tarafından bir çevre eylemi gerçekleştirilmiştir. Böylelikle Shell'in yarattığı tehlike ve zararın yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde tüm insanlığa duyurulması amaçlanmıştır. Ayrıca, Shell'in Diyarbakır dosyası Internet aracılığıyla tüm dünyaya duyurulmuştur. Bu eylemlere merkezi Hollanda'da bulunan EYFA, A SEED, YDC, YEE, IYNF ve Akdeniz Genç Ekolojistler Birliği destek vermiş ve ortak eylemler de düzenlemişlerdir.

Ezanın sesi Hollanda'ya gidiyor ama minarenin dibine gitmiyor! 6 Nisan 1996 Cumartesi günü Diyarbakır'da yapılan Çevre Yürüyüşü'nü Hollanda ve İstanbul'dan gelen Shell yöneticileri şaşkınlık ve telaşla izlemişlerdi. Hiç unutmayacağım: Yürüyüş kolunun en önünde, ellerinde kınama pankartlarıyla çocuklar yürüyordu. Yürüyüşte çocuklar çoktu. Çocuklar geleceklerini istiyordu.

Shell, Nijerya'da çevrecileri idam ettirdi!

Nijerya'da Ogoni'lerin topraklarında Shell'in benzer bir kirlilik yarattığını ve ölümlere yol açtığını belirten yazar Ken Sara-Wiwa ve 7 çevreci arkadaşı idam edildiler. Bu idamların hemen arkasından Shell yetkilileri açıklama yaparak, "çevrecilerin yanlış muhalefet yaptıkları için idam edildiğini" dünyaya duyurdular. Ve idamların hemen ardından, Shell ile Nijerya arasında 3.8 milyar dolarlık yatırım anlaşması imzalandı.

Yanlış muhalefet yapıldığına yine Shell mi karar verecek? Onu bilemiyoruz. Ama kendi ülkemizde geçerli olan hukuk kurallarının uygulanmasını, dünyaca kabul edilmiş petrol arama ve üretme standardına uyulmasının sağlanmasını bekliyoruz.

Bu nedenle;

a) Petrolün hangi koddan çekilip kimyasal atıkların hangi koda pompalandığını gösteren ve Shell tarafından PİGM'ye hitaben yazılmış olan raporlara; DSİ X. Bölge Müdürlüğü ile PİGM'nün konuyla ilgili yazışmalarına; Shell'in kendi iç yazışmalarından Diyarbakır merkezinde bulunanlara el konulmasını;

b) Çevre ve Enerji Bakanlığı müfettişleri tarafından bu evraklara el konup geçmiş dönemlerde yapılan operasyonlar baz alınarak, iç hukukumuza göre belirlenecek bir bilirkişi kuruluna fenni inceleme yaptırılmasını;

c) Çevre Kanunu ihlalleri karşısında, aynı yasanın 15. maddesi uyarınca Shell ve (muvazaalı şekilde sürdürülüp göz yumulan) Perenco faaliyetlerinin derhal durdurulmasını;

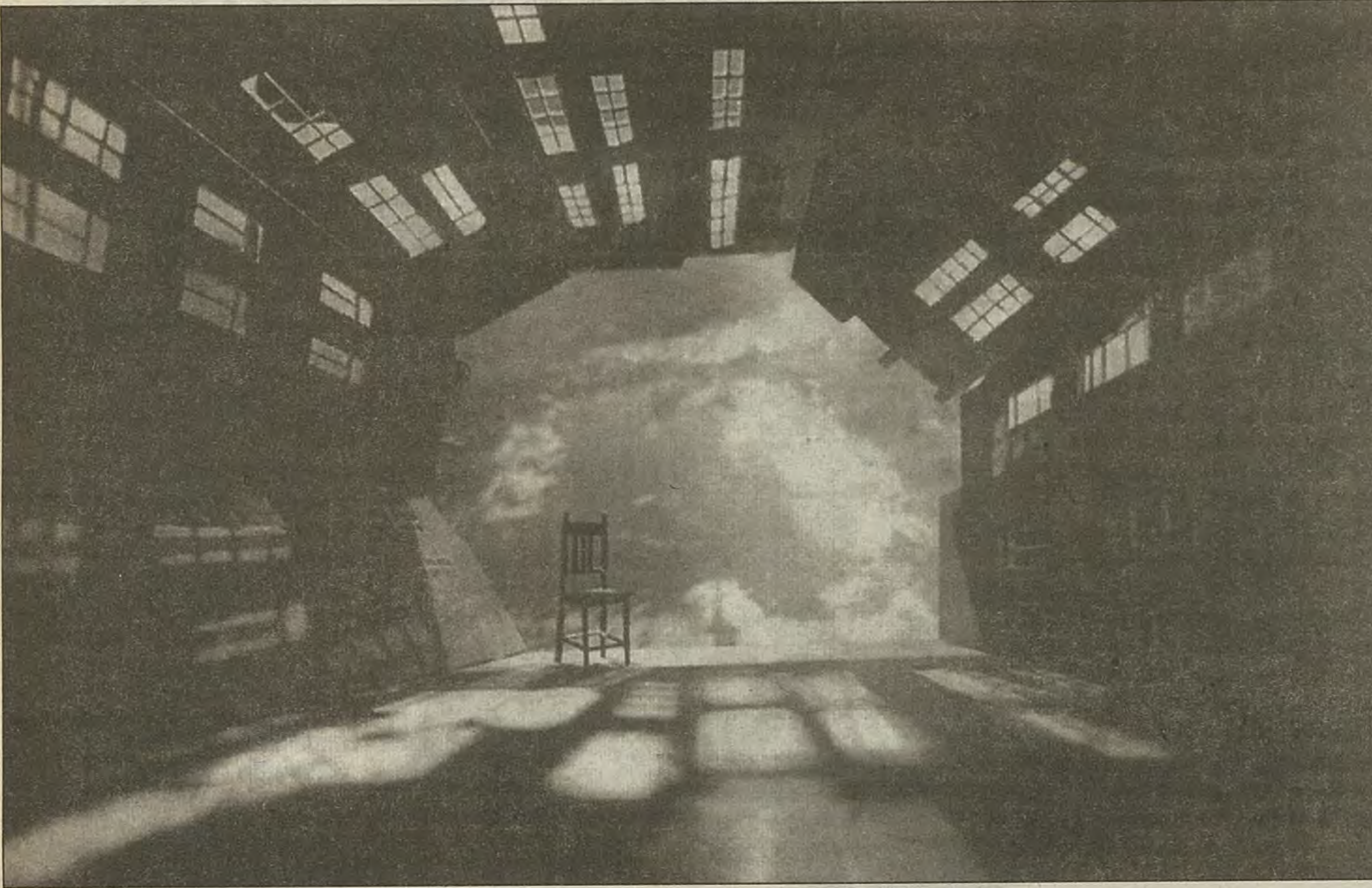
d) Devegeçidi Barajı'ndan Diyarbakır şehir içme suyu alınmasına ilişkin projenin değiştirilmesi ve başka bir yerden su temini için bilimsel bir araştırma yapılmasını; proje ve sair masrafların -zarara neden olduğu için- Shell tarafından karşılanmasının sağlanmasını;

e) Shell çalışmaları sırasında saptanan tehlikeden dolayı hasar görenlerin zararlarının tazmin ettirilmesini;

f) Petrol Yasası'nın 86 ve 91. maddeleri uyarınca tazmin ve eski hale getirme yükümlülüğünün yerine getirilmesinin Shell Şirketi'nden istenmesini;

g) Yapılacak bilirkişi incelemesi sonucuna göre idare yetkilileri ile Shell yöneticileri hakkında tazminat ve ceza sorumluluğunun belirlenmesi için derhal girişimde bulunulmasını istiyoruz.

‘Ben bu dünyada garip bir lekeyim’

Barış OZA

Her fotoğraf sonsuz çağrışımlarla yüklü. Her dizenin imgesi insanın zihninde yeni dünyalar kuruyor.

Bir fotoğraf ve Metin Altıok'un özgün bir dizesi:

"Ben bu dünyada garip bir lekeyim..."

"Şiir insanları sevmeye yarar" diyen Metin Altıok ile bu fotoğraf arasında ne çok ilişki var. Boş sandalyeye hep Metin Altıok'u ve yazısında tasvir ettiği Kürt gençlerini oturtuyorum...

".... O kadar ilginç, o kadar önemli şeyler yaşadım ki Bingöl'de... Benim için ikinci bir üniversite oldu. Hayatı gördüm. Mesela bir şey anlatayım size... Bir gün Bingöl'e iki ceset getirdiler. Bingöl bu ölülerle çalkalandı. Kahveler boşaldı. Herkes görmeye gidiyor. Ben de gittim. Morga götürüyorlardı cesetleri. Biri erkek, daha bıyıkları terlememiş, öbürü kız... Erkeğin elbiseleri üstünde, kız çırılçıplak. Ama erkeğin yüzü dümdüz, burnu yok, baldırından da lop lop et koparılmış, parmakları mürekkepli. Parmak izi almışlar. Çok etkilendim bu olaydan ve tabii rakıya vurdum. Sonra bir de şiir yazdım. Bak şöyle:

"Öyle ak öyle ak ki teni/ ipekten biçilmiş sanki/ duyulmamış bu yüzden üstünü örtmek gereği/ Çırılçıplak incecik, sedyede bir kız cesedi/ Onparmağı boyalı/ Bulaşmış ıstampa mürekkebi/ Bir kızım sağsa eğer, bir kızım morgta şimdi." (Sombahar, Kasım–Aralık 1990, Sayı 2, Enver Ercan ile söyleşi.)

Bu anlatım aslında tamı tamına bir masumiyetin ortaya konulmasıdır. Sözcüğün en yalın ve insani anlamıyla bir masumiyetin. Bu noktada, Octavio Paz'ın, "masumiyet" üzerine bir tümcesini aktarmak gerekiyor:

"Hepimizin aşk anında yakalayabildiğimiz masumiyet gözlerimizi aydınlatır ve bize şaşkınlığımız, yaratıcılığımız olarak geri döner. Bunun tanıklığı tüm insanların katıldığı bir yaşamın, günlük acılar ve rutinle gizlenen bir yaşamın açıklanmasıdır."

Masumiyetin delili olan rutin ölümler, gizlenen bir yaşamın açıklanmasının, henüz çekmediğimiz ama duyumsadığımız, aşkın karakutusunda gizli fotoğraf olamaz mı? Olabilir.

Metin Altıok devam ediyor:

"....kendimi hep garip bir leke gibi gördüm bu dünyada, ama tertemiz zamanlardan kalma bir leke..."

Şimdi şu sandalyeye, "tertemiz zamanlardan kalma" insanları oturtsak bize günahkar diyen olur mu? Hiç önemli değil, çünkü, fotoğraf da, şiir gibi günah kabul etmez...

SAHAF GÜNCESİ — Oğuz ÖZDEM

‘işgüzar çöpçüler aşkımı süpürmüşler’

(...) yazar, şair... sahafta oturuyoruz; SÖZ'deki "deli kütüphanesi" ile ilgili yazımı okuyor. "Delirmek beni ilgilendirir, psikiyatride üç kez yattım." diyor. Kulağı kesik Van Gogh geliyor aklıma, "güneşten düşen damla gibi/ dağladıkça yüzümü venüs'ün saçları/ tam da hasat vakti tutuşur alev alev/ van goghlu çiçek tarlaları", sarı, mor, kızıl fırça darbeleriyle oluşmuş çiçek bozuğu yüzü karşıdan bakıyor bana. Sanatla delilik acaba akraba mı diye düşünüyorum; deliliğin alanına gidip gelen sanatçıların adlarını yazmak istesek liste bir hayli kabarır. (...) Devam ediyor: "Baskıcı bir ailem vardı; liseyi bitirinceye kadar beni çarşafla gezdirdiler; işin kötüsü ben de bu baskıları inanarak uyguluyordum. Sonraları Darwin'in 'Evrim teorisi'yle tanıştım. Bu teori bana dinsel alandan daha mantıklı geldi. Bu, ilk çatışmamdı, dinin mantıksızlığını çözmüştüm; fakat bir yandan da 'acaba günahkar mı oluyorum' korkusunu yaşıyordum. Ardından evlilik... aynı baskıcı düzen, aynı çatışmalar... Gözümü psikiyatride açtım. Bir-birbuçuk ayın nasıl geçtiğini anlayamamıştım, hep uyku halindeydim; ama mutluydum. Uyum sağlayamadığım dış dünyadan kurtulmanın huzuru dolmuştu içime. İkinci, üçüncü gidişimde kendi isteğimle gidip yatmıştım. Aynı huzuru bulmak için doktora yalvararak yatıyordum, dördüncü gidişimdeyse doktor beni kibarca kovmuştu."

"Yani, sen şimdi deli bir yazar mısın" dedim; gülüştük... (Tam bu anda bir bayan, "güvercinlerin beslenmesi ve bakımı ile ilgili bir kitap var mı" diye sordu) Bu akıllı, uslu, şık giyimli, güzel yazarımıza sonradan nasıl akıllandığını sordum. "Sosyalizmle tanıştıktan sonra" dedi.

Bu gerekçe bana ilginç geldi; çünkü daha önceleri de "marksistler delirmez ve intihar etmez" gibi sözler duymuştum ve buna ben de inanıyordum. Jack London, Mayakovski gibi isimler yanıltsa da, insanın ya doğal direnci, ya da marksist bilincin kazandırdığı direnci vardır; yeter ki bunu kullanabilsin.

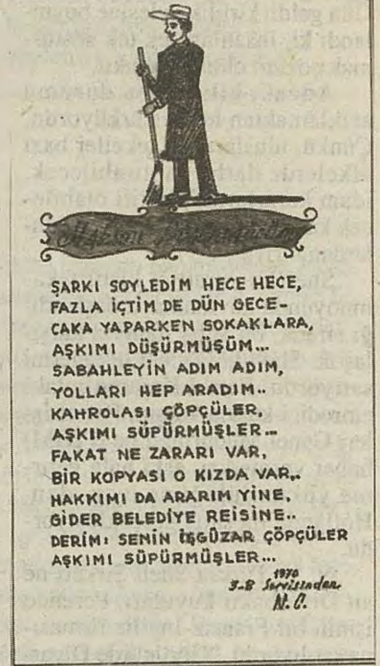
Söyleşi bu minval üzre devam ederken birdenbire farklı bir boyut kazandı. Türk filmlerindeki gibi rastlantısal olanın alanına girmiştik. "Bizim de böyle çalışmalarımız olmuştu" dedi. "Hastanenin panosuna asardık çalışmalarımızı. Bir arkadaşım vardı, çok güzel şiirler yazardı. (onunla bir gün dans ederken, dışarının alışkanlığıyla olacak, 'Sen deli misin' demiştim de suratımda patlayan tokatla kendime gelmiştim.) O arkadaşın şiirini sonradan Erkin Koray bestelemiş: "Kör olası çöpçüler, Aşkımızı süpürmüşler."

Heyecanlanmıştım, şiirin üstünde elinde süpürge olan çöpçü resmi var mıydı, diye sordum. Şaşırma sırası ona gelmişti: "Evet" dedi. "O şiir de" bende dedim. (Bir an kendi şiirlerinin de elime geçmiş olacağından korktu.)

Bu şiirler sanki boş bir şişe içinde denizden gelmişti bana kadar:

"Aşkımı Düşürmüşüm"

"ŞARKI SÖYLEDİM HECE HECE/ FAZLA İÇTİM DE DÜN GECE/ CAKA YAPARKEN SOKAKLARA/ AŞKIMI DÜŞÜRMÜŞÜM/ SABAHLEYİN ADIM ADIM/ YOLLARI HEP ARADIM/ KAHROLASI ÇÖPÇÜLER/ AŞKIMI SÜPÜRMÜŞLER/ FAKAT NE ZARARI VAR/ BİR KOPYASI O KIZDA VAR/ HAKKIMI DA ARARIM YİNE/ GİDER BELEDİYE REİSİNE/ DERİM: SENİN İŞGÜZAR ÇÖPÇÜLER/ AŞKIMI SÜPÜRMÜŞLER." (1970, 3–B Servisi'nden N.C.)

N. C. düşürdüğü aşkını bulabildi mi bilmiyorum, ama günün birinde çöplüklerde ekmek arayanlar "aşk" bulurlarsa belki o zaman biraz akıllanırız.

Haftalık kültür fizik dergisi Öküz, çarşamba günü çıkıyor

Öküz, yaslı gidip şen gelecek

Hacer YILDIRIM

Yeni bir dergi çıkıyor. Yine mi? Ama bu kez Met-Üst'ün deyimiyle "Dönülmez akşamın ufkundayken bir nebze keyif alıp, keyif vereceğiniz" bir dergi çıkıyor. Adı alışık olduklarımıza benzemiyor; Öküz! "Haftalık kültür fizik dergisi" tümcesi ise şimdiden bir imgeye dönüşmüş bile... Nevi şahsına münhasır bu dergiyi Lemancılar çıkaracak. Ama yine de Öküz'ün hakkını Öküz'e vermek gerek; Öküz, ağırlıklı olarak Metin Üstündağ yapımı.

Öküz, mucitlerin aklına nereden geldi? Lemancılar, önce mizah dergisi geleneğinin, yani Marko Paşa, Gırgır, Leman gibi dergilerin kültür sanat ve haber dergiciliği alanını nasıl dönüştüreceklerini düşünürler. Sonra, altı yıllık bir düşünme sürecinden sonra Met-Üst'e "vahiy" iner ve o'saat ÖKÜZ fikri zuhur eder. Düşüncelerini açtıkları kamuoyundan da desteklendikleri işaretini alınca kolları sıvıyorlar.

Eeee... Öküz için kolları sıvamak kolay olmasa gerek... Öyle ya, "çayır çimen geze geze, oldum ben bir geveze" durumuna düşmek de var.

Ancak görülen o ki, işin başında Öküz'ün ipleri sıkı tutuluyor.

Metin Üstündağ ile görüşmeye gittiğimde logoyu önceden okumuş olsaydım; "Size baba diyebilir miyim amca" diyerek başlayabilirdim. Metin Üstündağ şöyle başlıyor:

- Bizim kültür sanat hayatımız hep "Biz kırk kişiyiz, birbirimizi biliriz" cümlesinde özetleniyor. Herkes birbirini tanıyor. Öküz'ün amacı okurlarının içinden bir şey üretmek. Gırgır ve Leman dediğim şey bu. Gırgır dergisinin çalışanları hep okurlarının arasından çıktı. Biz de bu geneği sürdürmeye çalışıyoruz. Bazı sanat kültür alanlarını birbirine yaklaştırmak istiyoruz. Yeşil alan olmak istiyoruz. Aslında bir Hyde Park olarak bu ortamlarda şahlanmak istiyoruz.

Yeşil alanda yaz, 'Ah keşke' deme...

Metin Üstündağ yeşil alan ve orada "yeşillenen" Öküz ile "aşk" arasında insani bir ilişki kuruyor:

- Aşkın kanununu yeniden yazmak istiyoruz. Dönülmez akşamın ufkundayken bir nebze keyif almak istiyoruz, keyif vermek istiyoruz. Neşe ve enerji üretmek istiyoruz. İçimizde kalmış bir uhdeyi bir "keşke"yi hayata geçirmek istiyoruz. Torunlarımıza anlatacak güzel bir şeyler yapmak istiyoruz. Yürümek, yola çıkmak istiyoruz, sonrasını birlikte yürüyeceğiz. Yaslı gidip şen gelmek istiyoruz. Yeldeğirmenlerine karşı

olmak yerine bir şey yapmak istiyoruz. Hayata dair işler ve düşler üretmek istiyoruz, sadece yazılmak istemiyoruz. Öküz trene bakarken ne düşünür, biz de ilk etapta öyle çıkıyoruz.

'Okul kıranların dergisi olacak'

Üstündağ, dergi çıkmaya başladıktan sonra, bu serüvenin derginin içeriğini belirleyeceğini belirtiyor. Yani bütün sorular sorulmuş ve bütün cevaplar "şıp" diye verilmiş değil. Öküz, daha ilk fikir halindeyken bile ummadıkları bir ilgi ve tepkiyle karşılaşıyor. Dergi projesinin herkese umut verdiğini, herkesin böyle bir alana yazma isteğinin var olduğunu vurguluyor... Sonrasında, böyle bir yeşil alanın azlığını ve bu alana yazmak isteyen insanların çokluğunu öğrenince bu dergiyi çıkarmaya karar veriyorlar. Derginin tam edebiyat ya da sanat dergisi olmayacağını, bu yüzden "kültür fizik dergisi" dediklerini belirtiyor ve devam ediyor:

- Bir sanat sözcüğüne, bir edebiyat sözcüğüne karşı bir alerji, bir hal üretildi. Yani biz, ilk önce dergiyi lise, üniversite çağında bu işe başlamış olan insanlara sevdirmek istiyoruz. Edebiyat denilince akla ağır bir şey geliyor. Orhan Veli'yi okul kırdığımda Sarıyer'e giderken, Sait Faik'i de yine okul kırıp Burgaz'a giderken tanıdım. Öküz, okul kıranların dergisi olacak. Daha çok keyif dergisi, dediğim gibi not için failatünü ezberlettirip sonra edebiyattan nefret ettirmeyecek. Ben mesela çok sonra sevdim. Keyif dediğim bu. İnsanlar sevdikleri yazıları veriyorlar ve insanlar da hoşlandıkları ve zevk aldıklar için okuyacaklar. Genel temennimiz bu...

Orhan Pamuk'tan Can Yücel'e kadar...

Yazarlar arasında kimler yok ki! Orhan Pamuk'tan Can Yücel'e kadar pek çok isim. Üstündağ, yazarların keyif aldığı şeyleri yazacağını söylüyor. Öküz'ün ilk sayısı 24 Nisan'da çıkacak ve 70 bin basılacak, Leman dergisi boyutlarında ve16 sayfa olacak. Logosunun altında haftanın gündemine göre sözler olacak; "Size baba diyebilir miyim amca!", "Güzel olduğunuz kadar, küstahsınız da" gibi. Öküz'ün bu hafta çıkacak kapak konusu; "Yaşayan Türkçemiz" olacak.

Kapak son on yılda Türkçeye giren, "slikon, imaj, yargısız infaz" gibi sözcüklerden oluşacak. Dergide ayrıca bu sözcüklerle nasıl yaşanacağı ve bu sözcüklerle nasıl sanat üretileceği belirtilecek.

İlk sayıda, Nazım Hikmet'in "Putları Kırıyoruz"una karşılık Lemancılar "Potları kırıyoruz" diyor. Met-Üst ekliyor:

- Bu ülkede şiirin değeri 250 bin, öykünün, yazının değeri ise 500 binken biz sanatçılara iyi telif ödeyeceğiz. Maddi ve manevi olarak sanatçıları kalkındırmak istiyoruz.

Öküz dergisinin okuyucu kitlesinin de Leman okuyucuları olacağı belirtiliyor. Üstündağ, Leman'ın okuyucu kitlesinin

Yazarlar

Orhan Pamuk, Mesut Kara, Yılmaz Erdoğan, Cem Yılmaz, Ferhan Şensoy, Tuncel Kurtiz, Vedat Özdemiroğlu, Cezmi Ersöz, Aslan Özdemir, Atilla Atalay, Haydar Ergülen, Yasin Adıyeke, Nihat Genç, Metin Üstündağ, Muhsin Kızılkaya, Emine İlhan Mete, Can Kozanoğlu, Halil İbrahim Özcan, Lütfü Oflaz, Mesut Ceylan, Sunay Akın, Fikret Bekler, Erdal Bekiroğlu, Sezai Sarıoğlu, Can Yücel, Can Barslan, Altay Martı, Kutlu Esendemir, Murat Beşer, Murathan Mungan, Ömer Laçiner.

Çizerler

Musa Kart, Kemal Gökhan Gürses, Tuncer Erdem, Ender Özkahraman, Zafer Temuçin, Derya Sayın, Ercan Akyol, Selçuk Erez, Bahadır Boysal, Bahadır Baruter.

oluştuğunu; polisin oğlunun da, İmam Hatip liseli bir gencin de kızarak da olsa okuduğunu belirtiyor.

Medya dışı olanlar nefes alacak

Üstündağ, "Medyanın dışında kalan bütün insanların nefes aldıkları bir yer" olarak tarif ediyor Öküz'ü. Sanat edebiyat dergilerinin kendilerine çekildiklerini, hayatı çekilecek hale getirdiklerini de belirterek, Öküz'de genç enerjilerin olacağını üzerine basarak söylüyor. Kültür sanatın gerçekten keyifli olduğunu göstereceklerini, derginin hayattan kopuk insanların yazdığı bir dergi olmayacağını şu sözle özetliyor:

"Hayatın nesnesi değil, öznesi olacağız".

Üstündağ sözlerini şöyle bitiriyor:

- Çok konuşmak da gereksiz, dergi anlatsın kendini. Yani hayal görüyor da olabiliriz ama o

Boğaziçi Üniversitesi'nde Sanat Bayramı

B.Ü. Geleneksel Sanat Bayramı 5. yılında. 8 öğrenci klubünün girişimi ile düzenlenen "bayram" 18-26 Nisan tarihleri arasında gerçekleşecek etkinliklerden bazıları:

21 Nisan Pazar
15.00 **Açıkhava Konseri**, *Manzara*
17.30 **Sinema "Zet", Costa Gavras**, *Murat Dikmen Salonu*

22 Nisan Pazartesi
13.00: **Sinema Söyleşisi "Tarkovski"**, *Murat Dikmen Salonu*
14.00: **Dans Gösterisi**, *1. Erkek Yurdu Önü*
19.00: **Arp Konseri**

23 Nisan Salı
17.00: **Şiir Dinletisi**, *BÜED Odası*
19.00: **Modern Dans Gösterisi "Christine Brodbeck"**, *BTS*

24 Nisan Çarşamba
14.00: **Açıkhava Dans Gösterisi**, *Yemekhane Üzeri*
18.00: **Türk Müziği Konserі/"Lalezar Ensemble" Klasik Türk Müziği Örnekleri**, *BTS*

25 Nisan Perşembe
13.00 **Yılmaz Güney Belgeseli, Ahmet Soner'le söyleşi**, *Murat Dikmen Salonu*
15.00 **Saydam gösterisi**, *FDS*
16.00 **Sinema "Zet" Costa Gavras**, *Murat Dikmen Salonu*
17.00 **Konser, Muammer Ketencioğlu**, *ÖFB*
19.00 **Barkavizyon gösterisi, "Dar'ül Elhan Tasnif ve Tesbit Heyetine Saygı"**, *ÖFB*

Med-Kom'da Söyleşi

20.04.1996 Cumartesi saat:16.00
"Kürt Mitolojik Yaşamında Bayramlar" A.Zeki Okçuoğlu

Fevzi Kurtuluş Konseri

21.04.1996 Pazar saat:17.00
Konser: Fevzi Kurtuluş

Artık Paniğe Gerek Var!...

Sinir Ötesi Mizah Dergisi PANİK 19 Nisan Cuma Günü Çıkıyor!...

Türküler kazanacak

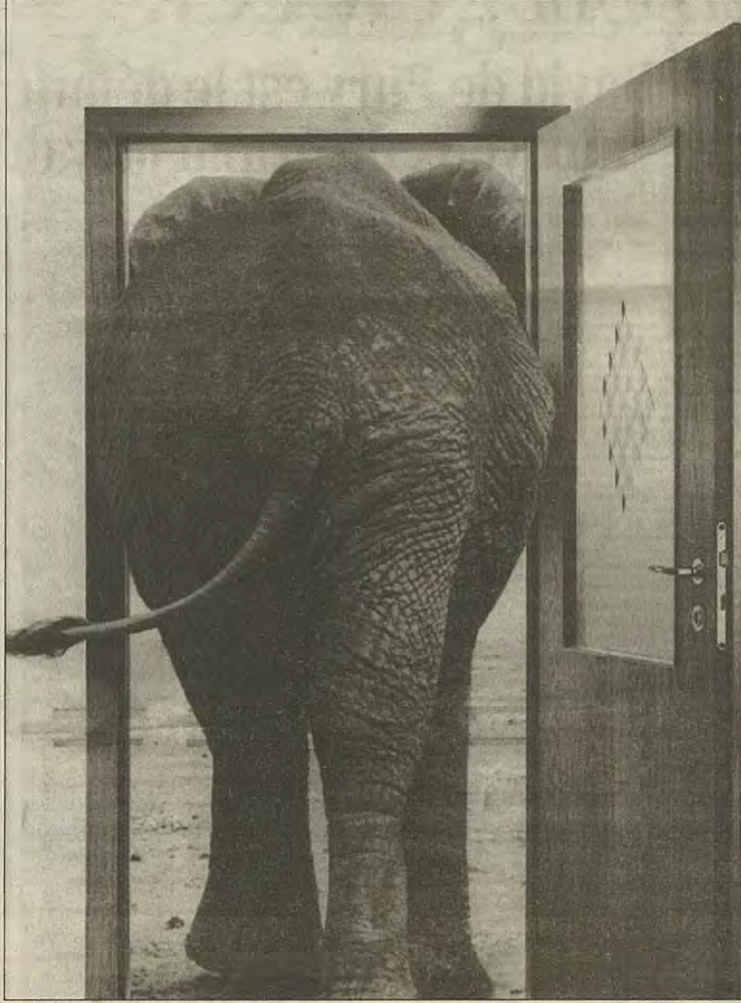
Grup Yorum da TMY'nın 8. maddesindeki değişiklik kapsamına alınmadı. 1992 yılında Denizli'de verdikleri bir konser sonrası Grup Yorum'un elemanları Elif Sumru Gürel ve Kemal Sahir Gürel "bölücülük yaptıkları" gerekçesiyle İzmir DGM tarafından hapis ve para cezasına çarptırılmışlardı.

TMY 8. maddesi değiştiği halde, İzmir DGM dava hakkında "tekrar görülmesine gerek yoktur" buyurdu. Böylece Haluk Gerger'den sonra Grup Yorum elemanları da değişikliğin kapsamı dışında bırakılmış oldular. Grup Yorum konuyla ilgili bir basın açıklaması yaparak bu hukuksuzluğu protesto etti. Açıklamada, "biz halkın sanatçılarıyız, halkın sanatçıları ise her koşulda özgürdür

Sezai Sarıoğlu

Arif'i, tarifi ve tarihi tekrar tarifte yarar var...

Karakter koşucusu Salih Tozan'ın anısına...

ÖDP'nin hal ve gidişi, gönül vermiş herkesi ziyadesiyle ilgilendiriyor. Gülcemal ahalisi de benzer arzuyla dolup taşıyor. İletişim kurmanın gerekliliği, merakımızı mucip olan soruların cevaplarını arama gayretkeşliği, nesneden özneye, yukarıdan aşağıya geçişte alınan mesafenin ilk belirtilerini de seyretmek üzere, bu kez seyrüseferin rotasını "Parti Meclisi"nin Akhisar'da yapacağı toplantıya çeviriyoruz.

İçimiz kıpır kıpır. Dahası, çocukluğumuzdaki destanlara benzer manidar manileri bordamıza asıyoruz:

"Deniz üstünden çıktık yola/ selam verdik solasola/ iki gözüm arkadaşlar/ meclisimiz meclis ola."

Denize açılmak tekdüzeleşince, "alışkanlıkların gücüne" yenilmemek için, mola verelim dedik ve Salihli'de karaya açıldık. İner inmez afişlemeye müsait duvarları görünce aşka geldik. Bir arkadaş vapurun sintinesindeki partimizin afişlerini de alıp geldi. Zaten kampanyamız "bir görünüp bir kaybolarak" ağır–aksak sürüyordu, "biraz teori, biraz pratik, o benim işte" diyerek düşbaşı yaptık.

Afiş malzemelerini hazırlarken bayiden muhalif mahallenin tüm dergi ve gazetelerini aldık. Uzun zamandır denizdeydik, sağda solda ve soldasolda neler olup bittiğini merak ediyorduk.

Pratiğe ara verip, "Eşitlik, Özgürlük ve Katılımcılık yolunda **Yeniden**" dergisinin son sayısını okumaya başlıyoruz. Kapağında **"ilk Gelen Başkan** Ufuk Uras'ın yakışıklı, ama muzip bir fotoğrafı var. Ezelden beri imge sempatizanı olduğumuzdan mıdır nedir, önce orta sayfadaki Hikmet Talu imzalı, "At koşucuları!.." yazısı bizi çarpıyor. Hele de alt başlığını görünce, kardeş bir derginin, kardeş yürek yazarının, kardeş yürek yazısının içine dörtnala koşturuyoruz:

"Arabacı Salih at koşar bildim bileli/ at yerine kendini koşar besbelli". Devrimci Yolcular bu memleketin at koşucularıdır. At yerine kendilerini koşmuşlardır."

Ve bir solukta yazıyı bitiriyoruz... Yolun ve solun bilgisine sahip olmak kolay değil. Tarihimize ve talihimize fazlasıyla var! Yazının içinde kalamıyoruz, bu kez dörtnala, koştura, koştura yazının dışına gerçek hayata kaçıyoruz. Bu bir yabancılaşma. Okuduklarımızı felsefeye vuruyoruz olmuyor, teoriye koyuyoruz dolmuyor... Hatıralardan bakıyoruz fotoğraflar üzülüyor, siyasal hayatın artık iyice belli sonuçlarından bakınca iyice yabancılaşıyoruz. ÖDP'nin kuruluş sürecinin gerçekliklerine, yazılı metinlere, sözlü "metinlere", şimdiden biriktirdiğimiz hatıralara ve emek verenlerin hoş çabalarına bakıyoruz, yine bir yanılsama görüyoruz yazıda.

Ben sana kayıt olmak istiyorum, mecburum!

Tam o sırada Salihlili ÖDP'li arkadaşlar, bizi görüp yanımıza geliyorlar. Artık beraber sulardan çekiyoruz ağı. Bir taraftan afişleme yapıyor, bir taraftan sohbet ediyoruz etmesine ama aklımız fikrimiz yazıda. ÖDP'yi oluşturan her kesimden arkadaşların ve ÖDP sempatizanı Gülcemal tayfasının gündelik bir pratiği içinde yazı bizi, öteki'ne, teoriye, pratiğe yabancılaştırıyor! Ayaklarımıza kara sular iniyor, koşamıyoruz. "Acaba biz bu yazıdaki işi mi yapıyoruz" diye bir düşünüyoruz. Bir an, "At koşucuları!..." yazısı ile o anda ve bütün Türkiye'de ÖDP'de düşbaşı yapanların yaptıklarının "özdeş" şeyler olduklarını düşünür gibi oluyoruz... Evet, evet, sadece "gibi" oluyoruz. "Eğer böyleyse bu işte bir marangoz hatası olmalı" diyoruz. Felsefi, siyasi, örgütsel, hatırasal ve insansal olarak, referansı sadece "kendi yolu ve solu" olan özgürlükçülüğünden, çoğulculuğundan, katılımcılığından bahsedilebilir? Bir düşüncedir alıyor bizi, sığ sularda kulaç attırılmaktan solumuz dönüyor, yönsüz bir kırlangıca benziyoruz. "Ben sana mecburum"dan öte bir şey bu...

Hayatı ve metinleri yanlış okuma kılavuzu...

Düşünceli halimiz ilçeden bir arkadaşın dikkatini çekmiş olacak ki sesleniyor:

– Hikmet Talu, Salihli'de oturur. Birazdan o da buraya gelecek. Seviniyoruz. Bizi bir meraktır alıyor. Aklımızı, "at, koşucular ve yol" imgesiyle bozmuşuz bir kere. Sözcükler türetiyoruz:

At'abesk bir yolun solcusu muyuz ne?..

At'göz'lerini kimse görmesin, yalnız benim için koş yeşil yeşil,

"Atçöz; uzun yola hükümlüsün..."

"At'ta gözlerine nazar değmesin..."

"Nihansın dideden, ey mesti nazım, sana Yol'suz cihanda can ne lazım."

Geçti senin pazarın sür atını Fatsa'ya...

Ne kadar zaman geçmiş bilmiyoruz, "merhaba" sözüyle kendimize geliyoruz. Ne Hikmet'se diyalektik rastlantıların yardımıyla karşılaşıyoruz ve tanışıyoruz.

İşin içine biraz mizah katmak ve olası bir gerilimi düşürmek için, kendisi yazdığı halde, "sevgili Hikmet, sen bu yazıya katılıyor musun" diye soruyoruz. Katıla katıla güldükten sonra, "katıla katıla katılıyorum, o benim ve ÖDP'nin aslıdır" demez mi? "evrimciler" nedir ki? Bu ahval ve şeraite göre ÖDP, "Yolcu'nun terkisinde katık. Geçti öteki'nin solu, Sür atını Fatsa'ya..."

Bizi anlamasını istiyorum... Öteki'yiz biz...

– Sana (size) üye olabilir miyiz? Söylemesi ayıp biz de, herkes gibi uzun yoldan ve uzun soldan geliyoruz. Ne fazla ne eksik. Yolun ve solun bilgisi madem ki sen'de ve siz'de, yazınızdaki "zorunluluk" vurgusunun da yol göstericiliğinde kalben, ruhen ve lisanen kabul eder misiniz?

Hassaten rica ediyoruz ziyan olmayalım, kurdakuşa yem olmayalım!

Bu kez, Hikmet başlıyor konuşmaya:

– Ama ben, senin yazılarını okuyorum. Sen "Solculuktan ve Yol'culuktan zarar gelmez diyorsun. Buradaki "solyol", Devrimci Yol'dur. Bu kadar basit. Problem etmeyin lütfen... "Kimse alınıp incinmesin..."

Ve dergiyi elimizden alıp düşbaşı yapan sokak korosuna okuyor:

"(...)

ÖDP bir Devrimci Yol güzellemesidir. Kimse alınıp incinmesin. (...)

Devrimci Yolcular bu ülkenin arabacı Salihleri'dir. At koşmuşlardır gecekondularda, üniversitelerde, Tariş'te, Çukurova'da, maden ocaklarında, Fatsa'da. Atlarının terkisinde Türkiye devriminin ağır yükü, anti faşist direnişin sorumluluğu vardır. İnsan olma, insandan yana tavır alma vardır. Bu yüzden geleceği karartılmak istenen halk Devrimci Yol'da bir şeyler bulmuştur kendisine dair. Devrimci Yolcular geçtikleri yerlerde, halkla birlikte yaşaya yaşaya, tartışa tartışa şekillendirdikleri geleceğe dair projelerini, proje olmaktan çıkarıp, hayatın kendisi haline getirmişlerdir. Bugün ise atlarının terkisinde üç kuşak sosyalistlerin bir araya gelip kurdukları ÖDP vardır." (Yeniden. Sayı,11.)

Birbirimizi kıracak değiliz ya, devlet bizi yeterince kırıyor zaten, diyerek alkışlıyoruz Hikmet'i.

Ve afişlemeye devam ediyoruz... Afişin bir ucundan o tutuyor, bir ucundan biz, bir başka arkadaş duvara fırçayı sürüyor, bir başka arkadaş ıslıkla bir şarkıyı çalıyor... Hep beraber, bir düşbölümü içinde iş üretiyoruz. Hayat ortaklaştırıyor insanı, ayrılaştırmıyor ama...

Bir ara çok zor bir yere geliyoruz. "Haydi bakalım düş önümüze, en iyi afişi de sen yaparsın" diye fırçayı veriyoruz eline...

Daha sonra biz, ÖDP Parti Meclisi'nin toplantısına katılmak için ayrılıyoruz. Aldığımız duyumlara göre o hala, herkesin sadece onun güzellediği hayatı koşturduğunu zannediyormuş. Olabilir. Herkes hayallerinde özgür... Oysa o, adını ÖDP taktığımız, kendi ben'inin ve biz'inin de içinde olduğu, tek tek toplamın, eşit ve özgürce koştuğumuz bir hayatın öznesi olmaya devam ediyor.

Hal böyleyse tevatüre ne gerek... Solcu solunda gerek...

Yol boyu not almaya devam ediyoruz:

Arifin tarifi, tarifin tarifi...

Tarifi ve arifi tekrar tarif etmekte yarar var.

Her kim, tarihin tarifini; "benfiilün, fiilatün", diye aruz veznine göre yazmaya kalkarsa "fenafillah" makamında dert sahibi olur.

Bu nedenle, tarihin tarifi, tarifin tarifi ile "at koşucuları!" yazısı arasındaki ilişki diyalektik bir yanılsamadır.

Bir yazı okuyorsun ve hayatın o saat bir tuhaf oluyor.

Bir yazı okuyorsun; tepeleme tasviri efkar... Yol'una sağ'lık...

Yazına küsüm ama seni seviyorum.

En kısa zamanda yeniden görüşmek dileğiyle...

Koşcakal...

Cümle partililere kapalı cümle kapısı

Akhisar'a varıp toplantının yapılacağı otelin cümle kapısına geldiğimizde oldukça heyecanlıydık. Kırlardan topladığımız çiçekler ellerimizde, ziyadesiyle mutluyduk ve çocuklar gibi şendik. Bir kenara ilişip, arkadaşlarımızın neler konuştuklarını dinleyerek feyz alacak ve tekrar hayat denilen sulara demir alacaktık. Yeni insanlarla, yeni sözlerle tanışacaktık.

Kapıda bizi bir otel görevlisi karşıladı. Uzak sulardan, uzun yolculuklardan ve solculuklardan geldiğimizi ve "partimizin feri" meclisimizin toplantısını izlemek istediğimizi dünyanın bütün dillerinde kendisine anlattık. Ama her nedense o, anlamamakta ısrar ediyordu. Biz söylemediğimiz hangi dil kalmıştı, diye düşünürken ve "yetiş ey imdade" diyerek bir meclis üyesini çağırmak muradındayken kapıya asılan bir yazı gözümüze ilişti: "ÖDP Parti Meclisi toplantısını izlemek parti üyelerine kapalıdır."

Hemen bir yazılı not hazırladık ve "Girilmez" imgeli hüznün hemen yanına astık:

"Bugün cumartesi, bizi meclis toplantısına almadılar.

Ve biz, meclisin bu kadar bize yakın

Bu kadar bizden uzak olduğuna şaşarak

Otelin cümle kapısı önünde mecliszedeler olarak oturduk

Artık ne düşmek meclis yollarına

ne düşmek "aşağıdan" retorikli dalgalara,

Sözün kısası; cümle partililere kapalı cümle kapısı

"Kapıldım gidiyorum bahtımın rüzgarına" şarkıları ve biz

Ah, ah, o yanıltıcı katılımcılık sözleriniz..."

Çiçekleri cümle kapısının önüne bırakıp, cümlesinin

ÖDP, doğru ve eleştiri

Ali Rıza TURA

BSP'nin oluşmasına imkan sağlayan şeylerden biri de doğru nosyonu konusunda radikal denilebilecek bir anlayış değişikliğiydi. Doğrunun kimsenin tekelinde olmadığının, daha önemlisi doğrunun mutlak / değişmez bir doğasının olamayacağının, kısaca (felsefi düzeyde zaten yaygın olarak kabul gören) doğrunun göreliliği kavramının siyasal mücadelede ne anlama geldiğinin kavranmasıydı. Ne var ki, bu radikal değişim BSP'ye umulanı vermedi. Ortak doğrularımıza dayanarak dışa doğru attığımız her adımdan sonra geride bir yetersizlik, gerçeğin berisinde kalma duygusu arta kalırdı çoğu kez: Doğru-yanlış hattından giderek bulunamayacak bir eksiklik.

ÖDP de doğrularını oluştururken, "tanzim ederken", doğrunun göreliliği ilkesinden hareket edecek kuşkusuz, ama artık bunun yeterli olmadığı görülmeli. Doğrunun mutlak olmadığının yanı sıra (tıpkı aşk gibi) yitirilebilir, kırılabilir olduğunu da telaffuz etmek gerek.

Doğru'nun kırılabilirliği

"Yanılgı önceden, yenilmiş, silahları elinden alınmış, bir kenara itilmiş önemsenmeyen bir azınlık tarafından haber verilse bile, her zaman iş olup bittikten sonra yanlış olarak tanınır ve resmen kabul edilir (gerçekten yanlış olduğu zaman)... Ve bu mücadele, her şeyi önceden görmüş kimseler için bile yukarıdan yargılayan ve kesin karar veren hiçbir 'merci' olmadan sürdüğü için paradoksal olarak doğrusu olmayan yanlış ve normu olmayan sapmadan söz etmek gerekiyor. Yalnızca gerçeğin içinde birdenbire veya yavaş yavaş bir boşluk

yaratan, bu denetlenemez kayma, yerinde sayma, bozulma, yenilgi ve kriz: İşte yanılgı ve sapma." (1)

İlk okumamda, tanımlayamadığım bir anlam fazlası olduğunu hissetmiştim bu satırlarda. '20'li yıllarda Sovyetler Birliği'ndeki hizipleşmeler bakımından Stalinizm'i mazur gösterici bir yan görüyordum (hala görüyorum), ama bağlamını aşan bir fikir ışıltısı, bir uyarı da kıpırdayıp duruyordu sanki. Bu satırların bugüne dönük anlamını farketmek için bir doğrulanma gerekti: Ardında yüklü bir teorik donanımın bulunduğu bir siyasal öngörünün ("sosyalist" denen bürokratik olarak yozlaşmış rejimlerin siyasal bir devrimle sosyalist demokrasi sürecine girmediği takdirde ergeç kapitalizme geri döneceği öngörüsü) tam da tarihsel olarak doğrulandığı anda nasibini aldığı yenilgiyi taşımak. (Ama hasetli bir inkarın gadrine uğramadığı takdirde, yeni doğurulara imkan tanıyabilecek bir deneyim olarak da görülebilir, bu durum.) Adorno, Negatif Diyalektik'te tam da bu

duruma açıklık getirmek için yazmıştır sanki şu satırları: " Doğru tözünün zamana bağlı olmasından ötürü, havada asılı kalmış kırılabilecek bir şeye benzer... Felsefe, doğrunun yitirilemeyeceği avunusunu bir yana bırakmalıdır. (..) Açık düşüncenin keyfiliğe düşme tehlikesine karşı hiçbir güvencesi yoktur.. Felsefede kesinlik kavramının işlevinin tersine döndüğünü görüyoruz. Bir zamanlar dogmaları altetmek için kullanılan bir ilke, bugün her türlü beklenmedik olaya karşı bizi koruyacak bir bilginin sosyal sigortası olmuştur. Öyle ya, itiraz edilemeyecek bir şeyin başına hiçbir şey gelmez" (2).

İki eleştiri yöntemi

Yanlışlar karşısında ışıltısını yitirmiş, iktidarsızlaşmış, kırılmış doğrular: ÖDP büyüklenmeci kendine dönüklük dönemini ağır narsistik yaralar almadan atlatabilir ve yenilik düşkünü bir zamaneliğe de kapılmayabilirse kurucu söyleminin hemen berisinde bulabileceği bir malzeme bunlar. Kuşkusuz sabırlı bir çabayla onarılmaları, yanlışlar karşısında ışıltılarını yeniden kazanmaları mümkün. Ama gene de bugünden yarına çağırıcı bir söylemin ana-ekseni olamayacakları da görülmeli. Tılsımlı, yepyeni yöntemlerin olmadığını bilerek, gene de doğruya ulaşma, daha önemlisi doğruyu sunma yöntemi olarak eleştiri nosyonundan söz edeceğim. Frankfurt Okulu'nun kavramsal donanımı içinde, ama referans gösterme kaygısı gütmeden meramımı anlatmaya çalışacağım. İki eleştiri yöntemini, zorlama pahasına karşı karşıya getirdikten sonra, siyasal müdahale bakımından imkanlarını karşılaştırmaya çalışacağım. Eleştiri ve müdahale: Biri düşüncenin, anlamanın alanında hüküm sürer, diğeri ise dönüştürmenin hizmetindedir. Gerekli dolayımlar kurulsa bile tam bir geçişin sağlanamayacağı alanlar bunlar. Üstelik yer darlığı nedeniyle mantıksal bir tutarlılığın asgari gereği olan dolayımları bile oluşturmaksızın, analojiye, çağrışıma, dolayısıyla affınıza sığınacağım.

Aşkın (trancendental) eleştiri bir dünya görüşünü ya da tezi bir başka dünya görüşünün ilke ve kavramlarına dayanarak eleştirme olarak tanımlanabilir. Burjuva hukukunun eşitlik kavramını tahayyül edilebilir bir sosyalist toplumun öngördüğü eşitlik normuna dayanarak eleştirmek; bu bütünsel bakış karşısındaki eksikliğini açığa çıkarmak, bu eksikliğin, aslında burjuva eşitlik anlayışının gerçek eşitsizliği gizlemesinin sonucu olduğunu göstermek, bu yönteme örnek olabilir. İkinci eleştiri yöntemi ise içkin (immenant) eleştiri olarak anılır. Bu yöntem de nesnel olarak seçtiği yanlış bilinci, açıkladığını iddia ettiği gerçeklikle yüzleştirmeyi hedefler. Yani eleştirdiği ideolojinin gerçeği açıklar görünürken gizlediğini göstermeye çalışır. Ama fark şuradadır ki, bunu nesnesine dışarıdan bir ölçüt, ilke ya da kavram dayatmadan, tersine onun ilkelerinden, ölçütlerinden ve kavramlarından hareket ederek yapar. Düşünceyi gidebileceği son noktalara kadar sürmek, temsil ettiğini iddia ettiği gerçeklikle ilişkisini kopma noktasına dek götürmek, kısaca yanlış (ama toplumda geçerli) bilince dışarıdan bir şey dayatmadan, onun içinden geçerek, katederek öteki uçtan çıkmak. Marx'ın yöntemi buydu: Yeni bir toplumun imkan ve gerekliliğini var olan toplumun kendi hakkındaki düşüncelerini içkin eleştiriyle katederek, yanlış bütünün içine sıkışan kısmi doğruları adım adım, dolayım dolayım özgürleştirirken, bu ideolojilerin içkin olumsuzlanmasına dayanarak ortaya çıkarmıştı. Kısaca bu eleştiri yönteminde doğru, yanlışın katedilerek olumsuzlanmasıyla elde edilen bir sonuç olarak sunulur, aşkın eleştiride olduğu gibi yanlışın karşısına baştan yargılayıcı bir ilke olarak konmaz.

Aşkın eleştirinin bir avantajı bütünlük imgesini daha baştan elinin altında hazır tutmasıdır: Parçalanmış, şeyleşmiş tikel olgulara bütünsel bir yorum sunma, bütündeki yerlerini gösterme, fikri teşrifatçılık onun alanına girer. Buna karşılık yanlışın içine hapsolmuş, kurtarılmayı bekleyen doğru parçalarını duymazdan gelen bir bütünlük imgesidir bu.

Program, hegemonya ve eleştiri

Program bağlamında aşkın eleştirinin yöntemine öykünen bir mantık düşünülebilir. Ama bu mantık varılacağı önceden bilinen bir toplumun bütünsel imgesinden ve bir iktidar noktasından hareket edeceği için var olan kısmi bilinç durumları karşısında kuru bir pedagojik dilin dışına çıkamaz. Oysa içkin eleştiri yöntemi devrimci bir programın mantığı açısından önemli imkanlar sunabilir: Hakim ideolojinin ideallerini kar maksimizasyonu amacına kitlenmiş kapitalist işleyişle adım adım yüzleştirecek bir talepler mantığı bu yöntemden çıkarsanabilir. Kuşkusuz içkin eleştiri yeni bir topluma geçebilmek için "nihai hedefi", iktidarın alınmasını baştan dayatmaz, ama var olanı içinden geçerek olumsuzlarken her adımda ortaya çıkaracağı boşluk, bütüne dolaylı bir çağrı, "nihai hedefe" meşru bir yer açma işlevi görür.

İdeolojik hegemonya mücadelesi egemen sınıfların topluma dayattığı değerlere karşı kapsayıcı alternatif değerlerin hakim kılınması mücadelesidir; burjuva demokrasisinin karşısına sosyalist demokrasinin, milliyetçiliğin karşısına enternasyonalizmin, yarışmacı bireyciliğin karşısına dayanışmanın çıkarılmasını gerektirir. Ne var ki, örneğin milliyetçiliğin içinden geçerek olumsuzlanması olmaksızın enternasyonalizm bütünsel mükemmelliği yüzünden inandırıcı olmayan, soyut değilse de afaki bir ideal olarak görülmenin ötesine geçemeyecektir.

Son olarak, eğretilemeyi, eğip bükme noktasına kadar götürüp duygulardan da söz edilebilir: Aşkın eleştiri sempatiye yatkındır, öykünme, özdeşleşme kapısından sempatizan kazanabilir. Gelişkin empati, eşduygu ise farklıların, çoğulun duygudaşlığıdır. Empatik ilişkide, özne kaşısındakini kendini onun yerine koyarak anladığı halde, geri planda farkı olanlar arasında bir duygudaşlık içinde olduğu bilincini aradan çıkarmaz. Şu halde içkin eleştirinin teorik birikimi üzerinde yükselebilecek bir söylemin sempatizanlarından çok "empatizan"ları olacaktır.

***

Türkiye'de artık kısa sayılamayacak bir tarihi olan marksist düşünce bugüne dek aşkın eleştiri yöntemine bağlanabilecek bir geleneğe dayandı. Karşısına aldığı ideolojileri önce sınıflandırdı (hem bir sınıfın görüşü olarak tespit etti, hem de kategorize etti) sonra karşısına doğru olanı, proletaryaya ait olduğunu düşündüğünü çıkardı. Oysa bu fikir fakiri ülkede bile aşkın eleştirinin ulaşamayacağı, yanlış, yanılsamalı bütünlerin içinde sıkışıp kalan, kurtarılmayı bekleyen yarım doğrular vardı. Bunları yanlış bütünle yüzleştirerek açımlayacak son noktasına kadar sürecek bir eleştiri geleneğinin kazandıracağı fikri imkanlardan yoksun kaldı marksizm. Yalnızca bu da değil. Bu yoksunluk üslubunda bir yoksulluğu getirdi: Bildirdi, ilan etti, teşhir etti, mahkum etti, teslim aldı, ama şunu dedirtemedi hitap ettiği insanlara: "Aslında ben bunu zaten biliyordum". Konsensüs, rıza dışarıdan bir bilgi götürmekten çok, bilinenlerin ne anlama geldiğinin gösterilmesiyle, var olan bilgilerin çapraz bağlarının kurulmasıyla sağlanır.

ÖDP yeni bir parti, çünkü yeni kuruldu. Ama aynı zamanda bugüne dek kurulanlardan farklı bir parti olacaksa, aslında marksizm kadar eski olan, ne var ki bu ülkede belki edebiyat/kültür alanı dışında itibar görmemiş olan içkin eleştiriyi, (diğerini rafa kaldırmaksızın) mümkün bütün siyasal çağrışımlarıyla önemsemelidir diye düşünüyorum.

Notlar

1) Althusser, İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları, Birikim s. 114, 1977

2) Horkheimer, Akıl Tutulması, Metis Yayınları 1986, içinde s. 10. Bu yazının yaslandığı kavramsal donanımın teorik sicili için anılan kitabın O. Koçak tarafından

ÖDP ve kadın kotası

Hüseyin ATICI

Bu yazıyı yazmadan önce uzun bir kararsızlık süreci geçirdim. Nedeni, bir süredir katkıda bulunduğumu düşündüğüm girişimin ÖDP'ye evrilmesini bazı zorunluluklardan dolayı uzaktan izlemek durumunda kalmamdı. Öteki pek çok şey gibi partinin biçimlenişini de gazete–dergi ve sürecin içinde bulunan arkadaşlarım aracılığıyla izledim. Parti Meclisi'nin oluşturulduğu 20 Ocak'ta iki durum/konumlanış beni rahatsız etti. Birincisi, tüzükte kaldırılmış olsa da fiilen "gruplar hukukunun" devam etmesiydi. İkincisi ise, tüzükte "kadınlar lehine ayrımcılık" olarak ifade edilen yüzde 30'luk kotanın uygulanışıydı. Birinci duruma ilişkin eleştirilerimi tüzükte partinin "birey hukukü"na dayanacağının belirtilmesi ve 20–30 yıllık yapıların/ayrışmaların birdenbire ortadan kalkmayacağını göz önünde bulundurarak ÖDP'nin ilk genel kuruluna kadar donduruyorum. İkinci duruma gelince, aktif olarak içinde bulunmadığım bir süreçte tüzükte açıkça yer almış bulunan bir maddeye şimdiden eleştiri getirmenin pek haklı bir yanı yok. Ancak, ÖDP açısından böylesine önemli ve belirleyici bir düzeneğin tüzüğe girmesi, sektlerle, tepeden inme kararlar ve dayatmalarla yaralı tarihimizin bir tekrarından ibaretse her parti üyesinin de bu yanlışı eleştirme hakkı ve sorumluluğu saklıdır.

Neden yüzde otuz?

Kendi ilçemdeki (Çankaya) ve mahallemdeki (Çiğdem) partili ve partiye sempati duyan arkadaşlarımla konuştuğumda ortaya çıkan ilk eleştiri kotanın oranı üzerineydi. Görüş alışverişlerimde, dergilerde çıkan yazılarda kotanın neden yüzde 30 olduğuna ilişkin hiçbir mantıklı açıklama bulamadım. Topluma egemen iki cinsten biri olarak yüzde 50 oranının bir iç tutarlılığı olabilir. Temel örgüt niteliğindeki ilçe örgütüne üye kadınların oranını kota oranı olarak talep etmek de bir iç tutarlılığa sahip. Ama yüzde 30'un tutarlı bir yanı yok. Bir sayı olarak '30' bende, tüzük kaleme alınırken kota savunucularının kotayı istemeyen kişi ve gruplarla yaptıkları pazarlık sonucu ortaya çıkmış kanısını uyandırdı. Bu sayının Türkiye'de kadın kotasını ilk olarak uygulayan SHP'nin yüzde 25'lik oranını geçmiş olmak için (ki bu BSP'de de sanırım bu şekilde oluşmuştu) ortaya atılmış olması ihtimali de yabana atılmamalı. İkinci olasılıkla yakından bağlantılı bir üçüncü olasılık ise bu düzeneğin BSP'den ÖDP'ye tabanda tartışılma gereksinimi hissedilmeden aktarılmış olmasıdır.

Kadınlara uygulanmayan şiddet kabul edilebilir mi

Kotayla dolaylı olarak ilişkisi olduğundan iç tutarlılığa yönelik bir eleştirim daha var. Kotanın en aktif savunucuları sayılabilecek feminist arkadaşlardan birinin yazısında, tüzükte sadece iki maddenin kendi eserleri sayılabileceği, bunlardan birinin yüzde 30'luk kota olduğu (4. madde), diğerinin ise disiplin suçlarıyla ilgili maddenin kadınlara yönelik şiddetle ilgili bendi (38. madde 'f' bendi) olduğu vurgulanıyordu. Bent şöyle: "Özel alan dahil, kadınlara yönelik her türlü şiddet ve taciz disiplin suçu kapsamındadır." Feministlerin eseri olmasıyla övünülen bu madde belki parti içinde kadınlara yönelik şiddetin önüne kesebilir. Ancak ne yazık ki toplumumuzda şiddet uygulanan tek kesim kadınlar değil.

Olması gereken ama eksik olan bu madde, ya 'kadın' kelimesi çıkartılarak genelleştirilmeli ya da toplumda şiddete maruz kalan diğer kesimler de (çocuklar, cinsel tercihi farklı olanlar, yaşlılar...) bu maddeye eklenmelidir. Acaba bu tutarsızlık yaşamı, mücadeleyi sadece kadın-erkek çelişkisi düzleminde ele almaktan mı kaynaklanıyor? Eğer ÖDP özel bir mücadele alanına sıkışmamış tüm toplum için mücadele eden bir parti ise belirli noktalarda bozuk plak iğnesi gibi takılmamalı, hem özeli hem de geneli içeren çözümler üretmeliyiz.

Dünyada ve Türkiye'de solun kolay açık verdiği noktalardan birisi, karşı çıktığı, eleştirdiği kurum, düzenek, uygulamalara ilişkindir. Bugün ÖDP içindeki çoğu arkadaş 'merkeziyetçilik', 'şiddet', 'ahlak masası/ahlak zabıtası' v.b. şeylere karşı çıktığını duraksamadan söyleyebilir. Ancak tavır alınan kavramın başına olumlu bir kelime getirilirse bir duraksama yaşanır. Örneğin 'demokratik merkeziyetçilik', 'devrimci şiddet', ODTÜ-ÖTK'da uygulandığı iddia edilen 'Devrimci ahlak zabıtası'... Düşünmeden reddedeceğimiz 'ayrımcılık' kavramı, başına sihirli bir 'pozitif' ya da 'lehte' kelimesi alınca nasıl olumlanabiliyor? (Doğaldır ki her türlü ayrımcılık taraflardan birisi için pozitiftir/ lehtedir. Ancak diğer taraf açısından da negatiftir/ aleyhtedir. Buna pozitif yerine negatif ayrımcılık da denilebilir. Herhalde bu pek yenir yutulur bir şey olmadığı için 'pozitif/lehte' tercih edilmiş olsa gerek.)

Bu ilkenin pratikte denk düştüğü yeri de ayrıca irdelemek gerekli. 'Pozitif ayrımcılık ilkesi' eşitsizlikçi toplumlarda var olan eşitsizlikleri düzen içinde tolere etmek, eşitsizliğe uğrayan katmanları sisteme entegre etmek için kullanılan bir yöntem. Dışlanmış, ezilmiş kesimleri, hiçbir altyapı ilişkisini değiştirmeye gerek duymadan, onların 'temsilcisi olduğunu' iddia eden ya da bir şekilde öyle görünen kişilere yöneticilik vererek sistemin içinde tutabilirsiniz. (ABD'de azınlıklara yönelik buna benzer uygulamalar vardır.) Eğer sistemin köklü değişimini, yıkımını savunuyorsanız, sistemin size verdiği / vereceği bu tip haklardan ve düzeneklerden faydalanmakta bir sakınca göremezsiniz. Ama eğer bu düzeni yıkmayı hedefleyen ve yeni bir dünya idealini içinde yaşatan insanlarla birlikte hareket ediyor ve bu idealleri siz de paylaşıyorsanız, böyle bir kotayı kullanarak/savunarak, hem partideki insanlara hem de kadın olmaktan yararlanarak seçildiğinizden dolayı kadınlara haksızlık etmiş olursunuz. Hemcinslerinize haksızlık etmiş olursunuz, çünkü yönetsel bir organa bir insanın sadece kadın olduğu için getirilmesi/ seçilmesi kadın sorununun çözümüne hiçbir katkıda bulunmaz. Yüzde 30'luk kotayla, günde 9 saat çalışan, 2 saat işe gidiş dönüş yollarında sürünen, akşam evine döndüğünde yemek yapmak ve çocuklarıyla ilgilenmek 'zorunda kalan' emekçi kadınlar mı yönetime girecek? Hayır. Kimse kimseyi kandırmasın. Altyapı ilişkileri değiştirilmeden emekçi kadınların büyük bir çoğunluğu maalesef aktif siyasi hayata katılamayacak. Bu kotayla, yönetime ancak ekonomik açıdan çalışmak gibi bir zorunluluğu bulunmayan kadınlar, belki yarım gün çalışan kadınlar (örneğin öğretmenler) ya da kendilerine ve mücadelelerine daha fazla zaman ayırabilecek kadınlar, örneğin öğrenciler girebilecektir. ÖDP gibi emeğiyle geçinenlerin partisi olduğunu söyleyen bir parti, politika yapma şansına ve mutluluğuna sahip bu 'azınlığı' böylesine çok ezilen bir kesimin temsilcisi olarak algılamamalıdır..

Kemalist/korporatist bir parti mi?

Kota uygulamasını savunanlar bazı yönlerden kemalistleri andırıyor. Savundukları kotaya ilişkin duyarlılıkları cumhuriyetimizin ilk yıllarında TBMM'de çeşitli meslek gruplarının (doktor, mühendis, avukat...) temsiline ilişkin duyarlılığa denk düşüyor. Sorunların çözümüne ilişkin yöntemlerde de bir örtüşme var. Kendimce haklı bulduğum mücadelelerinin eksenine yerleştirdikleri sorunların, kemalistler gibi yasa-tüzük ve yönetmeliklerde yapacakları değişikliklerle aşılabileceğini sanma yanılgısına düşüyorlar (kotayı Türkiye'de uygulayan ilk partinin SHP olduğunu tekrar hatırlatırım). Sorunları kökünden çözümlemeye çalışmak yerine, dayatmalar ve zorlamaları tercih ediyorlar. Kemalizm 70 yıl önce çıkarttığı (pek çok yasadan biri olan) kıyafet yasasıyla bugün ne kadar hezimete uğradıysa, bu kota da kadın mücadelesine o kadar katkıda bulunacaktır.

Belirli gruplar, katmanlar, mücadele alanları için, yönetsel organlarda belirlenmiş oranlarda temsil hakkı talep/ elde etmek ÖDP'ye önündeki süreçte yarı - korporatist yapıları tartışmayı dayatacaktır. Daha önce pek çok arkadaşın değindiği konuya gelmek zorunda kalıyoruz. Kadınların özgürleşmesi için verilen mücadele toplumun değişik kesimlerinin verdiği mücadelelerden sadece biri. Yeşiller, özürlüler, azınlıklar, anti-militaristler, gençler... yarın çıkıp, biz de kota istiyoruz dedikleri zaman neden haksız olacaklar? Kadın kotasını savunanların nereye dayandığı muğlak bu ayrıcalığı kendi iç dünyalarında nasıl özümseyeceklerini merak ediyorum.

Eğer istediğimiz gibi, tabandan yönetilen, aşağıdan yukarıya işleyişin hakim olduğu, yöneticilerin istendiği zaman geri çağrılabileceği bir partiye sahip olursak kota gibi şeylerden ürkmeye gerek yok. Ancak, bugün hem böyle bir durumda değiliz, hem de bu kotanın kadınların özgürleşmesine bir faydası olmayacağı ortada. Üstelik kota, eleştirdiğimiz ve fiilen ortadan kaldırılmasını gönülden istediğimiz 'gruplar hukuku'nun da sürgit devam etmesine çanak tutacak bir şey. Bu nedenlerden dolayı, kota ve disiplin suçlarıyla ilgili maddeleri birlikte düzeltmek için herkesi Genel Kurul'da ortak hareket etmeye davet ediyorum.

Yeniden yoldaş diyebilmek...

Kemal İNAL

Anadolu'nun birçok yöresinde o yöreye özgü hitap şekilleri ve sözcüklerinin olduğunu hepimiz biliriz. Biliriz, çünkü bir yöreye özgü seslenme, uyarma ya da dostluk, arkadaşlık ifade edici nitelemelerin zaman zaman bize karşı ve bizim için de kullanıldığına tanık oluruz. Kardaş, kızan, birader, emmi, arkadaşım, köylüm, hemşehrim, toprağım, yoğorum gibi seslenmelere dönüp baktığımızda ya meramını anlatmak isteyen ya da şikayete bulunacak olan bir insanımızla karşılaşırız. Bu sözcük ya da nitelemeler, aslında bu ülke topraklarına özgü zengin ve renkli yaşantının bir göstergesidir. Farklı şiveler, giyim tarzları, konuşma ve oturup-kalkma üslupları, yemek yapma-yeme biçimleri, gerçekte çokkültürlü (multicultural) bir yaşamın izleri üzerinde yürüdüğümüzü ifade eder. Köylülerimiz, kasabalılarımız, şehirlilerimiz, yoksullarımız, varsıllarımız, esnaflarımız, memurlarımız, işçilerimiz nerede olurlarsa olsunlar kendilerini bu dostluk, sıcaklık, yardımseverlik kokan hitap şekillerinin içinde ya da ortasında bulurlar. Erzurumlu dadaşların, Aydınlı efelerin, Karadenizli Lazların, Çukurovalı göçerlerin içinde yaşadıkları farklı kültür tarzlarının gerçekten farklı olduğu söylenebilir mi? Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin uçsuz-bucaksız geniş topraklarındaki onca farklı ulusal, dilsel, etnik, bölgesel, dinsel kimliklerin içinde yaşamış milyonlarca insanın yetmiş yıl boyunca birbirlerini boğazlamadan bir arada bulunabilmeleri, kimlik açısından neyi ifade etmektedir?

Bu insanlar birbirlerine kendi dillerinde olsa da seslenebiliyorlardı. Kendi hitap biçimlerini kullanabiliyorlardı. Ortak/resmi dil olan Rusçanın ezici ve dışlayıcı egemenliğini öne sürenlere karşı ancak şu söylenebilir: Rusça emperyalist amaçlarla kullanılan aşırı milliyetçi bir dil miydi? Hayır. Hayır, çünkü o dil içinde ve o dil aracılığıyla insanlar hem kendi dillerini korurlarken, hem de birbirlerine seslenebilecekleri anlamlı ve güzel değerler yüklü sözcükler bulabiliyorlardı. Lenin'in yazılarında, Trotsky'nin konuşmalarında, Gorki'nin romanlarında herkesi yan yana gören, herkesi kendi içinde değerli bir varlık olarak niteleyen ve tılsımı tüm insanlık tarihinin özgürleşme mücadelesinden kaynaklanan o sözcük, bir zamanlar ne kadar da yalın, insani ve güzellik kokan mesajlar saçardı çevreye. Evet yoldaş sözcüğünden bahsediyorum. Unuttuğumuz, anımsamadığımız, duyduğumuzda garipsediğimiz, kullanmak istemediğimiz yoldaş sözcüğünden. Bir zamanlar Türkiye toprakları üzerinde övünerek kullandığımız yoldaş sözcüğünü artık unuttuk mu? Ya yoldaşlık ilişkileri? Altı-yedi yıl kadar önce, arkadaşına yoldaş diye seslenen bir sosyaliste rastladığımda karmaşık duygular yaşamıştım. Çünkü artık birbirlerine yoldaş diye seslenen sosyalist olmadığını sanıyordum. Yanılmıştım ve yanıldığıma da sevinmiştim. Ama geçen süre içinde bulunmaya çalıştığım sendika, dernek, vakıf, parti gibi örgütlenmelerde değil bu sözcüğü kullanmak, insanlarımızın birbirlerine karşı anlamlı/değerli herhangi bir hitap sözcüğü kullanmadığını gördüm. Kullanılan sözcükler ise hayret ve utanç verici anlam ve çağrışımlar içeriyordu: Hocam, moruk, lan, şiiit, agam vb. Bu sözcükler nereden geldi, bilmiyorum; ama sıkılmadan kullandığımıza göre kökeninden ziyade, birbirimize böyle seslenmemizin nedenlerini sorgulamak daha mantıklı olsa gerek. Lafı kimlik konusuna getirmeye çalışıyorum.

Murat Belge "12 Yıl Sonra 12 Eylül" adlı kitabında, tüm diktatörlerin aşırı birtakım özellikleri (dehalık gibi) olduğunu, Kenan Evren'in aşırılığının da "sıradanlık"ında yattığını yazar. Yani Evren, herhangi bir ortalama Türkiyeli insan gibidir. Kahvede pişpirik oynarken ulanlı, kesmeli konuşan bir arabesk müdavim gibi. Korkarım ki aynı sıradanlığa bizler de düşmek üzereyiz. Aynı (toplumdan kopuk) terminolojiyle konuşan, birbirine benzer kitap-dergi-gazeteleri okuyan, aynı filmleri izleyen, aynı mekanlarda ve aynı cemaatler içinde koro halinde sigara tellendirip bıyık buran bizler de yavaş yavaş birer Kenan Evren olmaya başlıyoruz. Artık çoğumuz inanmadan (lütfen) slogan atarken "bitse de gitsek" düşüncesi içinde katılıyoruz bir şeylerin içine. Neden? Israrla, inançla, kıskançlıkla, sürekli ve hep yarınları düşünerek sahipleneceğimiz bir kimliğimiz olmadığından dolayı mı? Evet. Artık birbirimize yoldaş diyemiyorsak, aynı yolda yürüdüğümüze kimi inandırabiliriz ki? Kimliğimizin elimizden alındığını, içinin boşaltıldığını, medyanın değerlerimize sahip çıkıp kendi amaçları için kullandığını söylerken yeterince samimi değiliz. Önce kendimizden başlamazsak kendimizi insanlara nasıl anlatabileceğiz? Yıllar önce Rosa Luxemburg'un özyaşam öyküsünü anlatan bir film izlediğimde, o kadını, Rosa'yı hayranlıkla izlemiştim. Çevresindeki bir avuç insana sürekli yoldaş diye sesleniyordu; ve ben o sözcüğün içindeki yüzlerce yıllık mücadelenin, güzelliklerin, sevinçlerin, özlemlerin, buruk acıların, kurşuna dizilmelerin, göğe-mavi bulutlara bakılıp da söylenen türkülerin, güneşin aydınlığını düşünmüştüm. Yoldaş, sadece bir sözcük değil, Spartaküsler'in, Komüncüler'in, Partizanlar'ın, Cumhuriyetçiler'in, Komünistler'in, Kültür Devrimcileri'nin yüreklerine kazıdıkları bir sevgi ve aşk anıtıydı. Bu anıt, insanlar yan yana geldikçe büyüdü, büyüdükçe insancıllaştı. Yerkürede bu kadar evrenselleşen bir anıt-sözcük yok ve olamayacaktır, çünkü milyarlarca yoksul emekçinin ağızlarında eğreti durmayacak kadar özgürlük, demokrasi, eşitlik ve dayanışma kokan bir ifade daha bulunamadı.

Yoldaş ezilen, sömürülen ve dışlanan tüm insanların pekala ortak kimliği olagelmiştir. İçinde bulunduğumuz Türkiye'nin sürekli bir kimlik krizi yaşaması, sosyalistlerin, çevrecilerin, feministlerin, savaş karşıtlarının, ulusların, etnik toplulukların sorumsuzluğundan kaynaklanmaktadır. Bu kadar farklı ve zengin kimliğin içiçe yaşadığı bu topraklardaki birbirlerini boğazlamadan (MHP gibi örgütlerin müdahaleleri dışında tabii) yaşamayı becerebildilerse, demektir ki barışçıl bir (gizli) ortak kimlik kendiliğinden işlemektedir. Farklı yörelerin farklı hitap ve seslenme biçimlerine/sözcüklerine rağmen, insanlarımızın birbirlerini anlayabilmelerinin nesnel ve öznel temelleri vardır. Anadolu'da Osmanlı'nın tüm zulümlerine rağmen barış ve kardeşlik içinde yaşayan Kürtler, Rumlar, Çerkesler, Süryaniler, Çingeneler, Aleviler, Sünniler, Keldaniler, Muhacirler ve Yahudilerin ortak yaşamları Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nde de söz konusuydu. Orada herkes herkes için bir yoldaştı. Aynı yoldaşlığı bu topraklarda neden kuramıyoruz? İstanbul'da (eğer dinciler ve faşistler tahrik etmesse) bu kadar farklı kimlikten insan, farklı din, milliyet, etnisite, bölge, dil, giyim, yaşam tarzına rağmen işinde-gücündedir, birbirine dosttur ya da mesai arkadaşıdır. Sünni Ahmet'i Yahudi İshak kapı komşuluğuyla, bulunmaz dostluğuyla, ikinci dereceden akrabalığıyla, dostluğuyla, asker arkadaşlığıyla ilgilendirir ancak. Gerisi? Gerisi yoktur ve oldurulmaya çalışılsa da bu onları fazla ilgilendirmez. Çingene/Roman yurttaşlarımız, kültürümüzün imrenilen bir parçasıdır. Kürt arkadaşlarımız dürüst ve mertlikleriyle yüceltiğimiz insanlarımızdır. Rumlar, Akdenizli kültürümüzün doğal ve ayrılmaz sakinleridir. Ama hepsi, güneşin parlayan ışıkları altında bu toprakların potansiyel yoldaşlarıdır. Çünkü hepsi de kimliklerinin ancak ve ancak yoldaşlık şemsiyesi altında bozulmadan kalabileceğinin farkındadır.

Özgürlük ve Dayanışma Partisi yürüteceği kampanyalarında bu farklı ve zengin kimlikleri bildiğini, onayladığını, horlanmaması gerektiğini, yeni bir dünyanın kurulmasının olmazsa olmaz unsurları olduğunu mutlaka anlatmalıdır. Kitle iletişim araçlarıyla dikkat çekebilmek için her kimliğin özellikleri, kurucu unsurları, mitolojik vb. açıklamaları, bayram ve şölenleri, giyim biçimleri, konuşma tarzları, hitap biçimleri caddelerde, tiyatrolarda, sinemalarda, tatil beldelerinde, kısaca yaşamın her alanında canlandırılmalı ve yaşatılmalıdır. Farklı kimliklerin farklılıklarını kaybetmeden ortak bir kimliğin zenginleştirici potasında - yoldaşlık- buluşabilmeleri için yoldaşlığın, bir seslenme-hitap sözcüğünden bir yaşam tarzına-mücadele biçimine kadar olan geniş bir alan içinde yeniden kurulması gerekir. Buna kendimizden başlamalıyız. ÖDP içinde iki partilinin birbirine ucube sözcüklerle (moruk gibi) seslenmesi ne kadar tiksinti verici ise, yoldaş sözcüğünü garipsemek ve tuhaf bulmak da o

AĞIR AKSAK ÖYKÜLER

Hazım RUHİ

Spastik kolon oldum

"Belgesel yapmak istiyorum, ama belge yok abi"
Vehbi ERSAN

Son bir aydır bir türlü kendime gelemiyorum. Yedi–sekiz yıl önce geçirdiğim bir hastalığım nüksetti ve bir hayli hırpalıyor beni. "Spastik kolon" hastalığımın adı. Kafam yoğun bir şekilde bozuldu mu, çok yoruldum mu barsaklarım hemen alarma geçiyor ve fena halde ishal oluyorum. Allah düşmanımın başına vermesin, altıma kaçırdığım bile oluyor. Bak sen şu Cenab–ı Hakkın işine. Normalde bu memlekette olup bitenler insanı kabız edecekken, benim gibi icabında "Çikolata renkli bir şarkıcı" yeteneğindeki adamı cırcır ediyor. Neyse bu konuyu kapatıyorum. Eski halimize dönelim.

Biraz kendime gelince hemen sokağa fırladım geçen gün. Pek değişen bir şey yoktu ülkemde.

Ara sokaklardan birine daldım. Aylak aylak dolaşıp, çıt çıt kabak çekirdeği yiyorum. Gözüm birdenbire külüstür bir dükkanın camına yapıştırılmış kağıda takıldı. Tekaüt olmaya yüz tutmuş bir ayakkabı tamir dükkanıydı bu; kapısı kilitliydi ve camdaki kağıtta şunlar yazılıydı:

"Kim tamir ederse etsin artık ayakkabılarınızı; çekip gidiyorum bu diyarlardan. Başınızın çaresine bakın."

İçim sızladı. Ama elden ne gelir. İsyan ne soylu bir duygudur be! Helal sana gururlu amca!

Hava tam bana göreydi; yani açık sarıydı. Bugün de şansım dükkan camlarına yapıştırılmış kağıtlardan mı açıldı nedir. Şak diye bir tane daha görmeyeyim mi!

Bu kez berberin teki şöyle bir şey yazmıştı camına:

"Çırak aranıyor. Ölü veya diri getirene 5000 dolar."

Sen benim aklımı koru yarabbi! Halkım birer birer elden gidiyor. Hayat bir deli çağlayan gibi almış başını akıyor! N'olucak bu memleketin hali abi be! (Ay, bir an kendimi rakı sofrasında eski solcularla tartışıyormuş gibi zannettim.)

Dükkan camlarını görmemek için başım önümde gidiyorum. Gördüğüm ilk kapıdan içeriye daldım. Anaa! Meğerse Adliye'ye gelmişim. Baktım millet elini kolunu sallaya sallaya giriyor mahkeme salonuna, ben de girdim. Sanık sandalyesinde genç bir kız vardı ve şöyle diyordu:

- Bu toplum bana sahip çıkacağına, üstüme çıkmayı

● Bir süre önce ölen yazar Musa Anter'in adını taşıyan "Ape Musa" (Musa Amca) terör kampının çevresindeki türedi köylerin PKK'lılara hem lojistik destek, hem gizlenme imkanı sağladığı bildiriliyor. Özellikle Kuzey Irak'tan yürüyerek sınırı geçen teröristlerin bu sahte köylerde konaklayıp dinlenerek, eylem noktalarına veya kamplara geçiş yaptığı belirlendi.

Yaygaranın nedeni

● İstihbarat birimlerinden alınan bilgiye göre, bu naylon köyler bölgenin tamamen karlarla kaplı olduğu kış döneminde oluşturuluyor. Bu sahte köylere karşı güvenlik güçlerinin en küçük operasyonunda da bazı siyasi odaklar "Devlet köy yakıyor" diye yaygaraya başlıyor ve meseleyi uluslararası platforma taşımaya çalışıyor...

● **Şenol Gezer'in haberi 7'de**

daha uygun gördü hakim bey. Bu yüzden karşınızdayım.

Vay be! Kız şiir gibi konuştu valla. Şahsen ben hakim olsam hemen beraat verirdim, suçu ne olursa olsun. Daha fazla tahammül edemeyip derhal terkettim Adliye'yi. Ben çıkarken işkenceden sanık iki üç polisi getiriyorlardı duruşmaya. Adamlar alışkanlıktan olsa gerek çevredekilere, elleri kelepçeli olmasına rağmen cop sokma işaretleri yapıyorlardı. O sırada sağ tarafta yürüyen kumral kısa boylu, iri kafalı polislerden birinin cebinden bir şey düştü. İkaz etmeme rağmen duymadılar. Usulca eğilip yerden aldım. Bu bir karttı ve devlet büyüklerimizden birine aitti.

Arkasını çevirdiğimde dudağım uçukladı. Şunlar yazılıydı: "Hamili kart yakınımdır. Gereğinin yapılması..."

Etraf iyice sararmıştı. Can havliyle dışarıya attım kendimi. Yolda saçı başı dağınık ve elinde bir bıçakla palas pandıras yürüyen orta yaşlı bir kadınla karşılaştım. Tehlikeyi sezmiş olmalıyım ki telaşla yanaştım kadına ve "Bir dakika hanımefendi. O bıçak ne elinizde? Yapmayın şeytan doldurur" filan gibi bir şeyler geveledim. Kadın ters ters yüzüme baktı. Sonra da gülümseyerek, "Önemli bir şey yok canım. Kayınbiraderimi ve görümcemi doğrayacağım. Kocamın da penisini keseceğim" dedi. İçime bi titreme düştü. Kekeleyerek, "Ama neden" diye sordum. Gevrek gevrek güldü ve cevabı patlattı:

- Televizyona çıkacam. Sıcağı Sıcağı'na programına. Benim diğer sapık, katil, ırz düşmanlarından neyim eksik ki!

İyice manyaklaştım. Bu kadın şimdi kalkıp ya bana bir şey yaparsa! Öyle ya, ben olsam şahsen o kadar adamı arayacağıma ayağıma kadar gelmiş kısmeti tepmeyip kıtır kıtır onu keserim. Yapacak hiçbir şeyim yoktu. Koşarak uzaklaştım oradan. Ruhi bir bunalım geçiriyordum. Bi sakinleştirici yaparlar düşüncesiyle hemen en yakın hastaneye doğru yollandım. Hastanenin bahçesi bomboştu. Yavaşça ilerledim. Bugün camlara yapıştırılmış yazılardan yana talihliyim ya, aynı şey burada da başıma geldi. Hastanenin giriş kapısına şöyle bir yazı asmışlardı: "Vefat dolayısıyla kapalıyız."

Olmaz böyle şey! Bende bir tuhaflık var herhalde bugün. En iyisi Özgürlük ve Dayanışma Partisi'nin herhangi bir ilçe teşkilatına uğramak. Solcular akıllı ve dengeli adamlardır, diye düşündüm. Yoksa kafayı oynatacaktım. Parti binasına yaklaşırken yavaş yavaş huzursuzluğumun geçtiğini gördüm. Ağır ağır tırmandım merdivenleri. Parti binası hıncahınç doluydu. Panel varmış o gün. Bi heveslendim. Hemen konunun ne olduğunu sordum. Elime bi broşür tutturdular. Bi çırpıda okudum. O gün konuşmacılar üç konu hakkında dinleyicileri bilgilendireceklermiş. Konular şöyleydi:

1- Kimin daha çok Marksizmi bildiği gözünden anlaşılır mı? Eğer anlaşılamıyorsa neresine bakmamız lazım?

2- Yarın ÖDP iktidara gelirse seyir ve oşinografi dairesinde ne tür değişiklikler yapacağız?

3- Geyik muhabbet, burnundan kıl aldırmama, en iyisini ben bilirim, biz eskiden, bizim kuşak gibi söz, deyim ve deyişlerin sosyalist düşünceyle ne kadar ilişkisi var ve devrim olursa A grad tütüne ne kadar başfiyat verilecek?

Şaşırdım kaldım. Karnıma bi ağrı saplandı. Yine ishal olucam herhalde. Ben en iyisi Taksim'in ortasına yapılan muhteşem tuvalete gideyim.

BİR GÖRÜŞ

ÖDP ve sosyalizm idealimiz

Fehmi BAYRAKTAROĞLU

SÖZ'e DİSK Genel Kurulu'ndan hemen önce yazdığım yazıda; konuyu bir biçimde ÖDP'nin kuruluş sürecine getirerek, birçok arkadaşımızın hoşuna gitmeyen, belki zamansız –erken– buldukları tespitler yapmıştım. O günden bu yana çok zaman geçmedi. Ama bu kısa sürede ortaya çıkan birçok olgunun; bırakalım söylediklerimi haklı çıkarmayı, daha da vahim bir tabloyu ortaya koyduğunu düşünüyorum. İçimizden birileri belki şimdi yazacaklarımı da erken varılmış yargılar olarak görecekler. Ama ben yaşadığımız gerçekliğin; niyet ve planlarımızın üstünü çok örttüğünü; bu durumun giderek artan bir hızla sürdüğünü; bu noktadan sonra en azından bir tartışma açmadan beklemenin bu olumsuz gidişe hizmet etmekten başka bir işe yaramayacağını düşünüyorum. Daha iyiyi başarabilmek için şimdi yapılması gereken bu bence.

Bu yazıyı yazarken ÖDP'nin kuruluş şenliği ve toplantısı için dağıtılan davetiye önümde duruyor. Hani şu "...'nın partisini birlikte kuruyoruz" diye yazılan; benim de biraz önce bahsettiğim yazımda kinayeli dokundurmalar yaptığım davetiye... Sıralanan birçok nitelemenin en başında "emeğin" ibaresi var davetiyede... İlk yazımda doğrusu ben de çok erken bularak, bu niteleme üzerine olumsuz bir şey söylemekten kaçınmıştım. Ama şimdi geldiğimiz noktada farklı düşünüyorum ve söyleyeceklerim için hiç de erken değil...

Yürüyüşümüz yaşanmakta olanlar üzerinden yöneticilerin bugünkü tavrı ile devam edecekse, ÖDP'nin emeğin partisi olabilmesi mümkün olmayacaktır! Bu sorunda ilk elden eleştiriyi merkezi yöneticilere yapıyorum; çünkü kuruluş aşamasında bu konudaki sorumluluk ve duyarlı davranma gereği; en başta onlara düşmektedir. Ve ortada böyle davranıldığına dair asgari yeterlilikte bir gösterge/tutum sergilenmesi de yoktur! Bu yargıya ait kanıtları böyle bir tartışma sürecinde elbette tek tek ortaya koyup, öylece konuşmak gerekir. Şimdi de, devamında da böyle yapacağım. Ama bu yazının sınırları ile böyle bir ithama yönelik tartışmayı da sınırlamak da istemiyorum. Dolayısıyla, bu aşamada, eleştirime dair genel bir çerçeve çizmekle sınırlı davranacağım.

"Emeğin partisini kurmak" iddiası, sahici bir tutumla nasıl taşınabilir ve sürdürülebilir? Esas üzerinden konuşursak, bence bir tek biçimde: Yürüttüğümüz faaliyet boyunca sosyalizm iddiamızı titizlikle koruyup, sürdürerek. Bu, esas olarak sözü edilerek yapılabilecek bir şey değildir! Geçtiğimiz cumartesi günü İstanbul'da KESK mitingine katıldım. ÖDP'nin parti pankartı altında yürüdük. Bir eylemde sosyalizm iddiası taşıyan bir partinin bayrağını açıp, onunla yürüdünüz mü, bu iddianın gerçek savunucuları olduğunuz her halinize yansımalıdır. Halimiz, hiçbir şekilde böyle değildi! Üstelik de yaklaşan 1 Mayıs öncesinde, üstelik de "yeni" olduğumuz ve "kalabalık" olduğumuz için gözlerin üzerimizde olduğu bir zamanda!

İleri sürdüğüm kesinlikte bir yargıya; bir mitingteki görüntü üzerinden varılabilir mi? Tabii hayır, zaten gerisi de var, gelecek. Ama, hem bu mitingte, hem de sınıfa değen birçok alanda görünenler, kılavuz istemiyor!.. Bu gidişle bu parti, şu anda kendi içinde var olan işçi, emekçi potansiyelini de sosyalizm mücadelesi amacına dönük olarak motive edemez; ileriye değil, geriye götürür! Yoksa bu partinin temel işlevlerinden, kuruluş amaçlarından birisi de bu değil mi?..

Başlarda da söylediğim gibi; şu anda bunun asli sorumlusu ve takipçisi, bugün var olan merkezi yönetimdir, öyle olmalıdır. En başta da parti adına kamuoyunda görüşlerimizi dile getiren Genel Başkan'dır. Onunla birlikte başka kimler sözcülük yapıyorlarsa, konuyla ilgili görevler üstlenmişlerse, onlardır. Parti bünyesi içinde bu iddiayı taşıyan çeşitli grupların parti yönetimindeki temsilcileridir... Ve tabii hepimiziz.

Bu tartışmaya ısrarla devam edeceğim ve böyle bir tartışmanın aciliyetine ve gereğine inanan her partili yoldaşımı tutum almaya, yazmaya, konuşmaya, tartışmaya; bunlarla birlikte sosyalizm idealimizi gerçekliğe dönüştürmek için gerektiği gibi parti faaliyetlerinde yer almaya; ÖDP'yi "emeğin partisi" yapabilmek için kendilerini var güçleriyle ortaya koymaya çağırıyorum. Bu işi; işçisi, emekçisi, parti içinde bu ideali taşıyan, sosyalizm için savaşmış ve savaşacak olan bizler yapacağız. Bizim yerimize yapacak başka kimse yok!

KOmedya

Emekcan Tülüş, Ömürden Bakaçhan, Erdal Belenlioğlu, Ersin Sezer

Gazeteler büyük promosyonların ardından ufak ufak fiyatlarını artırmaya başladı...

2 Mesut arasındaki "3" farkı bulunuz

1) Soldaki Mesut resmi 1994'te, diğeri ise 1996'da çekilmiştir...

2) Soldaki resimde Mesut muhalefette, sağdakinde ise iktidardadır...

3) Soldaki resmin çekildiği 1994 yılında Mesut; ana muhalefet partisi lideri olarak kamu çalışanlarının eylemleri için şunları demiştir;

"Bu şartlarda isyan etmeyen memurun insanlığınından şüphe duyarım."

Sağdaki resmin çekildiği 1996 yılında ise yine kamu çalışanlarının eylemi için bu kez başbakan koltuğundan şöyle buyurmuştur;

"Bütün valiliklere genelge gönderildi, eyleme katılıp işe gitmeyen memurlar için soruşturma açılacak..."

Vurguncu işadamlarına müjde!..

İhaleleri kapmak, ballı börekli kredileri cebe indirmek için hasretle hükümetin kurulmasını bekleyenler Hotel ARIES sizlere nefis bi bayram tatili öneriyor...

"Oh oh ne ala

Hükümet de kuruldu... Bayramda güzel bir tatil şimdi hak oldu" şeklindeki ilan hükümet mağduru işçiye, memura seslenmiyor herhalde...

Bu ilan size!..

Vurguncular bu fırsatı sakın kaçırmayın.. Hotel ARIES sizi bekliyor!..

Bilim adamlarımız/kadınlarımız işkenceyi bilimselleştirmek için kolları sıvadı...

7 Üniversiteden 21 Öğretim üyesi, 16 gencin işkence gördüğü Manisa'da inceleme yapıp Meclis'e sunulmak üzere bir rapor hazırladılar.

Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler bölümü Öğretim Görevlilerinden Prof. Dr. Binnaz Toprak'ın açıkladığı raporda "İşkence yapmadan bilgi alma yöntemlerinin geliştirilmesi yerine bilgi almak için iz bırakmayan işkence yöntemleri geliştirilmeli" deniyor...

Akşam gazetesinde yeralan bir yazı dizisinde "Kurtuluş" gazetesinin Antakya muhabirinin fotoğrafı basılıp altına da "İşte ölü bir DHKC militanı" yazıldı...

Akşam gazetesi hedef göstermeye devam ediyor.

AKŞAM
TÜRKİYE'NİN GAZETESİ 11 NİSAN 1996 PERŞEMBE FİYATI 75.000 TL.

'Köy'ün altından PKK kampı çıktı

Atmaca-1 harekatıyla imha edilen "Ape Musa" terör kampının, bölücülerin oluşturduğu köy görünümlü yerleşim birimleriyle kamufle edildiği anlaşıldı

medya KIRPINTILARI

"Güntaç Abi nasılsın?.."

"Operasyon ve çatışmanın yaşandığı bölgeye önceki gün götürülen gazetecilere öldürüldüğü iddia edilen 99 PKK'liden yalnız birinin cesedi gösterildi. Helikopterle bölgeye götürülen gazetecilere sağ olarak yakalanan PKK'liler olarak gösterilen iki kişinin de "Anadolu'dan Görünüm" programının sunucusu Güntaç Aktan'a "*Güntaç Abi nasılsın?" demeleri dikkat çekti."

12 Nisan 1996 Demokrasi

Her şey vatan için...

"Dansöz Melike, polis amirleriyle yatmadığı için mi basıldı?"

Aykut Işıklar
Medyatör/Sabah

Ne gazetecilik ama...

"Cuma, Sabah 08.15...

Cumhurbaşkanı "bak" diyor, pencereden Ankara'yı gösteriyor.

– Türkiye yaza hazırlanıyor.

Ve Demirel'den hava durumunu dinliyoruz.

– Ocak ve şubatta yağış normaldi. Mart maalesef ortalamanın altında. Nisan iyi. Mayıs özellikle 10 ile 15'i arasında iyi yağış olursa iyi mahsul alırız.

Sonra kahvaltı masasına geçiyoruz."

Yavuz Donat
Vitrin/Milliyet

Trafik terörüne karşı terör...

"Trafik terörünü önlemek için özel timler kurulmalı ve yollarda bu gibi tiplere karşı operasyonlar yapılmalı.

Bu kamyon şoförü kılığında gezen hayvanın, terörist dediğimiz PKK'lılardan eksiği yok, fazlası var."

•Fatih Altaylı
13 Nisan C. Tesi Hürriyet

Herkes kendi Pavli'sine ağlıyor...

"Kim bilecek...Kapalı kutu/Ama bulut, yağmur bulutu
Gelir karartır nerdeyse/ Tohum altta nefes nefese
Kulağı gök gürültüsünde." **(M. Cevdet Anday)**

"Can çekişen güvercin gördün mü,
Kedinin ağzında nefes nefese,
Acı kuşları kendini çoğaltır,
Kanını yıkamayın. / (..)
Çocuk ne güzel gülüyor yere düşünce,
Yaşamın hiç canısıkılmaz,
Ya birdenbire yağmur yağar,
Ya da yüzyıllardan beri kar".
(İçiçe Dünya. M. Cevdet Anday)

Sezai SARIOĞLU

Bir kentten içeriye nasıl girilir? Kenti ve insanlarını incitmeden ama... Bir vapur seferden dönerken, ya da bir çocuk kenti terkederken kenti ve insanları nasıl incitmez? Yurtdışında yaşayan bir arkadaşım anlatmıştı. Gemilerde çalışan babası dönerken, ses olmasın ve insanlar/kent irkilerek uyanmasın diye geminin güvertesinden beyaz bir çarşaf sallarmış Cihangir'deki evlerine doğru...

İnsantanrılar yeni bir öykü için, Habitat uğruna yeniden yıkıp "kuruyorlar" bizim mahalleyi. Hiç kimse bu semtin, yıkılan kaldırımların, el konulan, yıkılan evlerin ve yıllardır bu semtten göç ettirilen kentin esas sahiplerinin başlangıcını merak etmiyor. Bir başka bağlamda, "Oysa neyin ne zaman başladığını kimse bilemez" dense de, insana uygulanan travmanın tarihini bilmek gerekiyor. Kentin ve insanların yeni bir acı çekme çağını başka türlü anlamak olanaksız...

Kenti incitmeye önce insanlardan ve hayvanlardan başlanır. Sonra sokaklara doğru evrilir... Sokakların kırılması, kuşların ürkütülmesi, doğal dengenin bozulması... Uzun bir zamandır hepsini yaşıyoruz Ora'da... Ve...

Beyoğlu ve çevresinde bir hareketlilik var. Bir şeyler oluyor galiba.

Bir sabah erkenden işe geliyorum. Kazancı Yokuşu'nun yakınlarında üç tane köpek ölüsü görüyorum... Ürperiyorum. Sabah simitçisi, "Tanıdık köpeklerdi abi, gececiydiler, onlar sabah bilmediğim evlerine giderlerken ben tezgahımı açardım, gece zehirlemişler, Habitat'a zararı varmış" diyor...

Sokak çocukları, "göğüs kafesimdeki yetimim! /artık balmumu gibi keman yaylarına sürtüyorlar seni" (A. Kurtuluş) dizelerinin anımsattığı komşularımız. Onlar bu saatte ortada yoklar. Yanlış davranılan, yanlış yoldan "ehlileştirilmeye çalışılan" sosyal yaramız olan sokak çocukları geliyor aklıma. Bir sabah işe gelirken acaba onları da sokakta zehirlenmiş olarak mı göreceğim? İnsanlar için ne yazık ki bir kavram onlar. Elimizin değemediği, yakınımızdaki uzağımızdır bu çocuklar. Habitat'ın yerli mimarları "Habitat Havzası" makyajına bağlı olarak sokak çocukları için de planlar hazırlıyorlar belli ki... Her gün bir söylenti duyuluyor; İstanbul'un dışına sürülecekler... Habitat boyunca İstanbul'un uzak bir köşesinde "zorunlu iskana" tabi tutulacaklar...

Onlar bunun farkında bile değil. Tam tersine, hiç farkında bile olmadan alternatif bir eylemi hayata geçirmişler bile... Bir kısmı, Habitat için Taksim meydanındaki tramvay durağının hemen yanında özel olarak yaptırılan "cici" tuvalette yatıp kalkıyorlar..

BM'in uluslararası toplantılarında dokunulmazlık maddesi var. Konuşulanlarla ilgili dava açılamıyor ve o ülke yasaları işletilmiyor. Ama Türkiye bu maddeyi uygulamayacak. Çin'deki kadın toplantısında Çin'in benzer uygulaması olmuş ve BM kulak arkası etmişti. Görünen o ki, devlet için Habitat özel bir 'Kürt avı' vesilesi olacak.

"Habitat havzası" diye bir heyula dolaşıyor şimdilerde, kaldırımlar kırmızı taşlarla yeniden düzenleniyor... Galatasaray'ın kuşcusu, "bu güvercinler dünyada bu taşların üzerinde yem yemezler, alışmaları zaman alır, telefon tellerine yem mi assak acaba" diyor... Diyor da, hayatına devlet giren ve gündelik yaşamda devleti yeniden üreten insanlar, bireydevletler kulak bile asmıyor...

Alternatif çabaların oluşturulamayışı derdimiz... Küçük, ama anlamlı çabalar elbette, kuşkırıntıları gibi bizi mutlu ediyor. Çoğalma imgesi onlar, sevgileri şaşırmayan, mağlubiyete boyun eğmeyen insanlar... Ama yine de bize sitem etmek gerekirse, onlar da şiir gibiler bir bakıma; "Buluşma noktasına her zaman ya çok erken ya da çok geç gelen şey"ler. (Orhan Koçak)

Toplum koro ve solo bir seyir durumunda... Bir hiçlik ve cinnet durumu. Herkes önce devletin, sonra yanıbaşındakinin cinnetini taklit ederek çoğaltıyor ve kendini hızla insansızlaştırıyor.

Bunca hercümercin ortasında şu sıra bir yolculuk örgütleniyor; İstanbul'dan Diyarbekir'e Barış Treni kalkıyor. Diyarbakır onları bekliyor. Onlar Barış'ın yapıcılığına inanıyorlar... Bir kenti yakmadan, yıkmadan sevmenin bilgisini genelleştirmeye çalışıyorlar... Yani demem o ki; "bilmediğimiz bir işi yapıyorlar."

Gümüşhane'de anlatılan bir öykü vardır. Kent adını eski zamanlardaki gümüş yataklarından alıyor. Halkın büyük bir çoğunluğu Anadolu Rumları'ndan yani Helen. Ocakların birinde bir gün göçük olmuş. Bütün kadınlar ağızbirliği etmişçesine dövünerek acılarını dillendiriyorlar ve "ah Pavlim" diye canhıraş ağlıyorlar. Çünkü, kadınların göçüğün altında ölenler için gözyaşı döktükleri gençlerin çoğunun adı Pavli. Fakat her kadın, diğerinin kendi Pavlisi için ağladığını sanıyor.

Oysa herkes kendi Pavlisi'ne ağlıyor.

Muhalefet bu durumda işte.

Şimdilik herkes kendi Pavlisi'ne ağlıyor.

Barış Treni, İstanbul'dan Diyarbekir'e yola çıkıyor...

Sokak çocukları yakalanmayı bekliyor, ökseler kurulmuş bile...

Kaldırımlar kırmızı taşlarla döşeniyor...

SÖZ
HAFTALIK HABER YORUM DERGİSİ

● Sahibi: Olgu Ltd. Şti. adına Ali KÜÇÜK ● Koordinatör: Seyfi ÖNGİDER
● Yazı İşleri: Ayla ÖNDER, Sermet ÖZDOĞAN, Sezai SARIOĞLU, Vehbi ERSAN, Veysi SARISÖZEN,
● İdare: Ali KÜÇÜK, Muzaffer TUTKAN
● Sorumlu Müdür: Hüseyin AYIK
● Ankara Temsilcisi: Mustafa ERDOĞAN

Avrupa Temsilcilikleri

● Almanya Temsilciliği		Tel : 0049.69.7075714 Fax: 0049.69.625645
● Fransa:	Y. Mustafa ÖZKAN	Tel : 0033148572114 Fax: 0033148571691
● İsviçre:	Süleyman ÖZGÜR	Tel : 004113415213
● İngiltere:	Ahmet SAYER	Tel : 00441814826280

Adres: Sıraselviler Cad. Billurcu Sk. No: 3/8 Taksim / İstanbul Tel: (0212) 249 99 29 Fax: (0212) 249 99 29 Basıldığı Yer: Serler Matbaacılık Dağıtım: BBD